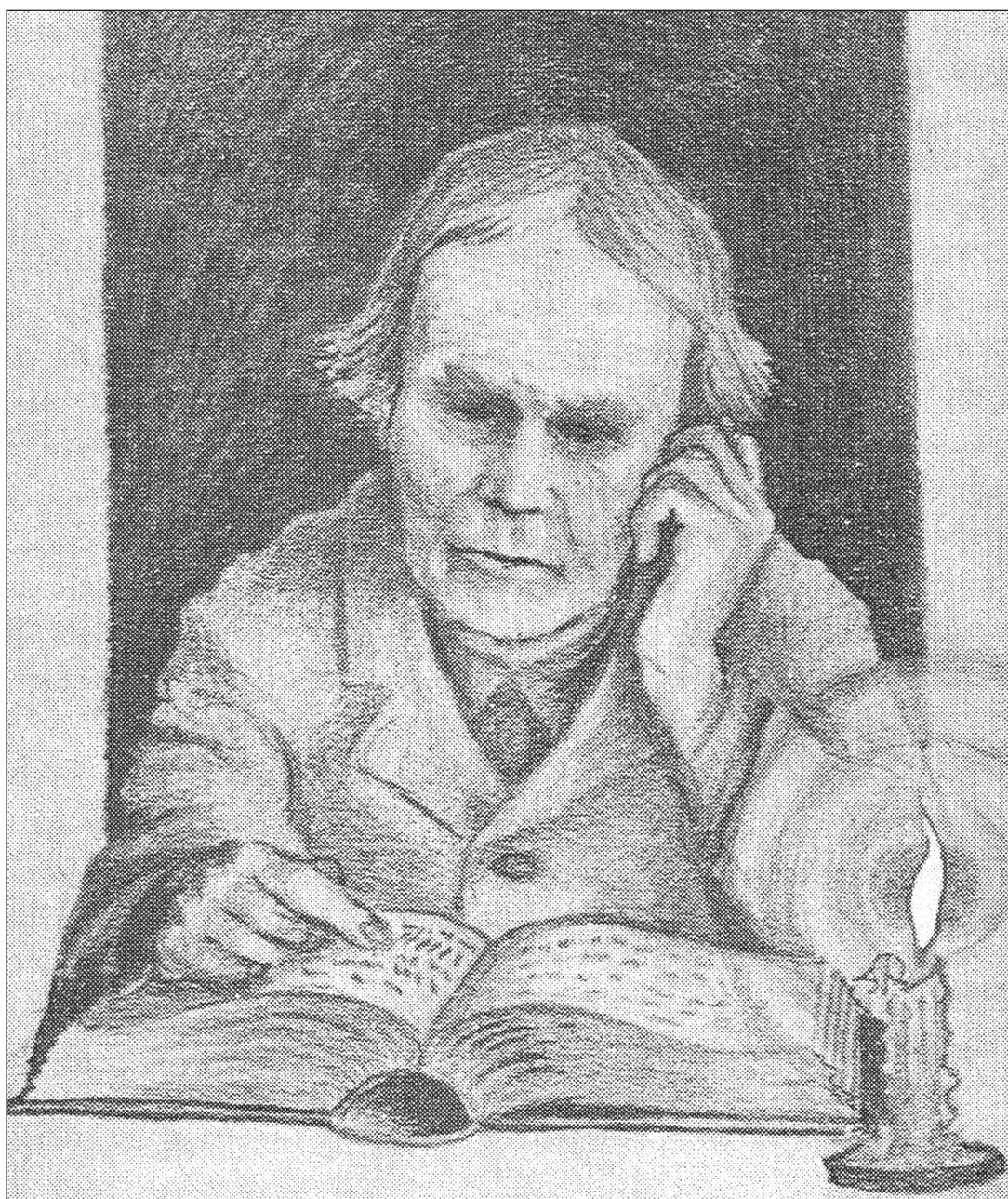

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

SUVANNON

50 VUOTTA

SEUTU

MARRASKUU

Nro 7/2007

Onnittelut 50-vuotiaalle Suvannon Seudulle

Vaikka koti-Karjalan jättämisenä on kulunut jo yli 60 vuotta, ilmestyy edelleen lukuisa joukko luovutetun Karjalan pitäjää edustavia lehtiä. Niistä jotkut ovat vanhempia, osa samaa ikäluokkaa kuin 50 vuotta ilmestynyt Suvannon Seutu. Se on osa karjalaista lehtiperhettä. Suvannon Seutu toimii muista pitäjälehdistä poiketen useamman pitäjän yhdyssiteenä. Nimensä mukaisesti se välittää uutisia Suvannon seudulta: Sakkolasta, Metsäpirtistä ja Vuokselasta.

Karjalaisilla pitäjälehdillä on ollut keskeinen merkitys karjalaisten tiedonvälittäjänä. Ennen ei ollut Internetiä, sähköpostia tai kännyköitä. Lehdet perustettiin, että voitiin kertoa oman pitäjän asioista ihan omassa lehdessä. Huolimatta uusista välineistä saada tietoa Karjalasta ja Suvannon seudusta, pitäjälehdillä on tänä päivänä sama tärkeä

merkitys kuin aiemmin. Suomalaisessa sanomalehdistössä ne ovat entistäkin tärkeämpiä. Pitäjälehdillä on omat pitäjakohtaiset uutiset kerrottavaksi. Uutiset, joita ei muista lehdistä löydy. Niillä on myös oma lukijakuntansa. Suvannon Seutu tukee osaltaan yhteisönsä toimintaa ja se luo yhteishenkeä kaikkien lukijoidensa kesken.

Jo 50 vuoden ajan Suvannon seutu on välittänyt tietoa menneestä ja myös Metsäpirtin, Sakkolan ja Vuokselan nykyhetkestä. Tänä päivänä se osuu yhä useammin myös nuorempien lukijoiden käteen. Näillä lukijoilla ei ole omaa kokemusta jätetystä kotiseudusta, siitä huolimatta lehden tarinat ja henkilöt kiinnostavat. Monelle juuri tämä lehti voi olla herättäjä omien juurien löytämiseen.

Nykyihminen ihminen rakentaa itseään useiden eri identiteettien varaan.

Karjalaisen identiteetin luomiseen tarvitaan Suvannon Seutua. Lehti toimii myös linkkinä eri sukupolvien välillä. Tämän lehden lukijoille sakkolalaisuus, metsäpirttiläisyys ja vuokselalaisuus on osa heitä. Siksi tarvitsemme pitäjälehtiä tänäkin päivänä.

Parhaimmat onnen toivotukset juhlivalle Suvannon Seutu -lehdelle. Toivotamme sille ja sen tekijöille menestystä ja innostavia vuosia karjalaisuuden parissa. Tehtävänne on ensiarvoisen tärkeä.

Karjalan Liitto
Markku Laukkanen
puheenjohtaja

Satu Hallenberg
toiminnanjohtaja

Mervi Piipponen
tiedotussihteeri

SUVANNON SEUTU nro 7/2007:

* Turkkisen turinat, s.4

* 50 vuotta yhdyssiteenä ja tietopankkina, s. 6-7

* Kynämiehen ajatukset pysäyttivät haravakoneen, 8

* Asiamiehet kasvattivat levikkiä, s. 9

* Elämäntapauksia säilytettäväksi, s. 10-11

* Sakkola-Säätiön 60-vuotistaipaleelta, s.12-15

* Sakkola-Seurasta, s. 16-18

* Kiviniemen kasarmin ryijy Parolassa, s. 19

* Vesilahden Karjalaiset juhlivat 60 vuotta, s. 20

* Nettivastaava esittäytyy, s. 22

* 37 vuotta myöhemmin, s. 23

* Virkin virkkeet, s. 24

* Lehti on yhdistävä lenkki, s. 25

* Karjalaan jääneiden vainajien muistokivet, s. 26-27

* Jäsken sukuseurasta, s. 28

* Repojen sukuseurasta, s. 29

* Metsäpirtin Ahtiaiset, s. 30

* Peltoset koolla, s. 31-33

* Suvannon seudun pitäjäyhteisöt yhteistyössä, s. 34

* Sakkolaa 12-vuotiaan matkalaisen silmin, 35

Kansikuva: Sakari Ryypön piirros vuodelta 1963.

* Vie minne mun kaihoni pohjaton?, s.3-37

* Matkatunnelmia Karjalasta, s. 38

* Kulttuurin kipinöitä, s. 40-41

* Kuvataiteen harrastajat, 42-23

* Itsenäisyyspäivän mietteissä, s. 44

* Vuokselan matrikkeli julkistetaan, s. 45

* Vuosia täyttäneitä, s. 46-47

* Kuolleita, s. 47-49

* Tule mukaan kyläkirjan tekotalkoisiin, s. 50

* Yhteystietoja, s. 52

PAUKUN PALSTA

Merkittäviä virstanpylväitä

Tänä vuonna saavutettiin useita merkittäviä virstanpylväitä. Suomi käytti Venäjän vallankumouksen mukanaan tuomaa valtion heikkouden tilaa hyväkseen 90 vuotta sitten ja julistautui itsenäiseksi. Sakkola Säätiön toiminnan aloittamisesta tuli kuluneeksi 60 vuotta. Suvannon Seutu lehti täytti 50 vuotta. Sakkolan sotainvalidien toiminta alkoi 65 vuotta sitten. Viimeinen erä sotakorvauksia toimitettiin Neuvostoliittoon syksyllä 55 vuotta sitten.

Suomalaiset saivat nauttia vain reilut parikymmentä vuotta rauhantoimista saavutettuaan valtiollisen itsenäisyyden. Nämä kaksi todella voimakkaan kehityksen ja vaurastumisen vuosikymmentä päättyivät neuvostojoukkojen rynnistykseen pientä isänmaatamme kohtaan marraskuun viimeisenä päivänä 68 vuotta sitten.

Toinen maailmansota vei Suomen talouden pohjalukemiin. Sota oli vaatinut voimakkaita taloudellisia ja henkisiä ponnistuksia. Rauhanteossa menetimme noin 10 prosenttia maamme pinta-alasta, jolla oli oleellinen osa Suomen taloudellisista voimavaroista. Vajaat puoli miljoonaa suomalaista menetti kotinsa ja heidän oli muutettava vieraiisiin oloihin.

Kodeistaan hädätetyt karjalaiset perustivat runsaasti erilaisia säätiöitä, yhdistyksiä ja seuroja hajalleen joutuneiden naapurusten ja sukulaisten yhdyssiiteeksi, karjalaisen kulttuurin vaalimiseksi ja uusiin olosuhteisiin sopeutumisen edistämiseksi. Eräs haastattelemani karjalaismies sanoi joskus vuosia sitten, että hän on varsin hyvin sopeutunut uusiin olosuhteisiin ja tutustunut uusiin naapureihinsa, mutta hän ei koskaan sulaudu ns. kantaväestöön.

Viisikymmentä vuotta sitten Suvanto-Säätiössä päätettiin aloittaa oman lehden toimittaminen. Lehden tehtävänä oli tallentaa muistoja ja toimia tiedonvälittäjänä entisten sakkolalaisten välillä. Tässä tehtävässään sakkolalaisten lehti on täyttänyt hyvin tehtävänsä. Nykyisin lehti palvelee myös entisen Metsäpirtin ja Vuokselan pitäjistä tulleita evakkoja ja heidän jälkeläisiään tiedonvälittäjänä.

Lehdessä oli alkuvuosikymmeninä huomattavan paljon sakkolalaisten omakohtaisia muistelmia ja kertomuksia

”Uskon, että karjalaisilla pitäjälehdillä ja niiden joukossa Suvannon Seudulla on vielä pitkä tulevaisuus.”

entisen Sakkolan elämänmenosta. Nämä kirjoitukset ovat olleet hyvää lähdemateriaalia historiakirjojen ja kyläkirjojen tekijöille. Syntyperäisten karjalaisien määrän vähentyessä, ovat myös tämän tyyppiset kirjoitukset vähentyneet. Tilalle on tullut matkakuvauksia kotiseutumatoilta ja erilaisia toisen käden tiedoista laadittuja kertomuksia.

Uskon, että karjalaisilla pitäjälehdillä ja niiden joukossa Suvannon Seudulla on vielä pitkä tulevaisuus. Vaikka aikaa on viimeisestä evakkoon lähdöstä kulunut jo yli 63 vuotta ja uudet sukupolvet ovat astuneet remmiin, karjalaisuus tulee jossain muodossa säilymään vielä kolmannen ja neljännenkin sukupolven siirtokarjalaisten keskuudessa.

Paljon Onnea 50-vuotiaalle Suvannon Seudulle!

Hannu J. Paukku

Sakkola-Säätiön

valtuuskunnan puheenjohtaja

Harjatie 5, 32210 LOIMAA

0500-741296

hannu.paukku@punkalaidun.fi

Sakkola-Museo avoinna

Kuokkalan Museoraitilla
Lempäälässä
syys- ja talvikauden VAIN
ENNAKKOTILAUKSESTA.

Tiedustelut Antti Hynnä
p. 040 849 0048
Hannu Turkinen
p.040 581 4398

PITÄJÄMME INTERNETISSÄ

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

www.vuoksela-seura.fi

SAKKOLA SÄÄTIÖ 60 VUOTTA

SUVANNON
SEUTU
50 VUOTTA

TURKKISEN TURINAT

Suvannon Seudun lumoissa

Ensimmäiset lukukokemukseni Suvannon Seudun parissa ovat nuoruusvuosiltani samoin kuin ensimmäisistä Sakkola-juhlistani. Nuo juhlat olivat Lempäälässä. Mieliini on jäänyt Aavan patsaalle laskettu kukkaistervehdys. Paikka oli silloin nykyisen kunnanviraston sisäpiha, silloinen liikekeskus. Nuoren pojan mieliini on jäänyt isä – Viljon lukuisat tuttujen tapaamiset ja tervehtimiset sekä mahdoton puheensorina. Suvannon Seutua silmäilin silloin tällöin, mutta ihmiset ja jutut jäivät hiveneen vieraisi.

Paremminkin sukulaisten vierailut ja naapurien käynnit haastamisen myötä toivat karjalaisia tuulahduksia täällä Hämeen sydänmailla. Olivathan lähinaapurit pääosin Haparaisista ja Petäjärveltä alkuperäisten lempääläisten ohella. Muutaman kerran pääsin isän mukana Punkalaitumelle tarinimoimaan Kiiskillä ja joissakin muissa naapureissa.

Haparaisten nuorisoseura näytelmiin ja tanhuineen oli varsinainen yhdyside karjalaisuuteen, sakkolalaisuuteen.

Palattuani parikymmentä vuotta sitten takaisin tänne kotiseudulle Lempäälään heräsi mielenkiintoni sukuuni ja juuriini perusteellisemmin. Äidin syntymäseutu Haapasaari oli ollut lapsuuteni kesäviikko paikka, mutta Sakkolaan, isän juurille ei ollut pääsyä.

Yksi säätiömme pitkäaikaisista vetäjistä, Kalloksen Esko, antoi sysäyksen sakkolalaistaustaani syventymiseen. Hän värväsi vaimoni Soilin ja minut Sakkola-juhliin Hakkarin koulukeskukseen hoitamaan säätiön myyntipöytä. Sain Eskolta juhlien jälkeen oman Sakkolan historian ja sen tutkailu herätti kiinnostuksen menetettyyn Karjalaan. Lisätietoa löysin isän tilaamasta Suvannon

Hannu Turkkisen Sakkola-harrastukseen kuuluu myös sikakokoelman kartuttaminen.

Seudusta. Nyt sen tekstit ja taustat kiinnostivat ja auttoivat omiin karjalaisuusiini tutustumisessa.

Niinpä olen tällä hetkellä innokas porsaspitäjän perinteen kerääjä, vaimon mielestä joskus liikaakin.

Hän pitää ”porsashulluna”, mutta sie-tää omituisuuksiani kiitettävällä tavalla, kunhan en rupea sikailemaan.

Vierailut kauniissa Karjalassa, Suvannon ja Laatokan rannoilla, ovat näyttäneet todeksi täieni ja monen muun sakkolalaissyntyisen ihastelun entisen kotiseutunsa luonnonkauneudesta ja viljavuudesta.

Sen kokee ja aistii Sakkolaan suuntautuneiden matkojen myötä. Edes rän-sistyneet rakennukset ja vajavainen jätehuolto eivät ole kenneet kokonaan tarvelemään esi-isien kotiseutua.

Ryhtyessäni säätiömme käytännön toiminnan vetäjäksi asetin tavoitteeksi perinteen taltioimisen ennen kuin harvoneva evakkosukupolvemme siirtyy manan majoille. Museo, nettimuseo sekä kylä- ja sukukirjat ovat suurelta osalta toteuttaneet tätä tavoitetta. Kunhan Kiviniemen, Kasarmilan ja Viiksanlahden evakot jälkeläisineen kantavat kortensa perinteenkeruun kehoon kyläkirjan muodossa, tavoite on hienosti toteutunut. Muut kyläkunnat ovat jo tarttuneet tuumasta toimeen säätiön vastatessa kustantamisesta.

Suvannon Seutu on tuossa työssä

suurena apuna. Siihen on kertynyt perinnetietoutta koko Sakkolasta aikalaisensa kertomana. Lehti toimii evakoiden ja heidän jälkeläistensä sekä ystävien-sä yhdysseiteenä.

Arvokkaan lisän lehtemme on tuonut Vuokselan ja Metsäpirtin mukaan tulo emäpitäjäläisten lisäksi. Sisältö on monipuolistunut ja tilaajajoukko vankistunut.

Haparaisten kyläkirjan teon myötä olen kahlannut kaikki Suvannon Seudun numerot lävitse. Aikaakin kului melkoisesti, kun en malttanut pitäytyä yhden koulupiirin uutisiin, vaan otsikot houkuttelivat yhä syvemmälle Suvannon pyörteisiin.

Alkuvuosien kertomukset, vaali-ilmoittelu ja nykyisessä Suomessa jatkuva yhdistystoiminta täyttivät lehden sivut. Sitten tuli muistelojen aika vuotuis-kierroksen matkassa ja kaipuu kotiin Karjalaan ilmeni monessa muodossa.

Viimeisinä vuosina Neuvostoliiton luhistuttua ja Venäjän viranomaisten salliessa vierailut entisillä synnyinseuduilla, matkakertomukset ja perinteen vaaliminen nykyisillä kotiseuduilla ja entisessä Sakkolassa näkyvät myös lehtemme sivuilla. Vuosittaiset Sakkola-juhlat ja eri kyläkuntien ja sukujen tapaamisista kertominen täydentävät sisältöä. Jälkipolvien elämän ja menestymisen kuvaukset ja pikku-uutiset pirstävät mukavasti teemanumerojen ohella lehtemme sisältöä.

Kiitän säätiömme puolesta kaikkia lukijoita, kirjoittajia ja lehden toimituskuntaa Suvannon Seudun kehittämisestä ja juuriemme vahvistamisesta ympäri Suomenmaata ja maailmaa.

Eriyiskiitoksen lehtemme juhluvuoden myötä osoitan osaavalle ja aikaansaavalle päätoimittajallemme Marjolle. Tästä on meidän kaikkien hyvä jatkaa uudelle vuosikymmenelle itsenäisessä Suomessa.

Hyvää juhluvuoden jatkoa kaikille lukijoille ja tukijoille!

Lempäälässä 21.10.2007

Hannu Viljonpoika Turkinen

Päivä vain ja hetki kerrallansa...

elämme
päiviä ja hetkiä

joku päivä
on parempi,
hetki helpompi kantaa

joskus päivä
on pimeä, tumma,
hetkikin helteinen

sota
evakon tie
uuden kodin rakentaminen
uuden elämän aloittaminen

ovat olleet
raskaita hetkiä,
vaikeita päiviä

joku hetki
on ollut valoisa

elämä
kirkkaampaa
päivä päivältä

60 vuotta
uusilla asuinsijoilla
on tuonut tullessaan
monenlaisia hetkiä, päiviä

olemme
asettuneet paikoillemme
kotiutuneetkin

ikävä
ovat liennyttäneet
käynnit kotikylissä

viime kesänäkin
meitä oli monta sataa

Keljassa,
kirkon paikalla,
Kiviniemessä

kahden matkalaisen
maanpäällinen matka
päätyi kohta kotiin tultua

heidän hetkensä, päivänsä
olivat tulleet täyteen

omaisille surun hetki

Jumala
on antanut meille
päiviä, hetkiä

tämä lehti
kertoo iloisista asioista

Suvannon Seutu
– oma lehtemme –
täyttää puoli vuosisataa

monet
ovat kirjoituksillaan,
töillään, valokuvillaan

antaneet ajattelemista
nostaneet muistoja mieleen

kiitoksemme heille

elämämme jatkuu

päivät, hetket
seuraavat toisiaan

psalmin laulaja
muistuttaa:

”Tämän päivän
on Herra tehnyt,
iloitkaa ja riemuitkaa siitä!”
(Ps. 118:24)

Leena Repo

50-vuotiaalle Suvannon Seudulle

Suvannon Seutu, arvokas
kotiseutumme tiedotuslähde.

Jo 50 vuotta ollut on
ilon aiheena yhteyden tähden.

Heti kun lehti käsiimme kerkiää,
muu posti saa odottaa aikaa.
Se kiinnostus ei ole laantunut,
se sisältää kummaa taikaa.

Mitähän kerrotaan kylistä,
mitä tapahtui silloin ennen?
Mitä suunnitellaan nykyistä,
sitä seuraamme tullen, mennen.

Kuka on täyttänyt vuosia,
tai juhlinut sukujuurta.
On löytänyt oman puolison,
tai muuta iloa suurta.

Joku tuttu on lähtenyt matkalle
ikikotiin Isän luokse.
Hänet siunaamme kiitoksin
yhteisen aikamme vuoksi.

Kiitos seutumme Suvannon,
vuosikymmenten virkistys oma,
siunaus jatkukoon edelleen,
sukupolvien yhteys sama.

Onnittelumme tulkoon osana
tätä mieluista mietettä,
että lehti vielä kauan jatkaen
kertokoon aikojen vietettä.

Sirkka Kuoppo

Suvannon Seutu – 50 vuotta yhdyssiteenä ja tietopankkina tuleville sukupolville

Sakkola sai jo varhain oman pitäjälehtensä. Suvanto-Säätiön (nyk. Sakkola-Säätiö) toiminnan vakiinnuttua kymmenen ensimmäisen toimintavuoden aikana esitettiin ajatus oman pitäjälehdessä perustamisesta. Lehti haluttiin yhteydenpitovälineeksi eri puolilla Suomea asuville sakkolalaisille. Nähtiin myös tarpeelliseksi tallentaa perinnettä lehden palstoilla – tänä onkin osoittautunut hyväksi päätökseksi, sillä vuosikymmenten aikaan lehden sivuille kertyneet artikkelit toimivat nykyisin tietopankkina esimerkiksi kyläkirjojen tekijöille ja sukututkijoille.

Pitäjälehden julkaisemisesta päätettiin Punkalaitumella 18.8.1957 Sakkola-juhlien yhteydessä pidetyssä säätiön valtuuskunnan kokouksessa. Alustuksen aiheesta tilaisuudessa piti mainospäällikkö Tauno Karonen.

Seuraavana päivänä 19.8. säätiön hallitus piti kokouksen ja valitsi lehdelle toimituskunnan. Päätoimittajaksi nimettiin Santeri Ollikainen ja toimituskunnan jäseniksi Yrjö Raaska, Helmi Uosukainen, Viktor Ryyppö, Ester Pitkänen ja Eero Naskali, joka myöhemmin valittiin toimitussihteeriksi.

Lehden toimituskunta ryhtyi ripeästi toimeen: päätettiin painattaa näyttenumero ja laittaa lehden rekisteröinti alulle, mutta rekisteröinti viivästyi kevääseen 1958. Näyttenumero valmistui kuitenkin marraskuussa 1957, ja se jaettiin kokonaisuudessaan lehden levikkiä edistäville asiamiehille.

Lehden ensimmäisenä ilmestymisvuotena tilausmäärä oli 508 kappaletta. Tilauksia saatiin pikkuhiljaa lisää, ja määrä vakiintui noin 1500 kappaleen paikkeille. Tänä tilauskanta on lähes 1600 kappaletta, mihin osaltaan on vaikuttanut Metsäpirtin ja Vuokselan mukaan-

tulo 2000-luvun alkupuolella.

Vuoteen 1972 lehti ilmestyi kuusi kertaa vuodessa, sen jälkeen vuosikerran numerot lisääntyivät kahdeksaan, mihin Suvannon Seudun ilmestymistiheys on vakiintunut. Lehti ilmestyy nykyisin 32-sivuisena, ja erityistarpeissa sivumäärää voidaan kasvattaa.

Santeri Ollikaisen pyydettyä eroa päätoimittajan tehtävässä jatkoi Iivari Karpanmäki vuodet 1963-1968. Sitten päätoimittajaksi valittiin Viljo Purontaa, joka monella tavalla uurasti lehden hyväksi aina vuoden 1990 loppuun asti. Sen jälkeen tehtävää hoitamaan kutsuttiin Marjo Ristilä-Toikka, joka edelleen jatkaa Suvannon Seudun päätoimittajana.

Lehden toimituskuntaan ovat viime vuodet kuuluneet Esko Kallonen, Eero Koppanen, Ritva Koski, Juha Kuisma, Hannu Pauku, Aila Alanen, Ilmi Pesonen ja Taisto Virkki sekä julkaisija Sakkola-Säätiön edustajana Hannu Turkkinen.

Lehden alkuaikoina Sakkola-Säätiö joutui antamaan julkaisulle taloudellista tukea, mutta jo pitkään pitäjälehti on toiminut tilaus- ja ilmoitustulojensa varassa. Samalla lehdelle on voitu hankkia omat atk-laitteistot ja toimitustyössä tarvittavat ohjelmat ja muut varusteet. Päätoimittaja kokoaa lehden kotoaan työhuoneella kirjapainovalmiiksi. Lehden painaa Koski-Print Oy Valkeakoskella.

Viime vuodet tilausmaksu on ollut 20 euroa.

Suvannon Seutu toimi vuosikymmenet perusajatuksensa mukaisesti saaden kiitettävästi eri kylien edustajilta kirjoituksia ja muisteluksia rajan taakse jätetyn kotipitäjän elämänmenosta ja samalla karjalaisuudesta ylipäätään.

Lehti on samalla toiminut yhdyssiteenä eri puolilla Suomea asutettujen ja ulkomaillekin muuttaneiden evakkojen keskuudessa.

Utta pontta lehden sisältöön tuli siirtokarjalaisten jälkipolvien myötä. Lehden sisältöä muokkasi aika 1990-luvun alussa, kun kotiseutumatkoiille meno Karjalan kannakselle helpottui. Matkakertomusten muistot, tunnelmat ja elämykset ovat kirjoittaneet kirjoittajia uudestakin sukupolvesta. Tervetulleita ovat myös kirjoitukset siitä, missä ja miten sakkolalaisia ja heidän jälkipolviään nykyisin elää ja vaikuttaa. Kaukaisimpia kuulumisia olemme saaneet Australiasta ja Amerikoista asti.

Kiinnostus sukututkimukseen ja ylipäätään karjalaisuuteen on saanut ja edelleen saa palstatilaa Suvannon Seudussa. Haluamme vahvistaa juuria ja pitää yllä karjalaisuuden jatkuvuutta!

Suvannon Seudussa kääntyi uusi lehti vuonna 2001, kun toimintaan lisäpontta tuli Metsäpirtin hakeutuessa yhteistyöhön ja mukaan lehdentekoon. Asiassa aloitteen teki Anja Kuoppa, joka ensialkuun toimi aineiston toimittamisen yhdyshenkilönä. Sen jälkeen metsäpirttiläisten puolesta heidän juttuvastavaan on toiminut Ilmi Pesonen.

Vuoksela liittyi yhteisen pitäjälehdessä toimittamiseen vuoden 2002 alussa. Vuokselan juttujen koostajana toimii Vuoksela-seuran puheenjohtaja Taisto Virkki. Vanha suur-Sakkola on siis lehden puitteissa jälleen koossa.

Sakkola-Säätiö toimii edelleen Suvannon Seudun kustantajana ja julkaisijana. Metsäpirtti ja Vuoksela toimittavat jokaiseen lehteen juttuja, ja ovat sitoutuneet juttumateriaalin lisäksi hankkimaan alueiltaan lehdelle uusia tilaajia.

Uudistuksen myötä lehdentekoa on virkistetty teemanumerojen toimittami-

sella. Toimituskunnan valmisteleminen teemanumeron puitteissa käsitellään muun muassa vuodenkiertoon liittyviä perinteitä ja karjalaista elämänmenoa eri osa-alueillaan.

Myös muu karjalaisten pitäjien väliin yhteistoiminta, karjalaiset ja Karjalan Liiton tapahtumat otetaan lehden palstoilla mahdollisuuksien mukaan huomioon.

Viime vuosien työnä on ollut sidottaa kirjoiksi kaikki vuosikerrat viitenä kapaleena, jolloin näitä tieto- ja perinne-paketteja on niin arkisto- kuin mahdolliseen tulevaan tutkimuskäyttöön tallettuna.

Suvannon Seutu lähtee uudelle vuosikymmenelleen parhaimmissa voimissaan. Karjalaisuus on kutsunut nuorempiakin sukupolvia, ja naapuripitäjien yhteistyön voimalla lehden levikki on kasvanut. Tulevaisuuden haaste on pitää lehti mielenkiintoisena ja elinvoimaisena, ja saada uudet karjalaisuudesta kiinnostuneet sukupolvet ottamaan sen omakseen.

Sakkolan nettisivuilla www.sakkola.fi ei ainakaan toistaiseksi ole lehden näköisversioita, mutta sisällysluettelot sieltä voi katsastaa.

Lehdenteossa tärkeä asia koko sen historian ajan on ollut talkoohenki. Ilman ahkeria avustajia ei olisi päästy näin pitkälle ja näin hyvin.

Tulevaisuuteenkin jatkamme sillä periaatteella, että jokainen lukija voi myös olla oman pitäjälehdessä lähettämällä lehteemme valokuvia ja kirjoituksia.

Suvannon Seudun toimituskunnan jäseniä palaverissaan. Eturivi vas. Hannu J. Paukku, Ilmi Pesonen, Ritva Koski, takana vas. Marjo Ristilä-Toikka, Aila Alanen, Hannu Turkkinen ja Taisto Virkki.

Toimituksen yhteystiedot:

Toimitus, päätoimittaja Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi
p. 040 730 2622, 03-3748 448

Metsäpirtin yhteyshenkilö
Ilmi Pesonen
Porslahdentie 10 A 13
00960 Helsinki
ilmi.pesonen@welho.com
p. 09-694 6309, 040 730 6166

Vuokselan yhteyshenkilö
Taisto Virkki
Paununkatu 24
33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 0400-576722

Marjo Ristilä-Toikka

Ilmi Pesonen

Taisto Virkki

Kynämiehen ajatukset pysäyttivät haravakoneenkin

Suvannon Seudun pitkäaikaisin päätoimittaja Viljo Purontaa ehti vastata lehden toimittamisesta lähes 25 vuotta. Hänen tyttärensä Anni Purontaa ja Leena Honkanen muistelevat, millainen kynämies heidän isänsä oli – mies joka pysäytti vaikka haravakoneen kesken heinänteon, kun tuli mieleen jotain tärkeää muistiin merkittävää.

Suvannon Seudun toimittamisen lisäksi Purontaa osallistui lukuisiin perinteengeruukilpailuihin.

– Isä kirjoitti aina, esimerkiksi Museoviraston, Sanakirjasäätiön ja Suomen Kirjallisuuden Seuran kyselyihin. Hän kirjoitti paljon käsin. Joistakin noilta tahoilta tuli kapeita lipukkeita, joihin tiedot merkittiin. Ruskeita A 5 -kokoisia paksuja kirjekuoria tuli ja meni, muistelee Anni.

– Toinen kirjoittamiseen liittyvä lapsuuden mielikuva on, kuinka isä saattoi heinäpellolla pysähtyä, ottaa pahvilipukkeen ja lyijykynän taskustaan ja kirjoittaa siihen jotain. Lieneekö tullut mieleen ko. keräyksiin liittyvä sana tai asia vai sopiva runon riimi.

Myös Leena muistaa saman.

– Heinäpellolla kesken kaiken puseuron tai haalarin rintatasku aukesi, kynä ja paperilappu tuli esiin, ja hevonen sai levätä kirjoittamisen ajan. Toimitustyö asettui maanviljelijän toimien edelle. Helena-mummo kertoi myös äijämme Simon olleen kynämiehiä ja pojan tulleen isäänsä.

Viljo Purontaa osallistui myös moniin kasku tms. -keräyksiin, joista tuli kiitokseksi kirjoja.

– Oli rakennus- ja jätkäperinnettä, karjalaiskaskuja, postista kertovia ja monia muita. Pari vuotta sitten löysin divarista muistaakseni WSOY:n tai Otavan kustantaman kaskukirjan, jossa pari isänkin lähettämää sutkautusta. Ostin kirjan, mutta annoin sen sitten sisaren perheelle, jotta papasta olisi muistoja, toteaa Anni.

– Ilokontti-nimisessä karjalaiskaskukirjassakin on myös muutama isän juttu.

Päätoimittaja työssään yksisormijärjestelmällä peräkamariissa.

Leena muistaa, miten arvokkaasta perinteengeruutyöstä tuli joka joulukirjoja sekä Museovirastolta että SKS:ta.

– Olen päässyt Suomalaisen Kirjallisuuden Seurassa näkemään isän perinnekerailyn tallenteita, todella suuri koelma.

Purontaan tyttäret sanovat, että Suvannon Seutu oli perheessä tärkeä lehti.

– Meille lapsille ainakin siksi, että postia hakiessamme tarkastimme pikkusiskon kanssa heti oliko lehdessä jokin isän kirjoittaman juttu tai runo. Usein oli. Muusta emme silloin välittäneet, nauraa Anni.

Kirjoituskonekin Viljolla oli – ja käytössä tehokas yksisormijärjestelmä.

– Edesmennyt tyttärentytär Kaisu kiteytti aikoinaan toimitustyön: pappi, kamari, kirjoituskone ja yksi toimiva sormi joka kävi tiheään. Hän oli myös Ranskassa Sorbonnessa kertonut opiskelutovereilleen tällaisesta suomalaisesta lehden toimituksesta...

Viljo käytti todella yksi sormijärjestelmää enimmäkseen.

– Telaa siirrettiin toisella kädellä. Sitten silmälasit eri asentoon jotta näki, mitä tekstiä syntyi. Kirjoituskoneen ääni liittyi lähes jokaiseen iltaan ja sunnuntaipäivään. Lauantai-iltaisina isä ei muistaakseni kirjoittanut.

Lehdentilausmaksujen laskutkin Viljo Purontaa kirjoitti Postipankin lähettämiin laskulomakkeisiin. Laskut maksettiin postisiirron vihreissä kuorissa.

– Laskutoimitukset tehtiin silloin todella antiikkisella laitteella. Nauhalaskin, jossa piti aina painaa ko. rivissä ao. numeroa ja lopuksi vetää kahvasta. Kai ne tilit tulivat sitenkin hoidettua.

– Oikoluvun isä teki siten, että Seijasisar ajoi hänet kirjapainolle ja isä tarkisti jutut siellä paikan päällä. Seija kävi sillä välin kaupassa ja muilla asioilla.

Anni muistaa, että joku ihminen oli vihainen, koska Vesilahden Narvassa asuneella perheellä ei ollut vielä puhe- linta silloin kun Viljo aloitti toimitustyön.

– Tuli aggressiivista viestiä. Kuinka voitkin ajatella toimittavasi lehteä... Samoin jäi mieleen joku kerta, kuinka oli julkaistu maksullisia vaalimainoksia ja yhden kerran jossain Sakkola-juhllilla tai muussa oli jotain aikatauluongelmaa. Vieläkin elossa oleva tunnettu herrahenkilö kirosi, koska isä epäili ehtiikö joku juttu seuraavaan numeroon; P-le, sen on pakko!

Kerran Anni otti joitain lähetettyjä, julkaisua odottavia juttuja, ja kuvitteli tekevänsä hyvääkkin, koska tekstit olivat täynnä kirjoitusvirheitä, epäloogisia ja vähemmän sujuvia.

– Koetin stilisoida, mutta isä sanoi että ihmisten mieliä ei saa pahoittaa muuttamalla liikaa. Jotain pikkujuttuja on joskus pakko tehdä. Jokaisesta on mukava

nähdä oma tekstinsä painettuna.

Tyttäret tietävät, että Viljolle oli tärkeää karjalaisuus, Sakkola, luonto, kirjat ja urheilu.

– Hän oli saanut omalta Simo-isältään perinteen keräyksen, kirjojen ja luonnon arvostuksen. Osaltaan hän lienee siirtänyt myös niistä jotain meille tyttärelle. Urheilullisuus tosin ei ole juuri siirtynyt, mutta tyttärenpoika Tero oli aikoinaan nuorten Suomen mestari ja valmensikin jonkin aikaa free stylen Suomen edustajaa. Nykyään hän saa leipänsä perheelleen urheilun kaupalliselta puolelta. Lapset, Viljon lapsenlapsenlapset siis, harrastavat nuoresta iästään huolimatta tytöt Olivia ja Ines golfia ja Axel jalkapalloa.

– Isä olisi kernaasti varmaan vielä pari vuotta toimittanut Suvannon Seutua. Paikallisiradion haastattelussa Kalevala-seuran palkinnon jälkeen hän haaveili 25-vuotisesta urasta. Paheneva kuulovamma ja tekniikan kehitys kuitenkin pakottivat kaikei siirtymään syrjään aiemmin.

– Toisaalta isän Peräpenkiltä -jutut ovat vapautuneen ihmisen kirjoittamia. Itse tiedän kokemuksesta että toimittaminen on joskus todella pakkopullaa ja ilmeisesti isä koki sen sellaiseksi viime vuosina. Kun seuraaja otti vetovastuun, voi isä siirtyä muistelemaan menneitä ja kirjaamaan juttuja rakastamistään tienoista, toteaa Anni Purontaa.

Asiamiehet kasvattivat levikkiä

Oheinen valokuva on Suvannon Seutu -lehden asiamieskokouksen osanottajista Tampereella hotelli Emmauksessa vuonna 1983.

Asiamiesten rooli oli merkittävä lehden levikkityötä tehdessä. Lehdellä oli asiamiehiä ja -naisia sakkolalaisten sijoitusalueilla, ja he hoitivat lehden tilauskantaa sekä kirjoittelivat sakkolalaisten kuulumisia ja uutisoivat alueensa tapahtuma, sekä syntymäpäivä- ja kuolinuutiset.

Asiamiestoiminta alkoi pian kun lehti perustettiin ja jatkui aina 1980-luvun loppuun, jonka jälkeen tilauksia ja uutisointia on hoidettu uusin keinoin.

Kuvasta on tunnistettu ainakin seuraavat henkilöt, edessä istuvat Hilikka Honkanen, Yrjö Raaska, Helmi Uosukainen, Hannu Paukku. Seisomassa ensirivissä vas. ?, Eeva Koironen, Laina Nuora, Väinö Kekki, Elli Pulakka, Anneli Kuisma, sitten neljä tunnistamatonta ja Esteri Loponen. Toisessa rivissä vas.

Eero Kurikka, Esko Kallonen, sitten kolme tunnistamatonta, Kaarlo Kallonen, Toivo Tenkanen, Väinö Viskari, Viljo Purontaa, Uuno Pulakka, Eino Koironen, Eino Vanhanen.

Kuvaa tutkineet eivät siis pystyneet tunnistamaan kaikkia kuvan henkilöitä. Jos nyt joku lukijoista antaisi apua, ja ilmoittaisi tuntemansa henkilöt lehden toimitukseen, kiitos.

Esko Kallonen

”Elämäntapauksia säilytettäväksi”

”Tämän lehden tarkoitus on kerätä muistelmia ja elämäntapauksia säilytettäväksi vastaisille sukupolville. Monikin tapaus sinänsä voi olla paikallisesitkin vähäinen, mutta sillä saattaa olla aikojen kuluessa historiallista arvoa. Sukupolvet vaihtuvat ja muistikuvat häipyvät menneisyyden hämääseen, jolle niitä säilytetä kirjoitettuun tahi painettuun sanaan”.

Näin kirjoitti esipuheessaan toimitus 50 vuotta sitten Suvannon Seudun ensimmäisessä numerossa, joulukuussa 1957. Tavoite oli selvä, ja näin vuosikymmenten jälkeen voidaan todeta, että se on myös käynyt toteen. Suvannon Seudun sivuille on kertynyt mahtava määrä muisteluksia asioista, tapahtumista, tavoista, uskomuksista, perinteistä, kulttuurista, harrastuksista, ihmisistä – kaikesta, mikä on kuulunut karjalaiseen arkeen ja juhlaan, iloon ja suruun.

Piti selata pikaisesti vanhat vuosikerat läpi. Se suunnitelma ei pitänyt: vierahti tunteja, sitten päiviä. Vanhat lehdet toivat tarjolle niin paljon mielenkiintoista luettavaa, joka imaisi mukaansa, ja urakka on yhä kesken.

”Mikä tässä valmies maailmaa on elläise, itse syöp, Jumala elättää ja hyvät naapurit pitteät huolen.” Näin valisti yksi ensimmäisen numeron sananparista.

Vanhan kansan uskomuksista otsikolla Näkki ja Para kirjoitti nimimerkki Niksi. ”Niinpä jokin vanha nainen Lapinlahden kylästä oli kertonut nähneensä Näkin Kajavasaaren päässä kivellä istumassa ja sormillaan suorivat pitkiä hiuksiaan ja samanlainen näky oli myöskin nähty Kuusikkoniemen rannassa. Näkijä ei tietenkään näissä kumpaisakaan tapauksessa uskaltanut mennä niin lähelle, että olisi erottanut, oliko pitkähiuksinen mies- vai naispuolinen haltija tahi vain tavallinen uimassa ollut tyttö”.

”Toinen haltija, johon vievät vanhat tämän vuosisadan (1900) alkukymmenellä uskoivat oli Para. Tämä oli sellai-

Suvannon-Seutu esittäytyy

Tämä lehti, jonka ensimmäinen ulosanti tapahtuu yllämainittuna näytävänä on tarkoitettu viih-

Suvannon Seutu ensiesittäytyi joulukuussa 1957.

nen haltija, jonka uskottiin kantavan viljaa, maitoa ym. omaisuutta niille, jotka osasivat saada tämän haltijan palvelukseensa. Jos joku äkisti alkoi vaurastua, niin yleisesti arveltiin: Para siihen kantaa tavaraa.”

Vuosisadan vaihteessa Lapinlahden kylään perustetusta ukkojen lukutuvasta kertoi Aku. ”Eihän sitä postia paljon tähänkään kylään tullut, vaan sekin vähä seisoi usein viikkokaupalla Kirkonkylän postissa. Sanomalehtiä ei silloin tullutkaan kylään.

Niinpä kylän ukot yksissätuumin päättivät perustaa lukutuvan. Kerättiin rahaa ja tilattiin: Uusi Suometar, Viipurin Sanomat, Itä-Karjala, Kyläkirjaston Kuvalehti, Tuulispää ja Matti Meikäläinen. Kaksi viimeksi mainittua olivat pilalehtiä, vaan kyllä huumorin tajua oli siihenkin aikaan.

Sunnuntai-iltapäivällä ukot kokoonoutuivat lukutupaan ja yhden lukiessa toiset kuuntelivat tarkkaavaisesti ja luetun johdosta keskusteltiin ja väiteltiin.

Vanhat sanomalehdet myytiin sätkäpapereiksi 1 kopekalla kappale, ja Sepän Matti teki laudasta säästölaatikon, mihin se kopekka aina pistettiin.”

Huumorimielestä kertoi vuonna 1936 pidetyt Kiviniemen olympialaiset, odotettiinhan Suomeen olympialaisia vuo-

delle 1940. ”Kiviniemen kasarmin heratupseerit ja aliupseerit haastoivat Sakkolan kunnan elimet ystävyysotteluun olympialaisten merkeissä, korskean humoristisella julistuksella, mihin kunnan puolesta vastattiin samalla mitalla, ehkä hiukan ylitsevuotavallakin”.

Armeijan ja siviilivalioiden yhteenotto sujui leikkisässä hengessä – yleisöä huvitti muun muassa kunnanisien symbolisena lippuna ollut, Aappo Kurikan maalaama Sakkolan porsas. Jalkapalloottelu päättyi 0-0 tasalukemiin; kunta-laisten maalimahtina toiminut lääkäri Salonen torjui maaleja leipälapiolla kiikkustuolissa istuen.

Pian alkutaipaleellaan lehti kannusti uusia kirjoittajia mukaan päätoimittaja Santeri Ollikaisen yllyttämänä, ettei oikeakielisyydestä kannata murehtia: ”Tämä kun ei olekaan kaunokirjallinen lehti, vaan muistelmien kokooja, niin siinä ei ole haitaksi, vaikka kirjoituksen lähettäjä tunteen lähetteensä julkaistunakin omakseen”.

Runoja kertyi niin runsain mitoin, että jo pian toimitus joutui toppuuttelemaan niiden lähettämistä ja pyysi tilalle suorasanaista tekstiä.

Raha ei entisaikana aina vaihtanut omistajaa, vaan palveluksia vaihdettiin tavaraan, kuten ”urakkaseppä” Matti

Kuparinen. Tarina kertoo: ”Koska rahaa yleensä tällöin oli vaikeasti saatavissa, niin maksettiin sepälle palkka luonnon tuotteita. Palkkaan kuuluu viljaa tahi jauhoja, ryyneä, sian ja lampaan lihaa, heinää, olkia ja tälle sepälle myöskin lehmälaidun kylän yhteisillä laitumilla.”

”Joulun edellä oli sepällä tapana käydä aprakoitaan perimässä talosta taloon. Se aika oli sepällä juhla-aikaa. Kyytimiehenä jokin naapurin ukko ajettiin talo talolta, ja kuorma kasvoi kasvamistaan kootusta palkkaviljasta ja mökö aprakanajajien reestä aina kovemmaksi, mitä lähemmäksi kierroksen loppua päästiin, sillä monella isännällä oli varattuna sepälle aprakkaryypyt lämmikkeeksi”.

Sakkolan pitäjän erikoisiin ammatinharjoittajiin kuuluivat helmenkalastajat, joista S. Ollikainen kirjoitti vuonna 1959. ”Sakkolan ja Valkjärven pitäjän rajalla sijaitsevassa Sadejoessa harjoitettiin kesäisin helmenpyyntiä, sillä tämän joen monissa koskissa muodostui helmiäisraakkuihin arvokkaitakin helmiä”.

”Kukaan näistä helmenpyyntäjistä ei rikastunut, siksi heikkoa saalis yleensä oli, vaan joku sentään kesän pyynnillään, mikä kesti noin 2 kuukautta, ansaitsi sen verran, että eli talven yli seuraavaan pyyntikauteen”.

Pietari oli tärkeä kauppapaikka, jonne vietiin maataloustuotteita, ja niistä saaduilla rahoilla tehtiin itse ostoksia. Kerasti naapurusten, Juhon ja Tuomaan jouluhankintoihin tuli takaisku pietarilaisen kenkäkauppiaan luona. Pojalle pyhäkengiksi tarkoitetut saappaat paljastuivatkin kotimatalla rikkinaisiksi saappaanröntyksiksi – kauppias oli salaa vaihtanut laatikon. Ruplat menivät hukkaan, kenkälaatikko viskattiin metsään, ja miehet päättivät, että ”asiast ei haasteta kellekään mittää”.

Eikä aina sujunut hevoskauppankaan teko kovin mallikkaasti. J. Kurikan kertomus Riikosen mustasta ruunasta paljastaa lopulta, että ruunaus oli ”unohnutun” tekemättä. Se paljastui, kun Riikosen Tuomaan ”neekeripoika” pyrki tekemään lähempää tuttavuutta opettajan tamman kanssa.

Taitava porsaskauppias osasi mainos-

taa tavaraansa. ”Possun pituus oli hyvin tärkeä seikka porsaskauppaa tehdessä. Hyvä myyjä osasi tuoda tämän ominaisuuden näkyviin porsaita esitellessään. Sen taidon osasi Simon Juho, joka esitteli myytävänsä: A, siin o nii pitkä porsas, et iha pittäis olla kolmas jalkapari”.

Rakastumisista, riiamisista ja kaikenlaisista kepposista on myös kirjoitettu monet tarinat. Haparaisten ”Jussin kepposiin” kuului eräiden vieraiden poikien karkotus talon tyttäriltä – nostettiin porstuan ovi paikaltaan, ja sisälle puhaltanut kylmä viima herätti talon isännän...

Ukko- vai akkavaltaa? ”Tämä kysymys askarruttaa ja on askarruttanut kautta aikojen pariskuntien mieliä”, kirjoitti Aku vuonna 1960.

”Paljon on kyllä sellaisiakin tapauksia, että vaimo viekkauksellaan johtaa talon asioita ja pitää miestänsä tämän tietämättä tohvelin alla. On myös miehiä, jotka ovat tieteen tahtoen tohvelin alla. Eräskin emäntä meidän kylästä kehui miestänsä, että se on samanlainen kuin tuo heidän vanha kaivon patsas, joka on ympäriinsä pönkitetty. Kun pöngät otetaan pois, niin samalla se ukkokin kaatuu”.

Iivari Karpanmäki otti päätoimittajan tehtävät vastaan vuonna 1963, kun ensimmäiset viisi vuotta kuuluivat Santeri Ollikaisen luotsaamina. Karpanmäen jälkeä päätoimittajuutta hoiti Viljo Puron-taa kesästä 1968 alkaen.

Karpanmäki kutsui mukaan yhä uusia kirjoituksia ja kirjoittajia. ”On kasvanut kokonaan uusi sukupolvi sen jälkeen, kun jouduimme jättämään Karjalan. Myös nämä toisen polven sakkolalaiset pitäisi saada lehtemme lukijoiksi ja avustajiksi”.

Kun sodasta oli kulunut 19 vuotta, kirjoitti Suvannon Seudussa eräs ”Raivaaja ja rakentaja”:

”Nyt ovat jo näkymät toiset. Uudet tilat on jo raivattu ja rakennettu. Naapuritkin ovat antaneet arvon uudisasukkaiden ponnistuksille. Yhdessä nyt tehdään työtä ja ponnistellaan aineellisilla ja henkisillä työsarjoilla. Näin pitää olla-

kin. Nykyinen elämä vaatii yhteistyötä kaikilla aloilla, eikä karjalaisilla ole mitään syytä eristäytyä”.

Evakkokertomuksia alkoi myös ilmestyä lehden sivuille, ja vuosien saatoissa palattiin muistoissa myös muihin sotaan liittyneisiin tapahtumiin aina taitelukuvia myöten.

Välillä kirjoitukset aikaansaivat seuraaviin numeroihin jälkikirjoituksia, joskus kipakoitakin oikaisuja, kun asioista oli ihmisillä erilaisia muistikuvia. Mutta se vain on todistanut sen, että kirjoitukset ovat olleet luettuja.

1990-luvun alussa kääntyi aivan uusi lehti, kun matkailu entisille kotiseuduille helpottui. Lisää virettä on tuonut myös into sukututkimuksiin ja sukuseurojen perustamiseen.

Alusta pitäen lehden vakiaineistoon on kuulunut ”rajapyykeistä” kertominen – eli merkkipäivät, kuolinuutiset ja muut perhetapahtumat ovat saaneet lehdestä sijansa.

Muutamaan otteeseen lehdessä on julistettu myös kirjoituskilpailu, joilla houkuteltiin tekstintekijöitä kynäilemään. Ja usein ”toimituksen tuolilta” on kuulunut toivomus: toivomme kirjoituksia myös nuoremmalta väeltä.

Jotta tässäpä oli muutama makupala lainauksina ensimmäisten vuosien lehdistä. Kiitos kaikille lehdentekoon osallistuneille!

Marjo Ristilä-Toikka

Taiteilija Nuolivaaran piirtämät porsaat julkaistiin vuonna 1964.

Sakkola-Säätiön 60-vuotistaipaleelta

Sakkola-Säätiö on toiminut jo 60 vuotta karjalaisen perinteen ja kulttuurin vaalijana sekä yhdysiteenä Sakkolan entisille asukkailla ja heidän jälkipolvilleen.

Säätiön perustaminen

Vuoden 1944 syyskuussa tehdyn välirauhasopimuksen mukaisesti Sakkola jouduttiin muun Karjalan ohessa luovuttamaan Neuvostoliitolle. Sakkolalainen väestö sijoittui pääosin Tampereen lähikuntiin Lempäälään, Orivedelle, Pirkkalaan ja Vesilahteen sekä osin myös Punkalaitumelle ja Huittisiin, mikä oli tämän maantieteellisesti yhtenäisen alueen lounaisin kolkka.

Kotiseudun menetyksen johdosta joutuivat Sakkolassa toimineet liikelaitokset, yhdistykset ja muut yhteisöt lopettamaan toimintansa. Näin toiminnallisesti lakkautetut laitokset ja yhteisöt saivat korvauksia menetetyistä omaisuudesta. Korvaukset olivat kuitenkin niin vähäisiä, ettei toiminnan jatkaminen ollut enää mahdollista ”tynkä-Suomen” uusilla asuinsijoilla.

Karjalan Liiton taholta tuli ehdotus, että toimintansa lopettaneiden yhteisöjen vähäiset varat tulisi koota yhteen ja siten muodostaa karjalaisia yhteisöjä, joilla olisi taloudelliset edellytykset toimia hajalleen joutuneen heimomme hyväksi. Ajatuksena oli, että jokaisen kunnan asukkaat perustaisivat keskuuteensa yhteisön, johon eri tahojen jäännösvarat koottaisiin.

Sakkolalaiset pitivät liiton esitystä hyvänä ja niin kutsuttiin sakkolalaisten yhteisöjen edustajia neuvottelemaan asiasta Lempäälän Manttaalitalolle 8.6.1947. Yhteisöjen edustajat päättivätkin lahjoittaa jäännösvaransa sakkolalaisten yhteisölle, mikäli sellainen perustetaan. Jo samalta istumalta pidettiin kokous, jonka avasi Sakkolan kunnan esimies Juho Kekki. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin entinen kunnan kirjuri Juho Koironan ja sihteeriksi kutsuttiin maanvilj. Uno Pulakka.

Kokouksessa päätettiin perustaa Sakkolan aluetta koskeva säätiö. Tuolloin oli tiedossa, ettei Oikeusministeriö tule

hyväksymään säätiöiden nimeksi entisten pitäjien nimiä. Niinpä säätiön nimen määrittäminen jätettiin perustettavan valtuuskunnan tehtäväksi.

Perustettavan säätiön ensimmäiseen valtuuskuntaan valittiin: varsinaiset jäsenet: Juho Kekki, Aleks Kallonen, Matti Laamanen, Joonas Laurila, Aapro Viskari, Matti Niippa, Anna Kurikka, Uno Pulakka, Yrjö Raaska, Aleks Ukkonen, Helmi Uosukainen ja Väinö Viskari sekä varajäsenet: Aleks Naskali, Martta Vulli, Sanni Laamanen, Juho Koironan, Juho Kekki, Aimo Kekkonen, Aapro Pitkänen, Esa Tenkanen, Hilja Ryyppö, Albin Kallonen, Toivo Männikkö ja Toivo Myllö.

Valtuuskunnan ensimmäinen kokous pidettiin 8.12.1947. Säätiön ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Matti Laamanen ja varapuheenjohtajaksi Aleks Kallonen. Kokouksessa valittiin säätiölle hallitus kolmivuotiskaudeksi. Hallituksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Juho Kekki, varapuheenjohtajaksi Mikko Pekkanen sekä jäseniksi Joonas Laurila, Santeri Ollikainen ja Helmi Uosukainen.

Säätiön nimeksi tili Yrjö Raaskan esittämänä ja Helmi Uosukaisen kannattamana Suvanto-Säätiö.

Suvanto-Säätiön virallinen perustamispäivä on 15.12.1947. Tuolloin pidetyssä kokouksessa vahvistettiin säädekirja ja säätiölle hyväksytyt säännöt.

Säätiön 500.000 markan peruspääoman lahjoitti Mannerheimliiton Sakkolan osasto, joka oli saanut varat ruotsalaisen kummikuntansa Hörbyn kunnan asukkailta kerätyistä varoista.

Oikeusministeriö vahvisti säätiön säännöt 18.5.1948.

Lahjoitukset auttoivat alkuun

Kun säätiö 20.8.1948 oli merkitty säätiörekisteriin, päästiin hallinnossa tositoimiin. Peruspääoman

lahjoittaja, Mannerheimliiton Sakkolan osasto lahjoitti vielä 200.000 markkaa, joten Mannerheimliiton panos nousi 700.000 markkaan. Lahjoituksesta päätettiin muodostaa Hörbyn nimeä kantava rahasto, jonka pääoma pidetään kos-

kemattomana, mutta korkotuottoa käytetään säätiön tarkoituksien mukaisesti. Vuoden aikana pääoma kasvoi korkoa 10.364 markkaa.

Muita huomattavampia lahjoittajia olivat Sakkolan Osuuskassa, Sakkolan kunta, Sakkolan historian toimikunta, Sakkolan Valo Oy, Lupran Osuuskassa, sekä lisäksi Vilakkalan Nuorisoseura, Riiskan maidonmyyntiosuuskunta, Ala-Suvannon maidonmyyntiosuuskunta, Suvannon Seudun Palovakuutusyhtiö, Kaakkois-Karjalan Puhelin Oy, Petäjärven maidonmyyntiosuuskunta, Petäjärven juhlarahasto, Riiskan jakokunta, Sakkolan NKY ja Haparaisten NKY. Lisäksi joukko yksityisiä lahjoittajia, jotka yleensä ovat halunneet pysyä tuntemattomina.

Kauakantoinen päätös

1950-luvulla säätiön valtuuskunta oli huolissaan inflaation voimakkaasta kehityksestä Suomessa. Vuosikokouksessa 1951 se linjasi varojen sijoituspolitiikan siten, että rahavaroja sijoitetaan ensisijaisesti obligatioihin ja metsäkiinteistöihin. Obligaatioihin sijoitettiin jonkin verran, mutta sopivaa metsäkiinteistöä ei ilmaantunut ennen kuin vuonna 1956. Tällöin tuli myyntiin Hattulanmäen tila Lempäälässä. Samana vuonna 4.4.1956 pitämässään kokouksessa säätiön valtuuskunta päätti ostaa puolet Hattulanmäen tilasta, joka oli suunnitelleen puoliksi metsää ja loput tonteiksi soveltuvaa peltoa. Ostetusta maa-alueesta muodostettiin Sakkola-niminen tila RNo 2:163.

Silloin, noin puolivuosisataa sitten, valtuuskunnan jäsenet tuskin aavistivat sitä, miten arvokkaan ja kauaskantoisen päätöksen he tekivät, sillä sen merkitys on ollut säätiön toiminnalle ja toiminnan jatkuvuudelle pelkkää inflaatioturvaa huomattavasti suurempi. Silloin tehty päätös on vielä tänä päivänäkin säätiön vakaan talouden perustana.

Lienee ollut sattumaa ja hyvää onnea, että Sakkola-tila sijaitsi alueella, jonne myöhemmin Lempäälän ripeästi kehittyvä kunta alkoi suunnitella pienteollisuuden ja liike-elämän käyttöön tarkoi-

tettua aluetta. Osa liikekaupunki Ideaparkista ja osa Helsingin ja Turun valteiden risteystä on entisen Sakkolatilalla mailla.

Sääntöuudistus – säätiön nimi vaihtuu

Vuonna 1997 poistui ehdoton kielto, joka kielsi pitäjän nimen esiintymisen karjalaisen säätiön nimessä. Kun samoihin aikoihin säätiölle testamentin kautta tulleen lahjoituksen lahjaveroasioita selvitettyä havaittiin, että viisikymmentä vuotta sitten laadittujen säätiön sääntöjen kohdalla oli tapahtunut selvää ”juridista” vanhenemista, säätiön hallitus päätti, että säätiön säännöt uudistetaan.

Samalla säätiön hallitus ehdotti säätiön nimen muuttamista Sakkola-Säätiöksi.

Säätiön uudistetut säännöt esitettiin Suvanto-Säätiön valtuuskunnalle 28.3.1998 vuosikokouksessa, jolloin käydyn keskustelun jälkeen puoltava päätös oli yksimielinen. Koska sääntöjen muutospäätös edellyttää käsittelyä kahdessa säätiön yleisessä kokouksessa, niin vuosikokouksessa 27.3.1999 päätös syntyi niin sanotusti läpihuutojuttuna.

Sakkola-Säätiön uudet säännöt hyväksyttiin Patentti- ja rekisterihallituksessa merkittäväksi säätiörekisteriin 19.7.1999. Vuonna 2003 suoritettiin vielä pienimuotoinen sääntöuudistus, jolla valtuuskunnan vuosikokous jaettiin kevät- ja syysvuosikokouksiin. Keväällä on tilinpäätöskokous ja syksyn kokous on vaalikokous. Nykymuodossaan Sakkola-Säätiön säännöt on vahvistettu Patentti- ja rekisterihallituksessa 15.8.2003.

Toiminnalliset painopisteet

Pitäjäjuhlat – vuotuinen yhdysside

Säätiö on koko toimintansa ajan ollut näkyvästi esillä sakkolalaisten keskuudessa. Vuosittain, 1949 alkaen, on järjestetty Sakkolan pitäjäjuhlita, joiden taustayhteisönä Suvanto-Säätiö/ Sakkola-Säätiö on ollut. Vastuu juhlien käy-

tännön järjestelyistä on paikallisilla karjalaseuroilla, joiden alueella sakkolalaisia asuu. Säätiö on vastannut juhlien mahdollisista taloudellisista tappioista.

Sakkolan Pitäjäjuhlita on vietetty 58 kertaa ja kaikkiaan kolmellatoista eri paikkakunnalla, siis monilla paikkakunnilla jo useita kertoja. Vuosittain sakkolalaisia kokoontuu noin 350 - 600 henkeä pitäjäjuhlitaansa. Toistuvasti, kun tutut tapaavat kuulee sanottavan: ”Katsaha uot se Sie, no Siehä siin uot, mitä Siul kuuluu”.

Juhlien ohjelmassa tulee näkyä sakkolalaisuus, mutta myös järjestävän paikkakunnan omaleimaisuus. Esiintyjiksi ja ohjelmansuorittajiksi pyritään saamaan sakkolalaista syntyperää olevia henkilöitä.

Kaksi kertaa eli vuonna 1997, jolloin säätiö täytti 50 vuotta ja tänä vuonna 2007, jolloin säätiö täytti 60 vuotta, on pitäjäjuhlita pidetty kotoisessa Sakkolassa. Nämä juhlat ovat olleet juhlatvia merkkitapahtumia Sakkolan Pitäjäjuhlitaen historiassa. Juhlitia on voitu todeta, että niiden henki ja tunnelma on sama, vaikka sukupolvi on vaihtumassa. Tämän todistaa säätiön perustajajäsenen, Yrjö Raaskan, 94, toteamus tämän vuoden juhlitia: ”Juhla oli hienoin tähänastisista, esitykset sakkolalaisia ja henki oli hyvä”. Tähän virkeän ja kaiken kokeneen veteraanin mielipiteeseen on paikalla olleiden helppo yhtyä.

Muistomerkein kunnioitamme menneitä sukupolvia

Säätiö on tukenut Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkkihankkeita kaikissa niissä kunnissa, joihin on sijoittunut huomattava määrä entisen Sakkolan asukkaita. Myöskin Sakkolaan on pystytetty uusia tai kunnostettu siellä aikaisemmin olleita muistomerkkejä.

* Sakkolan kirkon muistokivi pystytettiin muistolehtoon, kirkon raunioille, kirkon etelänpuoleisille rappusille syyskuussa 1992.

* Sakkolan kirkon läheisyydessä ollut taiteilija Ilmari Virkkalan suunnittelema ja 5.6.1921 paljastettu muistomerkki oli sodan aikana tuhoutunut. Muistomerkin sodan jälkeinen historia on suurelta osalta tuntematon, mutta joitakin osia siitä on löytynyt, mm. Karjalan vaakunaa vartioivat leijonat. Säätiön toi-

mesta käynnistettiin vuonna 1996 hanke, jonka tavoitteena oli muistomerkin hankkiminen sankarivainajiemme muiston vaalimiseksi. Niinpä 22.8.1998 paljastettiin lähes entiselle paikalleen sankaripatsas, joka on melkein entisen kaltainen. Patsaan suunnitteli Tyrvään Käsi- ja Taideteollisen oppilaitoksen kivityöosastolla oppilastyönä Sirpa Sepälä.

* Syksyllä 1936 Sakkolan ja Raudun talonpoikien itsenäisyystaistelujen kunniaksi rakennettu muistomerkki oli raunioitunut sodan aikana ja sen rapautunut kivimuuri oli kätkeytynyt viiden vuosikymmenen aikana Emäntäkoulun ryteköityneen puiston tiheikköön. Hovinkyläseuralaisten tarmokkaalla työpanoksella ja esimerkillisen talkoohengen turvin sekä

Sakkola-Säätiön tuella tämä arvokas ja näyttävä muistomerkki entisöitiin, samoin sen ympäristö on perattu jalopuukasvuisiksi puistoksi. Talkootunteja kertyi noin 600 ja maksullisia venäläisten ja suomalaisten työntunteja noin 400, yhteensä siis 1000 työntuntia.

Monivaiheisen kunnostusprosessin eräs kohokohta oli, kun katon korkein huippu, eli Karjalan vaakunan miekat ja kruunu tulivat paikoilleen, järjesti Sakkola-Säätiö 29.7.2000 harjannostajaiset. Tilaisuuteen osallistui rakennuttajien ja rakentajien lisäksi viereisen dshakylän paikalliset asukkaat. Uudelleen vihkimisjuhlaa vietettiin 9.6.2001 yli 300-henkisen vierasjoukon läsnä ollessa.

* Sakkolalaisen runoilijan Aleksanteri Aavan muistomerkki pystytettiin Lempälään vuonna 1962 ja paljastettiin Sakkolan Pitäjäjuhlita yhteydessä. Muistomerkki on sakkolalaisen taiteilijan Onni Pursiaisen käsialaa.

* Säätiö on osallistunut runonlaulajan kansanrunouden taitajan Larin Parasken muistomerkin

pystyttämiseen Porvooseen ja myöhemmin Parasken muistomerkin hankkimiseen yhdessä rautulaisten kanssa Raudun Palkealan kylään.

* Säätiö osallistui 1990-luvulla Lapteenrantaan pystytetyn Äiti Karjalasankarivainajien muistomerkin kustannuksiin. Muistotauluihin on merkitty kaikkien luovutetulle alueelle haudattujen sekä kentälle jääneiden karjalaisten sankarivainajien nimet.

Sakkola-Museo, perinteen ja muistitiedon tallentaja

Keväällä 1998 Sakkola-Säätiön hallituksessa nousi keskustelu mahdollisuudesta käyttää EU-ajan ns. maaseudun kehittämisrahaa (POMO-rahoitus) sakkolalaisen perinteen keruuseen ja taltiointiin.

Konkreettiseksi tavoitteeksi keskusteluissa muodostui Sakkola-Museon aikaansaaminen. Museo oli hankelogiikan kannalta väline rajan taakse jääneen Sakkolan pitäjän perinteen ja muistitiedon tallentamiseksi ja esillä pitämiseksi. Säätiön hallitus teki tarpeelliset päätökset ja hanketta lähdettiin toteuttamaan ripeästi.

Vajaassa kahdessa vuodessa läpi vietty hanke saavutti tavoitteensa. Sijoituspaikakseen museo löysi Lempäälän kunnan vuokraaman Pihlajan kiinteistön, Kuokkalantie 12, Lempäälän Museoraitilla.

Loppuraportissa todetaan hankkeen kokonaisbudjetiksi kirjatun 209.949 markkaa. Talkootunteja tehtiin kaikkiaan 65.640 markan edestä. Omarahoitusta hanke edellytti ”rahallisena rahana” 50.000 markan verran, josta Sakkola-Säätiö maksoi 40.000 markkaa ja Haparaisien Nuorisoseura 10.000 markkaa.

Valmistuttuaan museo erotettiin taloudellisesti säätiön sisällä omaksi yksiköksi, jonka toimintaa säätiö tarvittaessa avustaa. Museolla on myös omaa varainhankintaa, sillä museolla on kaupan koko sakkolatuotteiden kirjo, kuten kyläkirjat ja muuta Sakkolasta ja sen lähiympäristöstä kertovaa kirjallisuutta. Muista myyntiartikkeleista voidaan lueta mm. pöytäviirit, isännänviirit, vaakunat, lippalakit, silkkihuivit ja -solmiot, t-paidat, pinssit ja pefletit sekä kortisarjat ym.

Sakkola-Museo on vakiinnuttanut paikkansa Lempäälän merkittävänä kulttuurinähtävyytenä. Näyttelyissä pyritään tuomaan esille sakkolalainen kulttuuri ja elämänmeno mahdollisimman monipuolisesti ja laaja-alaisesti. Pysyvän näyttelyn ohella ovat vuosittaisissa teemanäyttelyissä esillä vuorovuosin Sakkolan eri kylät. Taltiointimethodien kehittyessä museon toiminta on merkittävästi ajanmukaistunut. Museon kokoelmat ovat tasaisesti lisääntyneet sekä esineistön että valokuvien osalta.

Tämän Sakkolasta ja sakkolalaisista kerotavan perinnekokoelmien ja sielä pidettyihin näyttelyihin tutustuu vuosittain erilaisia ryhmiä, sukuja ja yksityisiä henkilöitä yhteensä yli 1000 henkeä. Kesäisin Kuokkalankosken Markkinoiden aikaan museossa vieraillee merkittävän suuri yleisömäärä ja sakkola-tuotteet käyvät hyvin kaupaksi.

Sakkola-Museota täydentämässä on korkeatasoinen nettimuseo. Nettimuseolla oma paikkansa Sakkola-Museon yhteydessä; sen kautta voimme siirtää kulttuuriperintöä tuleville sukupolville. Osoitteessa; www.sakkola.fi on tuhti annos tietoa Sakkolasta ja sakkolalaisista.

Ystävyyskuntatoiminta ja suhteet venäläisiin

Sakkola-Säätiössä heräsi ajatus kolmen suomalaisen kunnan, Lempäälän, Vesilahden ja Punkalaitumen sekä kolmen Sakkolan alueella nykyisin toimivan kunnan, Gromovon, Petrovskojen ja Romaskin yhteistyöstä ja yhteistoiminnasta. Eniten sakkolalaisia sijoitettiin sotien jälkeen em. kolmen suomalaiskunnan alueelle ja pienempiä määriä niiden lähikuntiin.

Säätiön aloitteesta järjestettiin Lempäälässä 9.3.1999 neuvottelutilaisuus Lempäälän, Vesilahden ja Punkalaitumen kesken. Tilaisuuden aiheena oli ystävyyskuntasuhteiden luominen entisen Sakkolan alueen kuntien Gromovon, Petrovskojen ja Romaskin välille. Päätettiin tehdä neuvottelumatka Sakkolan alueelle ja Käkisalmeen. Sovittiin, että matkalle lähtevät kunnista kunnanvaltuustojen ja -hallitusten puheenjohtajat ja kunnanjohtajat. Sakkola-Säätiöstä matkalle osallistui puheenjohtajisto sekä hallituksen jäseniä.

Päätettiin lisäksi, että matkalla viedään humanitaarisena apuna kunnista kerätyjä vaatteita ja muita tavaroita Sakkolaan. Tällä kerralla apu kohdennettiin Romaskin alueella toimivalle koululle.

Neuvotteluissa kaikki osapuolet; Käkisalmen aluejohtajan sijainen Vasili Koslov, Gromovon kunnanjohtaja Anastasija Bakatsh, Petrovskojen kunnanjohtaja Jekaterina Maulenkova ja Romaskin kunnanjohtaja Anatoli Buin suhtautuivat ystävyyskunta-ajatukseen positiivisesti.

Kaksi vuotta ehti kulua ennen kuin ystävyyskuntasopimus oli valmis allekirjoitettavaksi. Tänä aikana vaihtuivat monet vaikutusvaltaiset henkilöt niin kunnissa kuin säätiössäkin.

Keväällä 2001 ystävyyskuntasopimus oli neuvoteltu valmiiksi ja se allekirjoitettiin Kiviniemessä Losevskaja-hotellin kabinetissa. Allekirjoittajina olivat venäläisten puolelta Käkisalmen aluejohtaja Sergei Jahnjuk, Sakkolan kunnanjohtajan Anastasija Bakatsh'in sijainen Olga Gorjunova, Petäjärven kunnanjohtaja Jekaterina Maulenkova ja Vuokselan kunnanjohtaja Anatoli Buin sekä suomalaisten puolelta Sakkola-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Hannu Turkkinen, Lempäälän kunnanjohtaja Olli Viitasaari, Punkalaitumen kunnanhallituksen puheenjohtaja Pekka Karpunen ja Vesilahden kunnanvaltuuston puheenjohtaja Esko Halme.

Ystävyystoiminnan tarkoituksena on ystävyysyden, yhteistoiminnan ja keskinäisen vuorovaikutuksen lisääminen kuntien hallinnon ja asukkaiden sekä säätiön kesken. Ystävyystoimintaa harjoitetaan mm. seuraavilla aloilla: talous ja elinkeinoelämä; matkailu, perheiden kanssakäyminen; koulutus ja sivistys; taide ja kulttuuri; nuorisot, raittius ja urheilu; terveydenhuolto ja sosiaalitoimi; ympäristöhuolto ja hallinto.

Tapaamisista ja konkreettisista yhteistyöprojekteista sovitaan erikseen tapauskohtaisesti. Yhteyshenkilöiksi nimettiin kunnanjohtajat sekä säätiön osalta valtuuskunnan puheenjohtaja Hannu J. Pauku. Tavoitteena on tutustuttaa nykyisen Sakkolan asukkaita entisen Sakkolan asukkaisiin ja heidän jälkeläisiinsä sekä näiden asuinsijoilla asuviin muihin suomalaisiin.

Tarkoituksena on tasoittaa tietä sille, että kotiseutumatkoilla voisimme kokea olevamme vielä enemmän kotonamme kuin mitä se tällä hetkellä on mahdollista.

Venäläiset ovat tehneet kaksi ystävyyskuntamatkaa Lempäälän, Punkalaitumen ja Vesilahden alueelle ja suomalaiset yhden virallisen matkan Käkisalmen läänin alueelle. Ensimmäisen matkansa Käkisalmen läänin johtajat tekivät 21.-24.5.2003 ja toisen 11.-14.4.2007. Lempäälän, Vesilahden ja Punkalaitumen kuntien sekä säätiön

edustajat tekivät ystävyysmatkansa 19.-22.5.2005.

Ystävyyskuntamatkoilla on tutustuttu puolin ja toisin toisen osapuolen kunnallishallintoon, kunnallisiin ja seurakunnallisiin palveluihin sekä yritystoimintaan. Keskusteluja on käyty myös yleisestä hallinnosta ja palvelujen tuottamisesta.

Säätiön tehtävänä on toimia yhteisöelimenä ja koordinoida kuntien välistä ystävyystoimintaa.

Sakkolan pitäjätunnukset

Säätiön toimesta on toteutettu seuraavien pitäjätunnusten suunnittelut ja hankinnat:

* Pöytäviiri on valmistunut vuonna 1966, sen on suunnitellut käkisalmelainen taiteilija A. Lähteenkorva.

* Isännänviiri on valmistunut vuonna 2004, sen on suunnitellut sakkolalainen monipuolisuusmies Juho Koironen.

* Sakkolan pitäjävaakuna on valmistunut vuonna 2006, sen on hallituksen kanssa yhteistyössä suunnitellut ja toteuttanut valtuuskuntamme jäsen Heikki Karjalainen. Suomen Heraldinen seura on rekisteröinyt vaakunamme numerolla 1362 Helsingissä 3.5.2006.

Edellä mainittuja pitäjätunnuksia samoin kuin muitakin Sakkola-tuotteita, jotka on lueteltu jo Sakkola-Museota käsittelevässä kappaleessa, on saatavana museolla.

Suvannon Seudun säätiöt ja pitäjätehtävät yhteistyössä

Muutaman vuoden ajan ovat Suvannon seudun säätiöiden ja muiden pitäjätehtävien edustajat kokoontuneet pohtimaan yhteistyömuotoja toimissa, jotka kohdistuvat entiseen kotiseutuun sekä yhteisesiintymiseen Karjalan Liittoon päin, sen järjestämässä juhlissa ja kokouksissa. Tapaamisia on kaksi kertaa vuodessa ja osanottajat ovat edustaneet Metsäpirtin, Pyhäjärven (Vpl), Raudun, Räisälän, Sakkolan ja Vuokselan säätiöitä ja pitäjätehtäviä.

Vuosittain tehdään yhteinen kotiseutumatka, jonka aikana tarkastelun kohteena on kahden pitäjän alueet. Näillä matkoilla pyritään vaikuttamaan yhteisöaktiivien Karjala-kuvan laajentamiseksi useamman pitäjän alueelle, kuin

pelkästään omaan kotipitäjään kohdistuvaksi.

Erillinen Pataljoona 6:n muistoa vaalitaan

Talvisodan Keljan sankareiden, Saarelaisen verikoirien – kuten venäläiset tätä valiojoukkoa kutsuivat – joukko on saanut valtaosin kutsun viimeiseen iltahuutoon. Kaukolan, Räisälän ja Sakkolan väki on päättänyt kuitenkin jatkaa Keljan sankarien muiston vaalimista.

Perinneyhdistyksen vetovastuu siirtyi vuonna 2004 Sakkola-Säätiölle. Hallitukseen säätiöstä kuuluvat Hannu Turkinen puheenjohtajana, Aila Alanen rahastonhoitajana ja Eero Pilvinie mi (ent. Patja) muistomerkkiasiantuntijana.

Asevelijuhlia on vietetty joka toinen vuosi Keljan taistelujen muistopäivänä 27.12. Viimeksi asevelijuhla pidettiin Tampereen Suomalaisella klubilla vuonna 2005.

Sakkola-Seura

Pääkaupunkiseudulla toimiva Sakkola-Seura on säätiön läheinen yhteistyötaho, jonka kautta säätiöllä on portti avoimena Karjalan Liiton jäsenyyteen.

Sakkola-Seura ja Sakkola-Säätiö toimivat kumpikin tahoillaan toistensa tukena ja toisiaan avustavina. Vuoden 2008 Sakkolan Pitäjätjuhlat järjestää Sakkola-Seura pääkaupunkiseudulla, Espoon Leppävaarassa.

Kirjallinen toiminta

Mainittakoon lopuksi, että Sakkola-Säätiö tukee kyläkirjojen toimittamista 1000 euroa / kirja.

Petäjäjärven, Lapinlahden, Vilakkalan ja Hovinkylän kirjat ovat jo kaikkien luettavissa.

Tulollaan ovat Haparainen sekä Tikansaari, ja aineistoa keräävät Kirkonkylä, Pannusaari, Röykkylä ja Riiska.

Tätä kotiseutulehteämme Suvannon Seutua Sakkola-Säätiö on julkaissut 50 vuotta. Paljon onnea!

Matti Naskali
Sakkola-Säätiön sihteeri

PS. Nämä asiat yksityiskohtaisemmin löytyvät heinäkuussa julkaistusta kirjasta Sakkola-Säätiö 60 vuotta 1947-2007.

Sakkola-Säätiön perustajajäsen ja pitkäaikainen puheenjohtaja, kotiseutuneuvos Yrjö Raaska (vas.) ja säätiön sihteeri Matti Naskali istuivat juhlaillallisen vierustovereina heinäkuussa 2007 säätiön 60-vuotisjuhlilla.

Sakkola-Seura yltänyt 45-vuotiaaksi

Sakkolan seurakunta ja pitäjä lakautettiin 1949. Useat yhdistykset ja seurat yhtyivät kunnan johdon suositukseen Suvanto-Säätiön perustamiseksi ja toimintansa loputtua varojensa siirtämisestä siihen. Näin syntynyt säätiö otti tehtäväkseen myös sakkolalaisten heimo- ja kulttuuririentojen ohjaamisen ja tukemisen. Neuvostoliiton kadottua on Suvanto-Säätiön nimi muutettu Sakkola-Säätiöksi, kuten alunperinkin oli suunniteltu.

Miksi vasta 1962 vasta perustettiin Sakkola-Seura?

Pitäjien evakuointi ja uudelleen sijoittaminen tapahtui pääpiirteisesti keskitetysti. Sakkolalaiset sijoitettiin Tampereen ympäristökuntiin. Karjala-seuroja perustettiin karjalaisia sijoittaneisiin pitäjiin. Pääkaupungin seuduille alkoi vähitellen tulla sakkolalaisia siirtokarjalaisia omien tarpeidensa perusteella, kuka työn perään, kuka opiskelemaan ja niin edelleen. Sakkolalaisetkin olivat kuitenkin hajallaan pääkaupungin seudulla. Näin ei vuosikymmenen sotien jälkeen heti muodostunut yhteistä toimintaa. Ilmeisesti vähitellen alettiin tavata tuttuja ja tarve yhdistymiseen samojen muistojen ja tarpeiden vuoksi tuli ajan-kohtaiseksi.

Siispä toimeen. 1962 kokoonnuttiin kahteen kertaan ja kokouksessa 25.5.1962 päätettiin perustaa Helsingissä toimiva Sakkola-Seura ry Karjalan Liiton mallin mukaisesti. Yhdistyksen, jota säännöissä nimitetään seuraksi, kotipaikka on Helsingin kaupunki. Seuran tarkoituksena on

* olla Sakkolasta kotoisin olevien henkilöiden ja heidän jälkeläistensä välisenä yhdyssiteenä

* tukea kotiseututyötä

* vaalia perinteitä tallettamalla sakkolalaisia ja karjalaisia muistoja.

Tarkoitustaan seura toteuttaa järjestämällä kokouksia, esitelmätilaisuuksia, juhlia, illanviettoja ja retkeilyjä. Seura voi ottaa vastaan testamentteja ja lahjoituksia tarkoituksensa tukemiseksi, perustaa ja hoitaa rahastoja sekä muodostaa keskuudestaan harrastuspiirejä ja

kerhoja.

Seuran jäseneksi voi päästä jokainen seuran tarkoituksia harrastava Suomen kansalainen, joka sitoutuu noudattamaan näitä sääntöjä sekä maksamaan jäsenmaksut. Seuran lainmukaisena hallituksena on johtokunta, johon vuosikokouksen vuodeksi valitsemaan puheenjohtajan lisäksi kuuluu yhdeksän kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittua jäsentä sekä korkeintaan kolme vuosittain eroavaa varajäsentä.

Puheenjohtajina seurassamme ovat toimineet: Janne Lopenen (1962-64), Lauri Sääksjärvi (1965-66), Tyyne-Kerttu Virkki (1967-72), Reino Söder (1972-84), Eila Aro (1985-2005) ja Rantakarit, ensin Risto (2005-06) ja sitten Leena (2006-). Hän on siis kahdeksas puheenjohtaja 45 vuoden aikana. Jäseniä vuonna 2006 oli 183 henkilöä. On siis huomattava, ettei seura ole vain pääkaupungin seudun sakkolalaisille, vaan avoin kaikille niille, jotka haluavat toimia sen tarkoituksien mukaisesti.

Kun vuonna 1962 päästiin toimintaan, oli se vilkasta ja aktiivista. Esiintyjistäkään ei silloin ollut puutetta.

Alkuvuosista lähtien on ollut perinnetilaisuuksia, joita edelleen järjestetään. Perustamista seuraavana vuonna eli 1963 pidettiin kirkkojuhla Helsingin Tuomiokirkossa, mistä lähtien on kirkkojuhlaa vietetty joka vuosi. Osallistuminen Sakkolan pitäjäjuhliin ja Karjalaisen kesäpaikalle Jollakseen sauna- ja tarinailtaan on ollut vuosittain ohjelmassa, samoin pikkujoulujuhla. Uutena on viime vuosina pidetty Kekrijuhla yhdessä Metsäpirtti-seuran ja Rautu-seuran kanssa. Lisäksi poikettiin vuonna 2006 Tallinnassa katsomassa uutta Kumutaidemuseota. Kotiseutumatkakin ovat olleet suosittuja yli kymmenen vuoden ajan.

Aktiivitoimijat ovat vähentyneet luonnollisella tavalla. Erityisesti nuorten jäsenten puuttuminen on huolestuttava. Sen korjaamiseen voimme kukin osal-

tamme vaikuttaa. Tosin on muistettava, että nykyinen elämän rytmi vaatii paljon energiaa. Heimoharrastukseen ei aina enää riitä voimia. Myös on muistettava, että heidän kotiseutunsa on täällä ja siteet Karjalaan eivät ole enää päällimmäisinä, kuten siellä syntyneillä. Jälkipolvillamme on myös kotiseutuoikeus, kuten aikaisempi puheenjohtajamme Eila Aro kirjoitti!

Sakkola-Seura on järjestänyt Sakkolan pitäjäjuhlat vuosina 1971, 1984, 1989 ja 1995. Ensi vuonna on Sakkola-Säätiö uskonut seurallamme pitäjäjuhlien järjestämisen. Ne on suunniteltu pidettäväksi Espoon Leppävaarassa.

Perinteisten menetelmien ohella tai niitä korvaavina tulee mietittäväksi, missä muodossa pitäjäseurana toimimista voidaan jatkaa. Aloitettujen kyläkirjat ja sukututkimus ovat jo saaneet sijansa. Kirjallisuuden kautta voidaan tallentaa ja siirtää karjalaisuutta tuleville sukupolville. Myös yhteistoiminta muiden pitäjäseurojen kanssa on selvitettävä. Onhan hyviä kokemuksia saatu Suvannon Seutu-lehden toimittamisesta Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan yhteislehtenä. Internet-sivut nykyaikaisena tiedonlähteenä ovat myös käytettävissä, kuten Sakkola-Museokin Lempäälässä. Keinot karjalaisuuden säilyttämisestä ovat kyllä olemassa, kunhan tarmokkaita toimijoita vain löytyy. Siispä reservit esiin.

Karjala Liitto valtakunnallisena kattojärjestönä on vastuussa karjalaisuuden säilymisestä. Senkin voima on riippuvainen jäsenjärjestöjensä toimivuudesta. Sakkola-Säätiö hoitaa pitäjäkohtaisen heimotoiminnan yhteydenpidon siirtolaisia asuttavien naapurikuntien ja jopa nyky-Karjalan hallintovirkamiesten kanssa. Sakkola-Seuran tehtävänä on jatkaa ja kehittää jäsentemme kulttuuririentoja karjalaisuuden ja ennen kaikkea monien hyvien muistojen merkeissä kotikarjalastamme. Olemmehan edelleen siihen valmiit?

Teuvo Kuparinen

Sakkola- Seura syysretkeili Lempäälässä

Sakkola-Seuran toimintasuunnitelman mukaisesti tehdään syysretki seuran jäseniä kiinnostaviin kohteisiin. Tänä vuonna oli retken pääkohteena Sakkola-Museo Lempäälässä. Kun kerran matkaan lähdettiin, niin samalla käytiin katsastamassa muitakin pitäjän meille tarjoamia ihmeellisyyksiä, Idea-Parkia ja Sakkola-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Hannu Turkkisen possukokoelmaa pihapiirin nähtävyyksineen. Retki vastasi tarkoitustaan ja antoi varmasti lisäpotkua retkeläisten tietopohjaan ja syystunnelmiin.

Retki alkoi syyssateisesta ja katukorjausten sävyttämältä Helsingin rautatie-atorilta lauantaiaamuna vähän ennen kahdeksaa Anni Purontaan johdolla ja seuramme puheenjohtaja Leena Rantakarim valvonnassa.

Täsmällisyys oli valttia ja matkaan päästiin jo ennen määräaika, koska kaikki ilmoittautuneet olivat ajoissa paikalla. Seuramme autoilija Markku Naskali ohjaili Westendin liikenteen jo lähes museaalista linjuria taitavasti ja jovi-vaalisesti välillä ilmastointia säädellen. Matka edistyi ripeästi ja olimme etuajassa Idea-Parkin edustalla, jossa todettiin auton jarrujärjestelmän lämmenneen höyryasteelle. Markku sai jarrut onnistuneesti kuntoon ennen paluumatkalle lähtöä.

Idea-Parkissa oloon ja shoppailuun jäi aikaa puolitoista tuntia. Kyllä on mah- tava laitos. Paljon on tarjolla ja nähtävää. Yleinen mielipide tuntui olevan: miten ostajia riittää. Tullessa eli noin kymmenen ajoissa väkeä olikin harvakseltaan, mutta pois lähdettäessä määrä oli lisääntynyt huomattavasti. Näkyi että lapsiperheet olivat heränneet ja tulleet ostoksille tai katselemaan ihmeellisyyksiä. Erityisesti avaran torin lattialle

Linja-autossa on tunnelmaa. Etualalla retken veturit Anni Purontaa ja Leena Rantakari. Kuva Teuvo Kuparinen.

laadittu Suomen kartta houkutteli monia etsimään tuttuja paikkoja. Tietenkin kauppaliikkeiden ohella myös ravitsemusala on edustavasti mukana. Kuulemma parikymmentä kahviota ja ilmeisesti suurempiakin ruokahuoltolaitoksia siellä on. Talo on nyt suuri ja kuitenkin lisää tulee, kuulemma liikunta- ja uima- alan rakennukset ovat tulossa.

Taas täsmällisesti sovittuun aikaan päästiin lähtemään kohti Turkkisten klaania, joka on ryhmittynyt Turkkisen- tien varrelle. Meillä oli tarkoitus tutustua possujen elämään Hannun lätissä, mutta perille tuntuamme isäntä ei ollutkaan paikalla vaan odotti meitä museolla. Ilmeinen väärinkäsitys ajoituksessa korjaantui pian Hannun ajaessa kotipi- halle. Häntä odoteltaessa Hannun vaimo Soili esitteli autokatoksen seinälle ripustettuja tekemiään tekstiilitauluja, joihin oli kuvattu joulunviettoa eri mais- sa. Taulujen kohdemaat ovat myös heidän käymiään. Valtavan hienoja töitä, aidosti tapahtumia kuvaavia.

Hannu esitteli sitten reteästi possu- ystävänsä – lienee yli tuhatkaksisataa. On monennäköistä ja -kokoista possu- a. Lättiä on vaikea kuvata. Se on nähtävä. Sikapahnaa ei siellä ole, koska nyt rakennus on varta vasten rakennettu esitelytarkoitukseen.

Possuesittelyn jälkeen katsastettiin vielä pihapiirin uusi tonttula. Sillä aikaa Soili-rouva oli keittänyt kaakkukahvit kuvataulugalleria-autokatokseen. Kyllä kahvit maistuivatkin sään jo suosiessa ulkoilmaravintolaa. Rouva viimeisteli parhaillaan veljensä syntymäpäiville tekemänsä vaatetaulun. Monta elämystä rikkaampana kiitimme isäntäväkeä. Hannu kertoi vielä ylpeänä lähtiessämme koko pihapiirin olleen muutaman vuosikymmen sitten peltoa. Viehättävä pihapiiri kokonaisuudessaan on kyllä mahtava saavutus.

Retken pääkohteena olleessa Sakkola-Museossa odotti meitä museon hoi- taja Antti Hynnä. Museo sijaitsee osana Lempäälän museoraittia. Monelle

museo on jo tuttu kohde, mutta aina sieltä löytää uutta ja mielenkiintoista ja saattoihan joukossa olla ensikertalaisiakin. Museo saa jatkuvasti uutta aineistoa. Meidänkin mukana piti tulla Virkki-Säätiön edustajat luovuttamaan Sakkolan kirkon avain museolle, mutta heidän osaltaan matka peruuntui.

Museoesineet näyttivät kovasti kiinnostavan ja saattoivat matkaan monta puheen aihetta ja kysymystä. Museo on siksi pieni että retkeläisemme juuri sopivat hyvin sisälle, mutta suuremmalle joukolle se olisikin jo ahdas. Kuvausta museosta on tarpeetonta tehdä. Se on käytävä katsomassa. Sakkola-Säätiö teki yhdeksän vuotta sitten hyvän päätöksen perustaessaan museon.

Retki jatkui. Ellin Kievarissa Toijalassa nautimme mahtavan lounaan. Kotimatka alkoi ja Helsinkiin saavuttiin viiden tienoilla iltapäivällä onnellisina ja väsyneinä. Jotkut ottivat jo iltapäivätorcut autossa.

Teuvo Kuparinen

Hannu Turkkinen iski potsipipon päähän ja esitteli värikkäästi kokoelmaansa. Anni Purontaa toi myös parit pikkupossut tuliaisiksi: posliininen on peräisin Lontoosta ja toinen maalattu kiveen.

TERVETULOA
viettämään
**Sakkola-seuran ja
Metsäpirttiseuran
JOULUJUHLAA**

Karjalataloon,
Käpylänkuja 1, Helsinki 61
Su 16.12.2007 klo 15-19
Laulamme yhdessä
”Kauneimpia joululauluja”
Galleria-salissa klo 15
(järj.PÄÄSKY ry.)
Karelia-ravintolassa
(1.krs.) klo 16 Perinteinen
joulupöytä (27 euroa)
ARPAJAISET

Ilmoittautumiset:

10.12.2007 mennessä

Sakkola-Seura:
Leena Rantakarille
GSM 040 514 1682 tai
Risto Rantakarille
puh. 09 710846

Metsäpirttiseura:Pirkko Hyytiälle
GSM 050-544 2854
pirkko.hyytia@metsapirttiseura.net

Lomalinja järjestänyt matkoja jo 30 vuotta

Muun muassa Karjalan kannakselle matkoja järjestävä Lomalinja Oy on täyttänyt 30 vuotta. Lomalinjan juuret ovat Pirkanmaalla; matkatoimistotoiminta alkoi Länsilinjat Oy:n erillisenä toimialana vuonna 1977. Lomalinja Oy tunnetaan omasta erikoisryhmätuotannosta ja vahvana seuramatkojen välittäjänä.

Tampereella sijaitseva toimisto markkinoi valtakunnallisesti kulttuuri, harraste-, elämys- ja teemamatkoja esitteellä ”Asiantuntijan matkassa”. Yrityksen erityisosaamista ovat laadukkaat, ammattitaidolla räätälöidyt matkat: kuten Karjalan kotiseutumatkat, sotahistorialliset matkat, luostarimatkat, akvarellikurssit ja teemariesteilyt. Leirikoulumatkat ja liike- matkat kuuluvat myös yrityksen tarjontaan.

Lomalinja Oy:n palveluksessa työskentelee seitsemän henkilöä. Matkatoimiston vastuuhenkilöinä toimivat myyntijohtaja Sari Mäkinen ja toimistopäällikkö Leena Siukola, jotka ovat myös yrityksen vähemmistöosakkaita.

Osa viime kesän Sakkolan 60-vuotisjuhlien matkalaisista oli mukana Lomalinjan matkassa.

Kiviniemen kasarmin ryijy on nykyisin Parolassa

Hämeenlinnan lähetyvillä Parolannummen uuden sotilaskodin seinä kaunistavat ja lämmittävät lukuisat vanhat ja uudet ryijyt, joista osa on uniikkikappaleita.

Kun kipuat takaseinän portaita toiseen kerrokseen, niin heti portaitten päässä on ryijy, joka on kokenut pitkän tien Sakkolan Kiviniemen kasarmista Hämeeseen Parolan sotilaskodin suojiin. Ryijy on vastapesty, ja sen värit loistavat kirkkaina: lämpimän punainen reunus, valkea pohja ja syvänsinisiä kuvioita, vanhoja kasvivärejä. Ryijyn keskellä kurot-

tautuu puolukanpunainen kukka korkeuksia kohti.

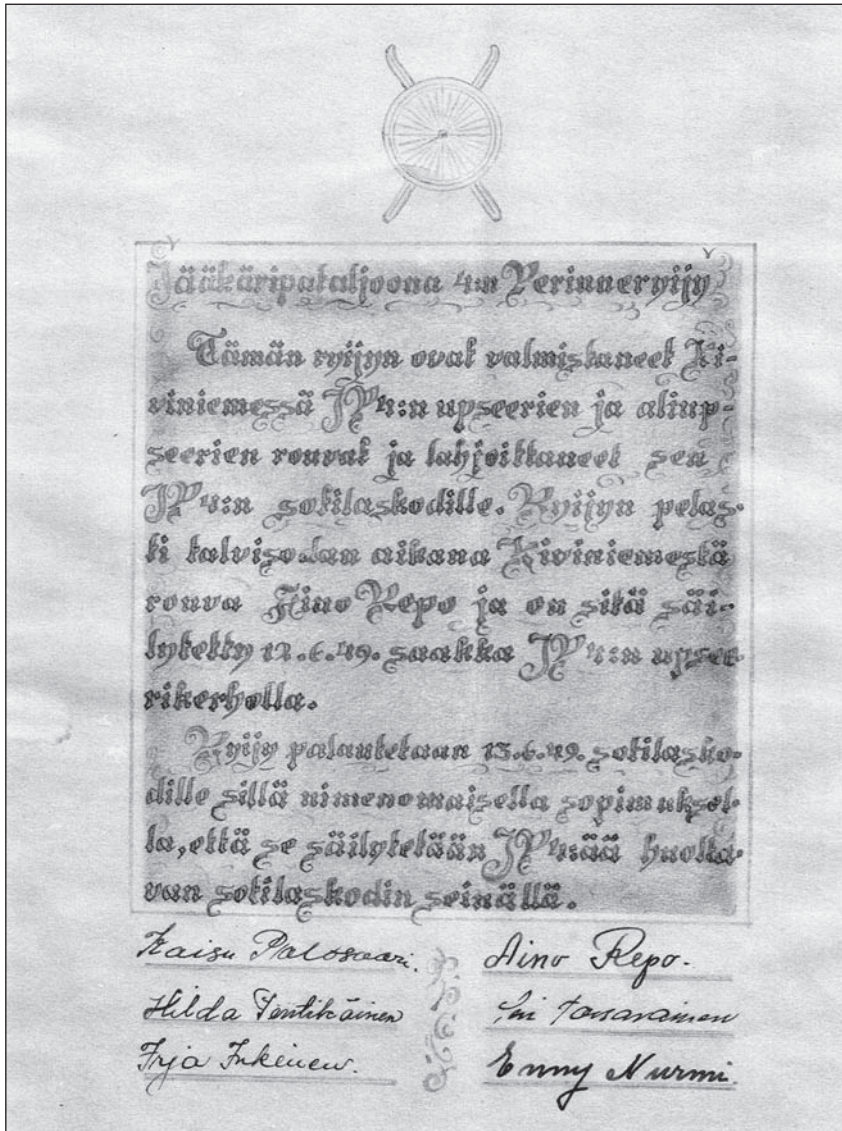
Ryijyn vieressä seinällä on kehystetynä sen luovutuskirja:

Tämän ryijyn ovat valmistaneet Kiviniemessä JP4:n upseerien ja aliupseerien rouvat ja lahjoittaneet sen JP4:n sotilaskodille. Ryijyn pelasti talvisodan aikana Kiviniemestä rouva Aino Repo ja on sitä säilytetty 12.6.49. saakka JP4:n upseerikerholla.

Ryijy palautetaan 13.6.49. sotilaskodille sillä nimenomaisella sopimuksella, että se säilytetään JP4:ää huoltavan

Jääkäripataljoona 4:n Perinneryijy.

sotilaskodin seinällä.

Taidokkaasti tekstatun lahjakirjan ovat omakätisesti allekirjoittaneet seuraavat lahjoittajat:

Kaisu Palosaari
Hilda Pentikäinen
Irja Inkinen

Aino Repo
? Tossavainen
Enny Nurmi

Ainakin osan evakkomatkaa ryijy on matkannut mm. olkipatjojen välissä, jotta se säilyisi ehyenä eikä sitä huomattaisi ja varastettaisi.

Sotilaskodin alakerrassa on tämän perinneryijyn mallin mukaan tehty uusi ryijy, joten ehkäpä ryijyn mallia olisi saatavissa, jos joku Teistä, hyvät Suvannon Seudun lukijat, innostuisi tällaisen käsityön pariin.

Ehkäpä jonain kertana Sakkola Seuran syys- tai kevätretki suuntautuu Parolannummen sotilaskotiin ihaillemaan perinneryijyn hehkuvia värejä, ja voimme samalla herkutella sotilaskodin maittavilla munkkikahveilla.

Leena Rantakari

Vesilahden Karjalaiset juhlivat 60 vuotta

Vesilahden Karjalaisten 60-vuotista taivalta juhlistettiin 30.9. runsaan vierasjoukon kera. Onnittelijoita oli monista pirkanmaan Karjala-seuroista.

Sankarihaudalla puhunut ja tilaisuuden loppusanat lausunut veteraani Yrjö Raaska, 94 v, saikin todeta: Karjala elää ja voi hyvin.

Juhlapuhuja Hannu Kilpeläinen (oik.) onnitteli seuran kunniajäseneksi kutsuttua Ritva Koskea. Vieressä kunniapuheenjohtaja Yrjö Raaska ja Vesilahden kunnan tervehdyksen tuonut valtuuston puheenjohtaja Esko Halme.

Karjalaisseurojen Tampereen piirin tervehdyksen toivat Sirkka-Liisa Oikari ja Eero Pilvinie mi. Vastaanottajina seuran puheenjohtaja Pekka Hinkkanen ja varapj. Satu Karvinen.

Sakkola-Säätiön onnittelujoukkoon kuuluivat Hannu Turkkinen, Esko Kallonen, Antti Hynnä, Eero Pilvinie mi, ja Soili Turkkinen.

Karjalan Liiton hopeisella ansiomerkillä kiitettiin Sinikka Ojala (oik.), Tapani Pietilä ja Sirpa Himanen, pronssisella Pirkko Penttilä, Hilkka Kurikka ja Ritva Hinkkanen.

Karjalaisten myötä Vesilahden väkiluku kasvoi noin kymmenellä prosentilla, kun viitisensataa evakkoa asetui sinne.

– Sukupolven ovat vaihtuneet, Karjala-tarinoita on kuultu vanhemmilta ja isovanhemmilta. Lastemme ja lastenlastemme täytyy tyytyä pidemmän tarinankerronnan totuuksiin, mutta tulevaisuuden karjalaisuus jatkuu vain ja ainoastaan nuorempien Karjala-kiinnostuksen varaan, muistutti Vesilahden Karjalaiset ry:n puheenjohtaja **Pekka Hinkkanen**.

– Ja se tarkoittaa sitä, että vanhempien on oltava valmiita kannustamaan karjalaisuuteen.

Juhlapuheen piti teologian tohtori, Karjalan Liiton edellinen puheenjohtaja **Hannu Kilpeläinen**.

– Karjalaiset ovat oppineet rakentamaan uutta tulevaisuutta uusissa olosuhteissa, mentiin sitten Vesilahteen tai muille paikkakunnille. Evakkorekeen ja härkävaunuun otettiin mukaan muistojen Karjala, ja sille perustalle rakennettiin uutta karjalaisuutta keskelle sodanjälkeistä Suomea. Uusi ympäristö muokkasi sitä Karjalaa, mutta siitä on pidetty huoli, ettei karjalaisuus ole sammunut. Se on ehkä Suomen vaalituin heimoaate ja eniten laulettu maakuntalaulu.

Karjalaisen siirtoväen tulosta ja toiminnasta Vesilahdessa puhuivat niin kunnan kuin seurakunnan edustajat. Eläkkeellä oleva kirkkoherra **Aarre Laitila** naureskeli, että hänen perheensä muutettua Vesilahteen vuonna 1974 tuntui, ettei siellä muita ollutkaan kuin aktiivisia karjalaisia perheitä – heitä kun sattui asumaan paljon pappilan naapurissa; joku remontoi pappilan huoneita, joku myi maitoa, monet naiset olivat mukana seurakunnan diakoniatyössä.

Myös kunnan puheenvuoron käyttänyt valtuuston puheenjohtaja **Esko Halme** kiitti karjalaisväen panosta uuden kotipitäjän eteen.

Juhlissa jaettiin myös ansiomerkkejä ja kuitettiin seuran uusi kunniajäsen. Kunniajäseneksi kutsuttiin Ritva Koski, o.s. Raaska. Karjalan Liiton hopeisilla ansiomerkeillä kiitettiin Sinikka Ojala, Tapani Pietilä, Sirpa Himanen, Pirkko Penttilä, ja pronssisilla Hilikka Kurikka, Ritva Hinkkanen.

Marjo Ristilä-Toikka

Pienestä pitäen mukana Karjalaseuran riennoissa

Sirpa Himasen perhe käy mukana Karjala-tapahtumissa. Vasemmalta Harri, Heta, Sirpa ja Heikki.

Vesilahden Karjalaisten sihteeri Sirpa Himanen, o.s. Kurikka, on saanut Karjala-kasteen kodin peruja: isä Soini Kurikka, jonka vanhemmat Juho ja Elisabet (o.s. Halonen) Kurikka Sakkolan Ryhmästä ja äiti Airi Kurikka (o.s. Pylkki) Vesilahdesta.

– Olen ollut pienestä asti isän ja äidin mukana monissa Karjalaseuran tilaisuuksissa. Isä kuului vuodesta 1962 kuolemaansa asti (-95) Vesilahden Karjalaisten hallitukseen joko vara- tai varsinaisena jäsenenä. Monia kokouksia pidettiin meillä ja oli itsestään selvää, että lähden johtokuntaan mukaan, kun vuonna 1992 minua pyydettiin sihteeriksi, kertoo Sirpa.

– Kiinnostus Karjalaan ei ole koskaan herännyt, vaan se on aina ollut olemassa. Nuorempana vain ei jaksanut aina kuunnella vanhemman väen juttelua ja kiistelyäkin siitä, miten mikäkin asia Karjalassa oli. Nyt kun useamman keran on käynyt Karjalassa, saisi näistä

asioista enemmän irti, mutta kertojia ei oikein enää tahdo lähipiiristä löytyä.

Sirpalla ja puolisoillaan Harri Himasella on kaksi lasta, ensi- ja kolmasluokkalaiset Heikki, 7, ja Heta-Maria, 8. Miten aiot siirtää karjalaisuutta heille?

– Valitettavasti omat lapseni eivät koskaan nähneet pappaansa, joka oli Sakkolassa syntynyt. Mutta Anna-tädin, joka nyt on 90-vuotias, he muistavat varmasti aina. Karjalaisuudesta on kotona puhuttu ja lapsia karjalaisuus kiinnostaa, joskaan eivät kaikkia asioita vielä ymmärrä.

– Ja sama perinne jatkuu meillä nyt kuin minun lapsuudessani, lapset mukaan Karjalaseuran tilaisuuksiin.

– Narvan markkinoiden historiallisessa kulkueessa oli Heta mukana alle 2-vuotiaana vuonna 2000 ja molemmat vuonna 2005.

– Kovasti olisivat jo lähdössä Sakkolaankin, mutta sitä intoa pitäneen vielä muutama vuosi jarruttaa.

Sattumalta mukaan Sakkola-työhön

Sakkola-Säätiön toimihenkilöistä esittäytyy tällä kertaa nettivas- taava Heikki Karjalainen.

Isäni on Sakkolan porsaita, Röykkylän kylästä. Äitini oli hämäläinen ja pidän itseäni eniten tamperelaisena, vaikka olenkin ollut Helsingissä opiskele- massa ja töissä jo yli 20 vuotta.

Isäni perhe asettui monivaiheisen evakkomatkan jälkeen asumaan Orive- delle. Lapsuudestani muistan jouluiset matkat serkkujen luokse Oriveden Ylis- kylään. Ainakin kerran olimme koko per- he Sakkola-juhliissa Juupajoella.

Äidilläni ei ollut jostain syystä suu- rempaa kiinnostusta Karjalaan, joten ei isänikään niistä asioista juuri puhunut. Evakkomatkan yksityiskohdat sain puo- liväkisin udella vaihe vaiheelta ollessa- ni kerran lomalla armeijasta. Isä kyllä kävi salaa Sakkolassa Leningradin lo- mallaan 1970-luvulla ja hämästi muistan juttuja purukumista, sukkahousuista ja piilotetuista seteleistä.

Lapsuudessa ja nuoruudessa ei kar- jalaisuudesta ollut minulle hyötyä tai haittaa. Eniten elämään vaikutti pienen teollisuuspaikkakunnan nurkkakuntai- nen jako ”yhtiöläisiin” ja muihin.

Suvannon Seutu -lehtikin meille tuli, mutta en muista sitä pienenä lukeneeni. Muistan kannessa usein olleen kartan ja joskus ihmettelin, että onko se Su- vanto järvi vai joki vai mikä...

Sakkola-kiinnostus heräsi, kun täy- tin 40 vuotta ja muutin takaisin Tampereel- le. Muutoksessa halusin vähän etsiä juuriani. Etsin internetistä summamuti- kassa bussimatkan Sakkolaan – isältä- kin salaa – ja lähdin reissuun ilman sen kummempia ajatuksia tai odotuksia. Halusin vain nähdä Sakkolan ja Röyk- kylän.

Tuntematta ketään nousin bussiin aamulla aikaisin ja torkuin Vaalimaalle ja vielä siitä puoliväliin Viipuria. Viipurin jälkeen kuulin takanani puhuttavan Röykkylästä ja jonkin ajan kuluttua ky- syin varovasti tuntemattomalta rouvalta, pääsisinkö samaan taksiin, jos hän per- heineen menisi käymään Röykkylässä.

Heikki Karjalainen ja isänsä Mauno Karjalainen Sakkolassa Hovinkylän lah- joitusmaatalonpoikien patsasjuhliilla vuonna 2000.

”Kukas sinä olet?” oli napakka vasta- kysymys. Kotvasen kuluttua huoma- simme olevamme pikkuserkkuja ja ky- seessä olikin rouva, veli, tytär ja vävy- poika. Minut adoptoitiin saman tien sa- maan porukkaan, taksiin, ruokapöytään ja kahden päivän arkeologisiin kaivauk- siin Röykkylän rantapöheikköön. Varus- teisiin kuuluivat kenttälapiot, retkituo- lit, kumihanskat, pizzat, juomat, termos- pullot, kahvipaketit, aurinkorasva, lasi- purkit Vuoksen vettä varten sekä kaikki muu tarpeellinen. Olin myyty. Olin löy- tänyt ennestään tuntemattomia sukulai- sia – ja fantastisen mukavia sellaisia!

Paluumatkalla satuin samaan pöytään Esko Kallosen ja Hannu Turkkisen kans- sa, ja jotenkin lupauduin tekemään sää- tiölle kotisivut. Lupauduin myös ole- maan mukana museohankkeessa, kos- ka Hervannasta on lyhyt matka Lempää- lään ja Hannu sai minut huomaamattani lupaamaan olemaan mukana monenlai- sessa touhussa. No, hauskaahan tämä on ollut.

Karjalaisuus on mukava asia, mutta minulle se on lähinnä kulttuurihistoriaa – ja mukavia ihmisiä.

Minun sukupolvellani ei ole omia hen- kilökohtaisia siteitä vanhaan Karjalaan,

joten en voi sitä muistella. Nykynuoril- le se on jo varsin kaukainen asia ja siksi ymmärrettävää, että harva heistä on kar- jalaisuudesta erityisen kiinnostunut. Karjalaisten nykypolvi on sulautunut muuhun väestöön varsin hyvin; se on hyvä ja luonnollinen asia. Siksi karjalai- suus muuttuu ja vähitellen pitkälti haihtuu muun maailmanmenon alle. Kuiten- kin kulttuuriperintöä tulee vaalia. Niistä tärkeimpinä pidän yhteisöllisyyttä ja iloista elämänasennetta. Konkreettiset asiat, kuten Sakkola-Museo, luovat puolestaan tätä yhteisöllisyyttä.

Heikki Karjalainen

Nykyään tuotan sähköistä oppimateri- aalia peruskouluun; sitä levitetään in- ternetin kautta ja katsotaan sekä käyte- tään tietokoneen avulla. Tehtävät ovat interaktiivisia eli ohjelma kertoo oppi- laalle, menikö vastaus oikein vai väärin. Ne eivät mitenkään korvaa opettajaa ei- vätkä oppikirjaakaan, mutta tuovat osal- taan oikein hyvän mahdollisuuden har- joitella tehokkaammin ja oppia entistä paremmin.

Toivottavasti kaikki Suomen koululai- set voisivat jatkossa käyttää kyseisiä tehtäviä.

www.koulukanava.fi ja www.opit.fi

37 vuotta myöhemmin

Heikki Karjalaisen isä Mauno Karjalainen kulkee ohessa muistojen matkalle Sakkolaan – hän kävi kotikunnailtaan katsomassa salaa jo 1980-luvun alusta Pietarista vuokraamallaan ajurilla. Tarina on kirjattu ylös kevättalvisissa tunnelmissa reissun jälkeen.

”Huoneessani alkaa hämärtyä. Katseen ulos ikkunasta ja näen hiljaisessa illassa lumesta vapautuvan maan sekä järven, joka on luomassa jäistä peitetään. Maa, jolla taloni seisoo, on ostomaa, ja järven vesi ei ole virtaavaa.

Pöydälläni on palanen karkeaa betonia, käpertynyt tuohen pala, viinimarjan oksa, joka on vielä vihreä, sekä lasissa hienoa hiekkaa. Se on oman rannan hiekkaa, omaa maata... Milloin se maa vapautuu roudasta?

Kuin täälläkin parhaillaan, niin sielläkin hiljainen kevähämärä kietoo metsän polut, rannan, rannan kivet ja talon perustukset, sekä vaaleampana heijastuvan järven pehmeään vaippaansa ja voin vain ajatuksissa palata omalle maalleni.

Auto oli vuokra-auto, koska omaa ei ollut nyt, vaikka ei sitä ollut silloin kauan sitten. Tie jota ajettiin, oli aivan outo ylikäytävälle asti. Siinä oli rautatie silloin, ja siinä se oli nytkin. Ja mäki josta ylikäytävälle näki, oli tuttu ja sekin paikallaan. Rautatien ylityksen jälkeen maisemat olivat tutut. Oikealla Pärtylin kuusiaita ja siinä rivissä joitain kuusia kasvamassa.

Eteenpäin ennen alakoulua johti tie oikealle, josta koululle pääsi oikaisemaan. Kolmen tien risteyksessä oli ollut alakoulu, mutta nyt siinä oli vain keto. Eteenpäin ajettaessa tie kaartui oikealle ja alamäkeen laskeutuessa tultiin sillalle, josta sitten näkyikin oman maan ääri rivit. Siltaa vartioi nainen punainen nauha käsivarressaan.

Käännös ympäri ja takaisin ylikäytävälle ja sen jälkeen käännös vasemmalle hiekkatietä honkien reunustamalle tiel-

le. Vasemmalla yläkoulun paikka puiden takana. Tie jatkui hyvälaatuisena, olihan se perustettu sorapohjalle. Jonkin matkan päästä tuli vastaan Punaiset kujat. Suora tie... se veisi kotiin.

Suoran päästä hieman oikealle metsikköön ja sitten hiljaa ajettaessa hieman kääntäen vasemmalle ja vähän lisää. Suvantojärvi alkoi vilahdella puiden takaa ja kohta auto pysäytettiin. Metsikön jälkeen oli edessä aukkopaiikka. Tästä pitäisi alkaa etsiä?

Tiesin mitä hakisin? Tiesin, että rannassa olisi iso kivi. Yksin ja suurena keskellä hiekkarantaa. Kun kiven löydän, niin tiedän olevani kotimaallani.

Ranta kasvoi leppiä, oli niitä kasvanut aina muistini ajan. Ei kuitenkaan samoin kuin nyt. Oli ollut vapaata hiekkarantaa leppien ja rannan veden välillä. Ja rannassa oli kivi. Se oli kauempana vedestä kuin muistini sanoi, mutta sen muoto oli tuttu.

Olen nyt viidenkymmenen. Onko niin, että iän myötä kivet kutistuvat? Ja mäetkin madaltuvat. Silloin sen taakse saattoi piiloutua ja kivi oli niin korkea, että sen päälle oli vaikea kiivetä. Mutta nyt; eihän kivi ollut metrinkingän korkuinen.

Rannasta näkymä vasemmalle ja siellä oli niemi ja sen poukamassa hiekkainen lahti. Kaukana vastarannalla toinen niemi ja sen kylkiäisenä peltomaat taloineen. 37 vuotta aiemmin olin lähtenyt kotirannasta tuonne toiselle puolelle. Usein unissani olen sieltä tullut, mutta koskaan niissä unissa en ole päässyt kotiin asti. Juuri ennen kotiin saapumista olen herännyt, mutta nyt olen kotirannassa.

Oikealle järvi jatkui loputtoman pitkälle. Muutenkin ranta oli oudompi ja oli

”Pöydälläni on palanen karkeaa betonia, käpertynyt tuohen pala, viinimarjan oksa, joka on vielä vihreä, sekä lasissa hienoa hiekkaa.”

”Kun kiven löydän, niin tiedän olevani kotimaallani.”

kasvanut kaislikkoiseksi. Eihän se ennen noin ollut.

Kun kiven kohdalta nousin ylös loivaa rinteitä, niin tiesin jälleen mitä etsisin. Rinteessä olisi savusauna ja ylempänä talo. Rinteessä oli kuopan tapainen ja siinä missä pihlajan piti olla, niin siinä se olikin. Sen yksi vahva oksa oli katkennut noin metrin korkeudelta ja lojui maassa. Savusaunan paikalla oli aavistus kuopasta.

Ylempänä olivat sammaloituneet talon perustukset. Paikasta ja muodosta tiesin olevani kotona. Tiesin olevani omalla maallani, perintömaalla.

Kukaan ei asunut täällä, ei lähelläkään ollut mitään asutusta. Talon raunioilla kasvoi puita ja samoin pelto oli niiden valtaama. Pihamaalta lähti ennen polkuja. Ne löytyivät sammaloituneina, koska kukaan ei niitä enää käyttänyt. Kuitenkin löysin ne, koska tiesin niiden olemassaolon.

Talon lähellä kasvoi aikanaan suuri koivu. Nyt se lojui maassa lahoamassa, koivuvanhus. Kiskoisin sen kyljestä palan tuohta, joka on nyt tuossa pöydälläni. Koska koivu oli kaatunut ja nyt jo kuollut, ei se tuntenut kipua tuohta kiskoessani. Minä tunsin ja se asuu vieläkin sisälläni. Milloin maani vapautuu roudasta?

Taitoin marjapensaasta oksan ja hain kiven ja mursin perustuksista palan betonia. Sitten menin takaisin rantaan ja sen suuren kiven juuresta kaivoin hiekkaa. Sitä on niin paljon, että viimeisen palveluksen sanojen myötä se lähtee mukanani. Tuhkauurnan pohjalle olen sirotellut kerroksen tätä hiekkaa. Ikuisuuden olen aikonut levätä oman kotirannan hiekkalla.

Auto oli pysäköity aivan oman tontin nurkalle. Voisi melkein sanoa sitä johdatukseksi. Auton kääntämisen jälkeen ajettiin hiljaa metsätietä, minä kyynelisin silmin.”

VIRKIN VIRKKEET

Menneiden vuosikymmenten historiaa

Tämä vuosi on monessakin mielessä monien merkkitapahtumien vuosi. Joulukuun kuudentena päivänä isänmaamme täyttää 90 vuotta. Tämän vuoden ensimmäisenä päivänä 90 vuotta sitten aloitti Vuokselan pitäjä toimintansa. Sakkolalaisille naapureillemme tämä vuosi on useiden merkkitapahtumien vuosi. Sakkola-Säätiö, aiemmin Suvanto-Säätiö, juhli 60-vuotista taivaltaan juurillaan Sakkolassa heinäkuun viimeisenä viikonvaihteessa. Samalla juhla oli Sakkola-juhla. Juhlista oli tämän lehden edellisessä numerossa 6 laajat selosteet tapahtumista. Kaikille oli tarjolla monipuolista ohjelmaa. Itse paikalla olleena katselin juhliä kameran linssin takaa ja olen kuvauksiani käynyt läpi uudestaan kotisohvalla istuen. Voin vain kuvitella sitä työmäärää, jota juhla järjestelyissä mukana olleet henkilöt ovat juhlan eteen tehneet. Moni kuulemani tai näkemäni tapahtuma puhutteli erityisen voimakkaasti. Olen aina arvostanut sotiemme veteraaneja ja Yrjö Raaskan mukanaolo ja hänen ulkoinen rauhallinen olemuksensa antoi juhlille lisää arvokkuutta. Juhlapuhujan Juha Kuisman mielenkiintoinen ja rohkea puheen sisältö Karjalan menneisyydestä ja tulevaisuudesta antoi paljon mietittävää toivottavasti suomalaisten päättäjien lisäksi myös venäläisille. Juhlan monipuoliseen ohjelmaan sisältyy aina karjalaistapahtumassa musisointia, laulua ja tanssia. Niitä oli myös tarjolla Sakkolassa. Eriyismaininta tästä ohjelmaosiosta kuuluu ehdottomasti Koirasen perheyhtiölle. Voi sitä soittamisen ja laulamisen riemua johon myös tunteen kaikki osat alueet tulivat esiin. Juhlilla julkistettu

Sakkola-Säätiön 60-vuotishistoriikki antaa tarkemmat tiedot säätiön vuosi-

kymmenien toimintoista.

Sakkola-Seura juhli 45-vuotisjuhlaa alkukeväästä helatorstaina ja juhlaseloste löytyy lehdestä 4.

Vesilahden Karjalaiset ry:n 60-vuotisjuhlaa vietettiin syyskuun lopulla. Seuran toiminnassa on vuosikymmenien ajan ollut myös sakkolalaisia. Yrjö Raaska on ollut koko ajan mukana toiminnassa. Ensimmäisen hallituksen puheenjohtajana ja tänä päivänä seuran kunniapuheenjohtajana.

Eikä sakkolalaisten juhlahumu pääty vielä tähänkään. Suvannon seudun kotiseutulehti SUVANNON SEUTU julkaisijana Sakkola-Säätiö täyttää tänä vuonna 50 vuotta. Lehti aloitti toimintansa vuonna 1957. Lehden sisältöä täydentämään tulivat 2000-luvulla mukaan Metsäpirtti ja Vuoksela, jotka aikoinaan osittain kuuluivat hallinnollisesti Suur-Sakkolaan ennen oman pitäjän perustamista.

Tämä numero on SUVANNON SEUTU-lehden juhlanumero ja sisältö koskettaa menneitä viittä vuosikymmentä kuin myös nykypäivää.

Entisen Sakkolan kunnan alueella asuneiden ihmisten ja heidän jälkeläisten historiaan ja elämään liittyviä tietoja ja kulttuuriarvoja on runsaasti doku-

mentointi vuosikymmenien ajan. Kiitos tästä kuuluu kaikille niille henkilöille, jotka ovat tehneet pyyteetöntä talkootyötä.

Näin naapurikunnan Vuokselan suunnalta katsottuna on ollut miellyttävää tehdä yhteistyötä teidän kanssanne. Yhteinen kotiseutulehti, palaverit, yhteisiä kotiseutumatkoja ja erityisesti ensi kevään matka, jolloin esittelemme toisillemme pitäjämme nähtävyyksiä.

Ihmisten välinen kanssakäyminen on kaiken perusta. Olemme kaikki erilaisia. Sukupuolen lisäksi muun muassa ulkonäkö, ääni, luonne ja harrastukset erottavat meitä toisistaan. Meillä on kuitenkin yhteistä sisäinen tunne ja rakkaus entistä kotiseutuamme ja siellä asuneita esivanhempiamme kohtaan. Se polte ei välttämättä näy suoraan ulospäin vaan tulee ilmi arkipäivän toiminoissa ja harrastuksissa.

Voimaa saamme toisistamme ja sen tunteen kokee erilaisten yhteisten tapaamisten yhteydessä.

Onnitteluni sakkolalaisille Teidän juhla vuotenne!

Yhdessä olemme vahvempia.

Taisto Virkki
vuokselalaisten puolestapuhuja

Esko Kallonen (oik.) esittelee 14.7.2004 Sakkola-museon tiloissa Taisto Virkille sotakirjaa. Karjala-kirjallisuus on heillä yhteinen harrastus.

**SAKKOLA
-SÄÄTIÖ**
60 vuotta

**SUVANNON
SEUTU**
50 vuotta

Kaksi kannelta

*Kaks karjalan heimolla
soitinta on,
Käy nimillä kantelen,
se toinen on ajan
vanhemman
ja toinen on nykyinen;
ja soinniltansa on
somat nää,
ne sytyttää, viihtää ja
itkettä,
ja uskon, toivon ja
tarmon luo
se sävelten vuolas vuo.*

*Ote
Aleksanteri Aavan
runosta Kaksi Kannelta/
VUOKSEN VARSILTA teoksesta*

*Lämpimät
Onnentoivotukset
Sakkolan ja Suvannon
seudun alueen
eteen tekemästä
kotiseututyöstä.*

*Toivotamme onnea ja
menestystä
tuleville vuosikymmenille.*

*Vuoksela-Seura ry
Vuoksela Säätiö*

Lehti on yhdistävä lenkki

On suurenmoista, että me metsäpirttiläiset ja pirttiläisjuuriset saamme olla mukana Suvannon Seudun tekemisessä. Vapaaehtoisuutahan tämä merkitsee, mutta kun posti toimittaa tuoreen lehden luettavaksi, niin siinä on palkkio, joka kannustaa ryhtymään seuraavaa lehteä suunnittelemaan. Toki muukin palaute on tervetullutta.

Miten tämä meidän osuutemme sitten kertyy kokoon? Vakituisten avustajien joukko on melko pieni. Toki ilahduttavia uusia kirjoittajia aina välillä ilmaantuu. Enemmänkin heitä tietysti saisi olla. Kun lehden määräaika on umpeutumassa, niin siinähan sitä sitten mietiskelee, mistä sivun täytettä kertyisi. Tämä on kädestä suuhun elämistä. Pöytälaatikko kumisee tyhjyyttään. Tavallisin ja luotettavin ratkaisu on yksinkertainen. Kone auki ja kirjoittamaan.

Avoin ja vapaa

Olen toiminut muutaman vuoden yhdyshenkilönä, jonka kautta Metsäpirtin osuus kulkee lehteen. Tämä käytännön järjestely takaa, että päätoimittaja saa sähköpostitse kaiken materiaalin eikä hänelle aiheudu turhaa lisätyötä. Tällä tavoin myös varmistuu, että jokaisessa lehdessä on pirttiläistä aineistoa.

Järjestely on toiminut hyvin. Toki on joskus äänenkin epäilty tämän järjestelyn tarpeellisuutta, mutta tällaisesta yhteistyöstä on julkaisijan, Sakkola-Säätiön, kanssa sovittu ja tästä ainakin näillä näkymin pidetään kiinni. Jokainen vastaa itse omista kirjoituksistaan. Päätoimittaja päättää niiden sopivuudesta lehteen.

Metsäpirtin osuus lehdessä on avoin kaikille kirjoittajille ja toimii myös hyvänä tiedotuskanavana. Meillä on periaatteessa käytettävänäme jokaisessa numerossa noin neljä sivua. Kun Vuoksela tuli mukaan omalla osuudellaan,

niin ajan myötä Suvannon Seudun sivumäärää on kasvatettu. Onneksi myös uusia tilauksia on kertynyt. Niinpä lehti kannattaa edelleenkin itsensä.

Monikasvoinen ja -arvoinen

Helppoa ei ole muutamalla sanalla ilmaista millainen lehti Suvannon Seutu on. Jo sisältönsä puolesta sillä on ainakin kolmet naapuruspitäjäläiset kasvot. Sen sivuilla on vanhaa, uutta ja hauskaa sekä vakavaa asiaa kuvien kanssa ja ilman. Se on sellainen Suvannon rantojen herkku, josta uskoi jokaiselle löytyvän sopiva annos nautittavaksi.

Tähän pyritään myös jatkossa, nyt kun 50 ensimmäistä vuotta on täyttynyt. Naapurustossa on laajemmaltikin pantu merkille lehden ryhdikäs kypsyminen ja kosijoitakin kolkuttelee samoille sivuille. Katsotaan mitä tulevaisuus tuo muassa.

Ja meitä yhdistävä

Entisiä kaakkoiskolkan naapuripitäjiä toisiinsa lähentävä Suvannon Seutu on osaltaan edusauttanut uusien yhteisten rientojen kehittymistä.

Suvannon seudun naapurukset ovat imaisseet mukaansa Käkisalmen eteläiseksi tuomiokunnaksi laajennettua ryhmän pari kerran vuodessa toistuvaan neuvonpitoon. Pohdintaa riittää niin suhteissa rajan takaisiin päättäjiin kuin esimerkiksi matkailujärjestelyihin.

Kokemusten vaihto on todettu hyödylliseksi.

Omalta kohdaltani kiitos lehden teosta mukana oleville tähänastisesta hyvästä yhteistyöstä. Kiitos niin toimituskunnalle kuin kaikille avustajille.

Lehti on yhteistyön tulos. Se on myös tekijöittensä näköinen. Siispä jos huomaat sisällössä korjaattavaa tai lisättävää, niin reippaasti vaan tekstiä tulemaan!

Terveisin

Ilmi Pesonen

Karjalaan jääneiden vainajien muistokivet

Vuonna 1940 perustetun Karjalan Liiton vuosikokouksessa 14.4.1951 tehtiin periaatepäätös suosittelulla muistomerkkien hankkimista sijoitusseurakuntiin Karjalan luovutetulle alueelle jääneiden vainajien muiston säilyttämiseksi ja kirkastamiseksi.

Hankkeen toteuttajiksi toivottiin paikallisia karjaseuroja yhteistyössä asianomaisten kirkollisten elimien ja viranomaisten kanssa. Hanke otettiin karjalaisten keskuudessa innolla vastaan ja muutaman vuoden kuluessa monen pitäjän alueille hankittiin muistomerkit jatkuen aina 1990-luvulle asti.

Hankkeen käynnistämisen helpottamiseksi Karjalan Liiton tilauksesta taiteilija Kirsti Liimatainen laati viiden eri tyypisen patsaan piirustukset. Muistokivien suunnittelusta olivat kiinnostuneita myös erityisesti karjalaista sukujuurta olevat taiteilijat, joista mainittakoon Käkisalmen maalaiskunnassa vuonna 1926 syntynyt kuvanveistäjä Veikko Leppänen.

Paikallisissa karjalaseuroissa perustettiin patsastoimikuntia, joiden tehtäväksi annettiin muistokivien hankintaehdotuksen tekeminen. Seurakunnissa hanke otettiin myönteisesti vastaan ja muistokiven sijoituspaikaksi ehdotettiin usein paikkaa kirkon pääsisäänkäynnin välittömässä läheisyydessä. Näin myös monesti tehtiin. Karjalaseurojen ääntä kuultiin paikkavalinnoissa ja muistokivi sijaitsee myös toisinaan sankarihautausalueen vieressä.

Hankkeen toteuttamisessa varsinaisen muistokiven valinnassa auttoi tarjolla olevat suunnitelmat, ja ainoastaan kivimateriaalin suhteen saatettiin käyttää paikkakunnalta saatavaa kivimateriaalia.

Hankkeen kustannuksia ei pelätty ja paikallisin keräyksin saatiin rahat kokoon. Talkootyönä usein hoidettiin myös merkin sijoituspaikan kunnostaminen.

Muistokiven paljastustilaisuus kokosi usein satamäärin osanottajia mukaan. Tilaisuudessa paljastuspuheen jälkeen

Lempäälän muistokiven julkisivussa tekstin lisäksi on korkea risti, jonka juuressa on kannel ja elämänlehvä.

seurakunnan edustaja otti vastaan muistokiven.

Seuraavassa selosteet Lempäälän ja Tammelan pitäjien muistokivien paljastustilaisuuksista.

Lempäälän muistokivi paljastettiin 17.5.1953. Patsas on taiteilija Kirsti Liimataisen suunnitelma nro 4 mukainen. Lempäälän Karjalaseuran puheenjohtaja ins. Pekka Arponen piti patsaan paljastuspuheen. Puhuja korosti karjalaisten muistojen vaalimisen ja esi-isiltä perittyjen karjalaisten tapojen säilyttämisen tärkeyttä. Puheen jälkeen patsas luovutettiin Lempäälän seurakunnalle. Vastaanottopuheessa rovasti T. Hannula tähdensi yksimielisyyden merkitystä seudun kanta-asukkaiden ja siirtoväen kesken, joka yksimielisyys ja sovinnallisuus on kauniilla tavalla tullut ilmi karjalaisten vainajien patsashankkeessa. Maanviljelijä Jalmari Pusa piti voimakashenkisen puheen. Hän mainitsi, että karjalaisuus elää edelleen siirtoväessä. Karjalaisilla on oikeus ja velvollisuus

uskoa parempaan tulevaisuuteen ja oikeuden lopulliseen voittoon. Patsaalle laskettiin Lempäälän Karjalaseuran, seurakunnan, kunnan ja reserviupseerien seppeleet sekä runsaasti vainajien omaisten kukkia. Paljastustilaisuus päättyi yhteisesti veisattuun Isänmaan virteen.

Muistokivi paljastettiin Tammelassa 26.10.1953. Tilaisuus aloitettiin virrellä 261, mitä seurasi pastori Erkki Kuparisen paljastuspuhe. Kanttori Eino Perttulan johtaman Tammelan kirkkokuoron esityksen jälkeen puhui maanviljelijä Jalmari Pusa tähdentäen tällaisten muistomerkkien sanomaa nykykarjalaisille uusilla asuinsijoilla. Maanviljelijä Toivo Virkki luovutti seurakunnalle patsaan, jonka puolestaan otti vastaan lääninrovasti Paavo I. Salo.

Juhlaväki, jota paikalle oli kerääntynyt satamäärin, siirtyi kunnantalolle, missä osanottajille tarjottiin kahvit. Vapaan sanan aikana puhuivat opettaja Paavo Hinkkanen sekä maanviljelijät Enok ja Toivo Virkki sekä Hjalmar Näppinen. Kirkkokuoro lauloi vielä useita lauluja.

Vaikka tapahtumasta on kulunut jo yli puoli vuosisataa muistaa tammelalainen Vuokselan Päiväkiven kylästä lähtöisin oleva Keijo Turkki juhlatapahtumat hyvin. Sarka-asuun pukeutunut Vpl. Pyhäjärveltä lähtöisin oleva Jalmari Pusa oli saapunut paikalle ”kanttiautolla”. Puheessaan hän toi julki karjalaisten kovan kohtalon, mutta loi uskoa tulevaisuuteen. Hän oli pettynyt Neuvostoliiton sota-ajan hyökkävään käyttäytymiseen, koska puhuja oli pitänyt itänaapurina sivistyskansana. Kuulijoiden joukossa olleet kunnan edustajat olivat supatelleet puheen aikana, ”mistä tämä suoraselkäinen puhuja on kotoisin”? Keijo Turkki oli ollut mukana laskemassa Nuorisoseura Säteän kukkatervehdystä. Vuokselasta lähtöisin oleva nuorisoseura jatkoi toimintaansa Tammelassa vielä vuosia eteenpäin.

Vuoden 1944 jälkeen vuokselalaisten sijoituspitäjiksi määrättiin Hattula, Kal-

Tammelan muistokivi on taiteilija Kirsti Liimataisen suunnittelema ja mustaa graniittia. Patsas sijaitsee kummulla sankarihauta-alueen vieressä.

Renkossa muistokivi paljastettiin v. 1954 ja se sijaitsee sankarihauta-alueen vieressä.

Tyrvännössä muistokivi paljastettiin v. 1954 ja se sijaitsee kirkon pohjoispuolella.

Muistokivi sijaitsee näkyvällä paikalla kirkon pääsisäänkäynnin oikealla puolella puistossa.

vola, Tyrväntö, Renko ja Tammela. Näihin pitäjiin perustettujen karjalaseurojen toimesta hankittiin muistokivet ja luovutettiin ne paikallisten seurakuntien hallintaan.

Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkkejä sijaitsee tällä hetkellä eri seurakuntien hallinnoimina ympäri Suomea. Monet ovat ne tapahtumat vuosittain, jolloin hiljennytään muistamaan heitä, joiden viimeinen leposija on rakkaassa entisessä Karjalassa. Vanhemmalle polvelle muistot ovat todellisia ja kaipuun hetkiä. He usein kulkevat sinne entisille kotikonnuilleen ja kirkkomaille muistonsaan esivanhemmat ja heidän käsiensä jäljet.

Sukupolvet vaihtuvat ja muistomerkkien sanoma jatkaa viestiään.

Erään muistokiven teksti ”Teidän uskonne ja toivonne on perintö, siunauk-

sena sukupolville” on täyttä totta nyt ja tulevaisuudessa sukupolvesta toiseen.

Taisto Virkki

Lähdetietoja:

Karjalan Liiton tiedotuslehdet
- Karjalainen kansa

Kalvolassa muistokivi (kuva oik.) paljastettiin 21.6.1953. Materiaalina on Kalvolan graniitti kuten kirkonkin rakennusaineena. Muistomerkki sijaitsee kirkon sisäänkäynnin vasemmalla puolella puistossa.

Jäsken sukuseura suunnittelee jo tulevaa

Sukuseura Jäske ry:n vuosikokous ja kesäjuhla pidettiin Hotelli Tallukassa, Vääkysssä. Aurin-
gonpaisteinen Vääksy antoi kokoukselle ja vapaalle yhdessäololle hyvät puitteet.

Kokouksen puheenjohtaja toivotti kokousvieraat tervetulleiksi ja toi kokousvieraille yhdistyksen oltermannin Eros Juhonpoika Jäsken tervehdyksen. Hiljainen hetki pidettiin edesmenneen sukuseuran jäsenen muistolle.

Tilinpäätös vahvistettiin ja tilivelvollisille myönnettiin yksimielisesti vastuu-
vapaus.

Hallitukseen valittiin esimieheksi Jorma Eenokinpoika Jäske, varaesimieheksi Leena Laurintytär Silvonon, sihteeriksi Raili Eenokintytär Saarela sekä muiksi hallituksen jäseniksi Seppo Simonpoika Jäske, Markku Johannespoika Jäske ja Outi Ritvanytär Ahponen.

Jäsenmaksuna peritään 10 euroa jäseneltä sekä 2 euroa perhejäseneltä. Alle

18-vuotiailta ei peritä jäsenmaksua. Jäsenmaksut tulee hallituksen päätöksen mukaan suorittaa syyskuun loppuun mennessä yhdistyksen pankkitilille 800019-70812781 Sampo-pankkiin.

Seppo ja Anna-Liisa Jäske lupautuivat alustavasti ottamaan vuoden 2008 kesäkokouksen maatilalleen Vehmaan Vinkkilään. Tästä tiedotetaan aikanaan tarkemmin.

Kesällä 2006 Metsäpirttiin ja Rautuun tehty matka on koettu lähes yksinomaisesti onnistuneeksi. Uuden matkan suunnittelu sai jäseniltä täyden kannatuksen.

Kokouksen lopuksi sovittiinkin, että hallitus suunnittelee alustavasti 31.7.-3.8.2008 Kannakselle Terijoelle, Metsäpirttiin, Rautuun ja Viipuriin suuntautuvan matkan. Lauri Aleksanderinpoika Jäske otti tehtäväkseen käytännön toimenpiteiden selvittämisen.

Jäsenten toivotaan ilmoittavan alustavan kiinnostuksensa matkan tekemiseen. Ilmoittautumisia matkalle ottavat

vastaan esimies Jorma Eenokinpoika Jäske puh 0400-408185, sihteeri Raili Eenokintytär Saarela puh 040-5420222 ja Lauri Aleksanderin poika Jäske puh 040-7291441. Kevätkaudella 2008 lähetettävässä jäsentiedotteessa informoidaan matkasta seuraavan kerran.

Vuosikokouksen jälkeen nautittiin Hotelli Tallukan erinomaisista antimista. Markku Johannespoika Jäske arvuutteli osallistujilta karjalaisten sanojen sisältöjä ja tarkoituksia. Useimmat sanat olivat nuoremmille varsin haasteellisia.

Arpajaispalkintoja oli taas runsaasti tarjolla, kiitos lahjoittajille aktiivisuudesta. Erityisen kiitoksen ansaitsee taiteilija Kaarina Johannesentytär Jäske, jonka lahjoittama kukka-aiheinen taulu oli pääpalkintona. Palkinnot innostivat ostamaan arpoja ennätystahtiin.

Toimikuntatyöskentely

Sukuseuran toiminta on järjestelty toimikuntiin, joita ovat juhla-, perinne-

Kesäkokouksen osanottajat yhteiskuvassa.

julkaisu- ja sukututkimustoimikunta. Kuhunkin toimikuntaan kuuluu aina joku hallituksen jäsenistä koordinaattorina.

Juhlatoimikunta suunnittelee vuoden 2008 kesä- ja vuosikokouksen sekä elokuussa 2008 Kannakselle, Metsäpirttiin ja Rautuun suuntautuvan matkan. Kesän 2006 matkasta jaettiin kaikille jäsenille ja monille muille Jäske -sukuille noin 80-sivuinen matkakertomus lukuisine värikuvineen. Matkakertomus laadittane myös tulevalta matkalta, mutta vaatimattomampana.

Perinnetoimikunnan työskentely on koostunut valokuvien, vanhoja asioita koskevien tarinoiden sekä muun vanhan aineiston keräämisestä.

Sukututkimustoimikunnan tehtäviin kuuluu sukutaulukkojen ylläpito ja päivitys. Toistaiseksi täydennyksiä ja korjauksia vanhoihin tietoihin on tullut yllättävän vähän.

Julkaisutoimikunta on työskennellyt Serkkuja etsimässä -kirjan uuden painoksen aikaansaamiseksi. Toivomme jäsenistöltämme aktiivisuutta, jotta saisimme tallennettua sukumme jäsenten historiaa tuleville polville. Kirjaan otetaan mukaan 2006 Kannaksen matkan osalta tehty matkakertomus.

Terveisin Lohjansaaresta

Jorma Eenokinpoika Jäske
Sukuseuran esimies

Esko Repo sukuseuran veturiksi

Repo-sukuisten sukuseuran vuosikokouksessa puhetta johti Martti Repo Savonlinnasta (vas), sihteeriä toimi Veikko Repo. Esa Repo esitteli tilinpäätöksen yhdistyksen ensimmäiseltä toimikaudelta.

Repo-sukuisten sukuseura valitsi uudeksi puheenjohtajakseen 19.8. Parikkalassa pidetyssä seuran vuosikokouksessa nuorisotyön ohjaaja Esko Revon Punkaharjulta. Seinäjokelainen Esko A. Repo, joka toimi kaksi vuotta puheenjohtajana, ei halunnut enää jatkaa tehtävässä.

Kaksipäiväisessä sukutapaamisessa oli mukana noin 70 eri henkilöä. Ohjelmassa oli erityisesti sukututkimukseen liittyviä asioita, sukulaisiin tutustumista, kiertojelu Parikkalan-Rautjärven alueella, jossa tutustuttiin erityisesti alueen Repojen vanhoihin asuinpaikkoihin, vietettiin yhteistä iltaa laulaen, räiskäleitä ja makkaraa paistaen sekä suvun tarinoita kertoen.

Vuosikokouksessa sukuneuvostoon valittiin puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kymmenen jäsen seuraavaksi kahdeksi vuodeksi. Nykyisen varapuheenjohtaja Esko Revon (Parikkalan-Simpeleen sukuhaara) tultua valituksi puheenjohtajaksi, uudeksi varapuheenjohtajaksi valittiin Mauri Repo Suonenjoelta (Liperin sukuhaara). Muiksi sukuneuvoston jäseniksi valittiin seuraavat henkilöt, suluissa sukuhaara: Pertti Repo, Pieksämäki (Iisalmi), Seppo Repo, Suonenjoki (Iisalmi), Veikko

Repo, Jyväskylä (Kurkijoki), Esko A. Repo, Seinäjoki (Iisalmi), Aarno Reponen, Puumala (Puumala), Pekka U. Repo, Heinola (Parikkala-Simpele), Raimo Repo, Nokia (Suistamo-Soanlahti), Erkki Reponen, Pieksämäki (Viipurin seutu), Leena Repo, Mäntsälä (Sakkola) ja Irmeli Repo, Helsinki (Uukuniemi). Lisäksi valittiin varajäsenet.

Sukukokouksessa julkistettiin seuran ensimmäinen julkaisema kirjanen ”Pieni Repo sanakirja”, jonka toimitti Pertti Repo Pieksämäeltä. Kirja alkaa toteamuksella: ”Sinä tiedonhaluinen REPO-viisa, nyt sinulla on kädessäsi sanakirja, joka on kokonaan omistautunut käsitteelle REPO.”

Juhlapuheen sukujuhlassa piti tohtori Jyrki Paaskoski Punkaharjulta. Esielmässään hän käsitteli sukujen liikkeitä Karjalassa ja sieltä Savoan menneiden vuosisatojen aikana. Puheessaan hän totesikin, että savolaiset ovat Karjalasta lähtöisin. Sukuseura perustettiin kaksi vuotta sitten Pieksänmaalla pidetyssä kokouksessa.

Sukukokouksen jälkeen uusi sukuneuvosto piti järjestäytymiskokouksen. Siinä valittiin seuran ensimmäiseksi kunniajäseneksi Pertti Repo Pieksämäeltä.

Potilas Ahtiainen, lääkäri Ahtiainen, hoitaja Ahtiainen...

Metsäpirtin Ahtiaiset koolla Vehmaalla

Metsäpirtin Ahtiaisten sukuseura tutustui Rautilakeskuksessa kuvanveistäjä Jussi Vikaisen tuotantoon, esillä on mm. sankaripatsaiden muotteja ja luonnoksia sekä mitalien malleja. Niitä esitteli taiteilijan poika, itsekin kuvataiteilija Juhani Vikainen.

Syyskuun kirkas kuutamolämmitteinen tunnelma Vehmaan Rautilakeskuksen laavulla Metsäpirtin Ahtiaisten kokoontumisessa. Kun päivällä oli ensin tentattu vunuhoito vanhojen esineiden tuntemuksessa, verryteltä kyykkäkättä ja tutustuttu kuvanveistäjä Jussi Vikaisen taiteeseen, ilta olikin jo pimenemässä.

Laavulla haasteltavaa riitti loppuillaksi. Illanviettoon ja muurinpohjallettujen syönteihin osallistui 18 henkeä, kaikkiin sukukokouksen eri tilaisuuksiin noin 40 eri henkilöä.

Seuran esimies Harri Laine vuorollaan esimiestason tehtävässä. Kerttu Saarinen odottaa lautanen kädessä.

Irma Toivanen, Maire Peltonen ja Pirkko Peltonen laavulla.

Vehmaalle ja naapurikuntiin, mm. Lokalahdelle, Uuteenkaupunkiin ja Mynämäkeen sijoittui aikanaan monia perhekuntia Metsäpirtin Ahtiaisia. Muurin pohjalettujen äärellä Liisi Ahtiainen muistelikin appensa Akselin kertomusta lääkäreissusta, jolla niin potilas, lääkäri kuin hoitajakin olivat kaikki tyynni samoja Ahtiaisia...

Aiemmin illalla yksi heistä, Uudenkaupungin Sundholmassa asuva Pentti Ahtiainen (se muisteluksen lääkäri), kertoi kotikylästään, joka syntyi Sundholman kartanon maille sodan jälkeen. Sinne asettui kaikkiaan 14 karjalaista siirtolaisperhettä, suurin osa heistä Metsäpirtistä.

Lauantain ohjelmasta oli yritetty saada mahdollisimman epävirallinen, jotta mukaan saataisiin myös ensikertalaisia ja nuorimman sukupolven edustajia. Muutamia uskaltautuikin, toivottavasti kokemukset olivat myönteisiä!

Valintatapa uusi, esimies entinen

Sunnuntaina muistettiin menneitä sukupolvia laskemalla kukkavihko Vehmaan kirkon seinustalla olevalle Karjalaan jääneiden muistomerkillä.

Uusien sääntöjen tultua keväällä voimaan valitsi vuosikokous ensimmäisen kerran suoraan seuran esimiehen. Tähän asti valinnan on tehnyt valittu hallitus keskuudestaan. Esimiehen tehtävässä jatkaa Harri Laine.

Hallituksen erovuoroisten jäsenten Markku Saarisen ja Liisahelena Stählen tilalle valittiin Markku Laaksonen Laitilasta ja Markku Lemmetti Mietoisista.

Raija Herrala

Peltoset retkellä ja kokouksessa

Metsäpirtin Peltosten suku koontui 11.8.2007 sukukokoukseensa Valkeakosken Sääksmäellä, Päivölän kansanopistossa. Päivä alkoi tutustumalla läheiseen Emil Wikströmin taiteilijakoti Visavuoreen ja vieressä sijaitsevan Emilin tyttärenpojan, Kari Suomalaisen, töiden näyttelyyn.

Emil Wikstömin ateljee monine luonnoksineen ja pienoismalleineen, kuten myös asuinrakennus ovat tutustumisen arvoisia hienoja nähtävyyksiä. Toisella tavalla ilahduttava on Kari Suomalaisen töiden näyttely, joka mainostaakin itseään maan hauskimaksi museoksi, eikä syyttä.

Useat kävivät tutustumassa myös Päivölän opiston sivurakennuksessa sijaitsevaan Mannerheim-kokoelmaan sekä rakennuksessa sijaitsevaan toiseen, veteraanien keräämään kokoelmaan. Erityisesti suvun nuoret olivat innostuneita näkemästään.

Uusia tuulia

Koska seuran hallitus ja puheenjohtaja valitaan aina vuodeksi kerrallaan,

Pauli Kruhse johti puhetta sukukokouksen virallisen osan aikana. Kuva: Kimmo Laulajainen.

niin kaikki vetopaikat olivat jaossa. Sopuisasti asia luisti. Puheenjohtajana jatkaa Ilmi Pesonen ja hallituksen jäsenistä Mirja Blomqvist, Pauli Kruhse, Ari Peltonen, Pirkko Peltonen ja varajäseneneä Raija Lampimäki. Jatkosta kieltäytyneiden Kimmo Laulajaisen, Päivi Tuohisto-Kokon sekä varajäsenen Merja Haaslahden tilalle valittiin Mari Johansson Porvoosta, Leni Knutar Punkalaitumelta ja varajäseneksi Liisa Anttalainen Raisiosta.

Todettiin, että pienten kommellusten kautta sukuseuran rekisteröinti etenee. Pian kokouksen jälkeen saatiinkin yhdistysrekisteristä ilmoitus sen toteutumisesta.

Keskusteltiin vilkkaasti suvun nuorten mukana olosta. Heitä osallistui tähän kokoukseen ilahduttavan runsaasti. Kahvitauolla osa heistä vetäytyi pitämään omaa palaveriaan. He myös kertoivat kokoukselle omia näkemyksiään ja odotuksiaan.

Taidetta ja tietoa

Uuden hallituksen jäsenen Marin puoliso Pete Johansson esitti sydämiin käy-

Sukuseuran puheenjohtaja Ilmi Pesonen yllään Metsäpirtti puku. Kuva: Pauli Kruhse

västi Nocturnon ja oman teoksensa Siivet.

Viime kokouksessa tutustuttiin suvun kantaisän Paavon (1692 - 1758) lasten Varpun, Paulin, Tapanin ja Matin sukuhaaroihin. Tällä kertaa Pirkko Peltonen esitteli laajimman, Pekan sukuhaaran, joka on saatu selvitettyä varsin pitkälle.

Pekka on kantaisän Paavo Peltosen vanhin poika, joka syntyi 1719 ja kuoli 8.3.1798 noin 79 vuoden ikäisenä Sakkolan pitäjän Jaaman kylässä. (Mikrofilmeillä oleva kuolinikä 88v 6kk on tullut noin 10 vuotta virheelliseksi). Isä-Paavo oli talonpoika, samoin Pekka. Hän asui veljineen suurperheenä kunnes tila 1780-luvulla jaettiin.

Pekalla ja Varpu Myllärillä oli yhdeksän lasta ja 40 lastenlasta. Vain Pekan Aatam-pojan jälkeläisissä säilyi Peltonen-nimi. Aatamilla oli 16 lasta, joista kahden pojan jälkeläiset jäivät kotitalalle Jaamaan ja kaksi avioitui Saaroisiin. Vielä 1900-luvun alussa suuri osa jälkeläisistä asui Saaroisten, Vanhanjaaman ja Viisjoen kylien alueella. Myöhempien sukupolvien poikien ja tyttärien avioliittojen myötä Pekan sukua oli ennen sotia miltei kaikissa Metsäpirtin kylissä, myös Sakkolan puolella ja Pietariinkin jotkut muuttivat.

Avioliittojen mukana sukuun on tullut paljon Hämäläisiä, Haapsaaria, Hyytiöitä, Ahtiaisia ja Paukkuja. Pekan suvussa esiintyy Vanhasta Testamentista tuttuja etunimiä kuten Aatami, Mooses ja Josef, joita ei juuri muissa Paavon poikien sukuhaaroissa esiinny. 1900-luvulle tultaessa Pekan ja Varpun jälkipolvea on syntynyt jo taista tuhatta.

Kylät tutuiksi

Kylät ovat muodostuneet vuosisatojen myötä. Kimmo Laulajainen valotti kuinka monimerkityksellisiä kylien nimitykset ovat olleet 1700-luvulta 1800-luvun lopun isojakoon, joka pirstoi Metsäpirtin pitäjän lukuksiin varsin pieniin kokonaisuuksiin.

Metsäpirtin kirkonkirjoista vanhimpia niin sanottuja historiankirjoja on säilynyt vuodesta 1735 eteenpäin osana Sakkolaa. Tällöin kyliä oli varsin vähän ja ne olivat rajoiltaan joltisenkin epämääräisiä. Vasta työnsä aloittaneet papit ei-

vät aluetta juurikaan tunteneet. Rippikirjat eli ripillä käyneiden seurakuntaisten kyläkohtainen väestörekisteri otettiin käyttöön runsaat kymmenen vuotta myöhemmin. Alle rippikouluikäisten lasten luettelot kylittäin aloitettiin vasta 1820.

Venäjän hallitsija Katarina Suuri antoi 1760-luvulla määräyksen kaikkien lahjoitusmaiden kartoittamisesta. Metsäpirtissä tämä tapahtui pääosin 1780-luvulla. Kukin kartta sisältää yhden tuon ajan kylän sekä nimeää perheiden päämiehet, lampuotit ja torpparit, ja muun väestön karkeasti eriteltyinä lukumäärinä. Näin kyläkäsite vakiintui ja varmistui. Kartat löytyvät Kansallisarkistosta.

Suomen senaatti lunasti 1800-luvun jälkimmäisellä puoliskolla lahjoitusmaat ja suoritti niin sanotun isojaon, joka jakoi alueen entistä pienempiin osiin. Kun pitäjän alueella näin kaavoitettujen kyläyksiköiden määrä kasvoi, nimettiin uudet kylät nimillä, joita paikkakuntalaiset käyttivät esimerkiksi siihenastisen kylän osien niminä.

Isojaossa kylää vastaava perustila jaettiin useampaan samanarvoiseen lohkokoon. Esimerkiksi Taipaleessa perustila jaettiin kolmeentoista noin 50 hehtaarin lohkokoon ja näistä entiset Taipaleen lampuotit saivat lunastaa paikallisten sopi-

musten mukaan uudet tilat itselleen. Maksuaikaa anneettiin 39 vuotta 5.5 prosenttia korolla eikä hehtaarihintakaan ollut kohtuuttoman korkea. Jos kiinnostus heräsi, niin tarkempaa tietoa asioista kannattaa kysyä Helsingissä sijaitsevasta Kansallisartistosta ja Mikkelin Maakunta-arkistosta, Mikkelistä.

Virikkeitä

Miten sitten itse voi lähestyä suvun, ehkä ihmisten mukana unohtuiksi vai-punutta menneisyyttä? Pauli Kruhse kertoi oman sukunsa tarinan. Osa tietoa on kulkenut suusta suuhun perintönä. Osa on löytynyt sitkeän työn tuloksena asiakirjoista. Viimeksi kesällä, kun Viipurin Sorvalin hautausmaan hautakartta löytyi, selvisi eräiden suvun jäsenten viimeinen leposija. Keinoja tietojen penkomiseen on monia. Paulilla on riittänyt mielikuvitusta ja tarmoa.

Vanha Metsäpirtti on siellä lapsuutensa ja nuoruutensa eläneille unohtumaton ”mansikkapaikka”. Vanhat valokuvat välittävät meille nuoremmille pitäjän maisemia ja historiaa. Niiden rinnalla kuvat nykyisistä maisemista rakentavat siltaa nykyisyyteen.

Kuvakoosteen esitti Ilmi Pesonen. Hän luki myös tarinan yhden perheen lähdöstä evakkoon.

Arvat kävivät kaupaksi. Kuva Pauli Kruhse.

Peltosen suvun nuoria miettimässä mitä he seuralta odottavat. Kuva: Kimmo Laulajainen.

Peltosen suvun nuorten ajatuksia

Sukukokouksessa nuoret vetäytyivät reiluksi tunniksi suljetun oven taakse pohtimaan itseään kiinnostavia asioita. Selväksi tuli, että mikään viihdyke-virike ei joukkoon pure. Kiinnostus on synnyttävä itsessä, jotta se saa lähtemään mukaan kokoukseen ja ehkä toimintaan-kin.

Meri Peltonen kiteytti yhteisen pohdinnan tuloksia:

Meiltä nuorilta puuttuu yhteinen foorumi, kun Suvannon Seutu -lehteä ei varmaankaan kovin moni nuori lue. Me juhlissa olleet nuoret emme tiedä, paljonko potentiaalisia nuoria sukuumme kuuluu ja miten heidät tavoittaisi. Mukana olleiden nuorten ja myös vanhempien tulisi kertoa eteenpäin, että tällaista toimintaa ylipäättään on.

Nuorten oma matka Metsäpirttiin on hyvä idea, mutta kynnyksen lähteä tuntemattomien ihmisten kanssa matkalle voi muodostua ongelmaksi. Minä olin mukana reissulla Karjalassa pari kesää sitten ja se oli niin hauska matka, että lähtisin kyllä uudestaan. Olisi varmasti mukavaa tutustua toisiin nuoriin ja sitä kautta saada heitä mukaan muihinkin juttuihin. Vaikka ihmiset olisivat kuinka kiireisiä, uskon, että löytyy muitakin nuoria, joita kiinnostaa oma suku ja taustat.

Varsinkin, kun meillä ne taustat ovat ehdottoman mielenkiintoiset. Kun lähtee mukaan kerran ja huomaa, ettei se olekaan niin "pakkopullaa", niin sitä lähtee toisenkin kerran.

Sitten sukujuhlilla. Mietimme, miten niitä voisi muokata vielä mielenkiintoisemmaksi. Viime kesän juhlissa Mannerheim-kokoelma oli aivan loistava kokemus. Mielenkiintoista oli kuulemamme esitys itse Mannerheimista ja myös museosta ja sen taustoista. Se sopii myös sukumme "teemaan" sota-ajan kautta. Sellaisia kokemuksia on hyvä liittää sukukokouksen yhteyteen.

Olen myös sitä mieltä, että sukujuhlien yhtenä varsin tärkeänä tarkoituksena on, että pääsee tutustumaan sukuunsa, joten siellä pitäisi olla enemmän aikaa ihan vain jutella ja touhuta keskenään. Siihen voisi keksiä kaikenlaista puuhaa. Ehdotukseni on, että nuoremista innokkaista ihmisistä koostuva työryhmä ryhtyisi näitä asioita kehittämään.

Erittäin iso haaste tässä on, mutta ei mitenkään mahdoton. Ainakin minä olen valmis jotain tekemään asian hyväksi.

Meri Peltonen
meri.peltonen@tut.fi

Turun seudun Metsäpirttikerhon kokous

on tiistaina 27. marraskuuta
2007 klo 18 alkaen
Maarian Pappilan Tallissa
(kokous- ja kerhotila),
Sorolaisenkatu, Turku.
Ajo-ohje:
Maarian kirkon lähellä.
Katso Lounais-Suomen
puhelinluettelon karttaa,
sivut 7 ja/ tai 23, ruutu 16 - 79.
Kauppatorilta linja-autot
nro 14, 15, 22 ja 221.

Nautimme joulupuuron
ja torttukahvit sekä
laulemme joulu-
ja muitakin lauluja.
Tervetuloa!

Sakkolan Kirkonkylän Nuorisoseura ry:n syyskokous

pidetään Pirkkalan
Rantaniityn Juhlatalossa
18.11.2007 klo 13.00.
Johtokunta
kokoontuu klo 12.00.

Kokouksen jälkeen
vietämme
perinteisen puurojuhlan
pikkujoulun merkeissä.
Toivomme runsasta
osallistumista!

Suvannon seudun pitäjäyhteisöt jakavat tietoa ja yhdistävät tavoitteita

Seitsemän luovutetun Karjalan piitäjää, Käkisalmi, Metsäpirtti, Pyhäjärvi, Rautu, Räisälä, Sakkola ja Vuoksela ovat koonneet pari kertaa vuodessa edustajiansa pohtimaan toimintaansa. Viimeisimmän yhteisneuvottelun Suvannon seudun pitäjäyhteisöt pitivät Karjalatalossa 30.9. Tapaamisten yhtenä tavoitteena on lisätä eri pitäjien tuntemusta muiden edustajien keskuudessa sekä hyötyä toisten toimintaideoista ja ratkaisuisista. Yhteisvoimin etsitään myös keinoja vahvistaa yhteyksiä luovutetun alueen nykyiseen paikallis hallintoon.

Viime keväänä toteutettu tutustumismatka Räisälän ja Pyhäjärven pitäjiin oli myönteinen kokemus. Silloin saatiin järjestymään tapaamiset sekä Käkisalmen että Pyhäjärven paikallisjohtoon kuuluvien kanssa. Niinpä vallitsikin yksimielisyys siitä, että ensi keväänä tutustutaan Sakkolaan ja Vuokselaan. Samalla pyritään vahvistamaan suhteita nykyhallinnon edustajiin. Toistuvasti tuli esiin sekin, että lyhyillä toistuvillakaan kotiseutumatkoilla ei yleensä saa tietoa muista kuin omasta pitäjästä, koska naapuripitäjien edustajia ei ole mukana. Yhdessä tehdyillä matkoilla saadaan sik-

si arvokasta tietoa toisten alueiden historiasta ja nykytilasta. Tätä tietämystä voidaan sitten jakaa myöhemmillä matkoilla uusille kuulijoille.

Yhteistyötä eri alueilla

Karjalan Liiton toiminnassa tapahtuu merkittäviä muutoksia, kun esimerkiksi Pitäjätoimikunnan vastuiden kanto siirtyy Pitäjäyhdistysten liiton hallitukselle. Palaverissa todettiin, että on kiinnitettävä huomiota yhteisten näkemysten esille tuomiseen, ja erilaisissa tapahtumissa on tärkeää seurata Suvannon seudun etujen kehittymistä.

Tehokkuuden lisäämistä saattaisi lisätä tietojen saaminen toisten toimintasuunnitelmista ja ideoista. Tulevaisuudessa tutkitaan miten Internetiä voitaisiin hyödyntää tässä. Onko mahdollista saada kaikkien käytössä oleva luettelotietoista? Myös yhteistyötä inkeriläisten kanssa jatketaan. Siihen liittyen on suunniteltu matkaa Inkerinmaalle vuonna 2008.

Tulevista tapahtumista nostettiin esiin Käkisalmen museon johtajan Maria Lihajan ja hänen tyttärensä Tampe-reelle Tallintorille elokuuhun 2008 suunnitellun taidemyyntinäyttelyn tukemi-

nen. Kahden viikon ajaksi tarvitaan halukkaita valvomaan näyttelyä. Todettiin tällaisen avun olevan myös omiaan vahvistamaan suhteita museoväkeen, joka suhtautuu omalta osaltaan erittäin myönteisesti Karjalan suomalaiseen historiaan ja osa on opetellut jopa suomenkieltä palvellakseen kotiseutumatkailijoita.

Muistomerkit tarkkailuun

Yhteispalaverin läsnäolijoita puhutti Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkkien kohtalo eri hautausmailla. Päätettiin tarkistaa millaisessa kunnossa muistomerkit omissa sijoituspitäjissä ovat. Huolestuttavin tilanne tulee olemaan niillä paikkakunnilla, joiden karja-seuratoiminta loppuu. Kuka huolehtii sen jälkeen muistomerkkien asianmukaisesta tilasta? Heräsi myös kysymys niistä kunnista mihin tultiin sodan jälkeen ja haudattiin vainajia. Kuinka monella sellaisella paikkakunnalla on luovutetun alueen vainajille pystytettyjä yleisiä muistomerkkejä? Ainakin Jalasjärveltä on löytynyt Räisälän seurakunnan pystyttämä muistomerkki huonossa kunnossa. Muitakin saattaa löytyä.

Kullervo Huppunen

Osanottajat palaverissa 30.09.2007: Edessä vas. Reino Äikiä (Pyhäjärvi), Robert J. Rainio, Kalevi Paavilainen ja Leila Paavilainen (Räisälä), Ilmi Pesonen (Metsäpirtti) ja Kaarina Pärssinen (Pyhäjärvi). Takana vas. Kullervo Huppunen ja Juhani Huppunen (Räisälä), Hannu J. Paukku (Sakkola), Pentti Laukkanen (Räisälä), Kalevi Hyytiä (Metsäpirtti) ja Yrjö S. Kaasalainen (Pyhäjärvi).

Minäkin olin Sakkolassa

Syksyllä 2006, isänpäivänä kahvipöydässä, vaarini kysyi minulta ja pikkuveljeltäni, että haluatteko lähteä kesällä 2007 Sakkola-juhille Sakkolaan, Venäjälle. Keväällä selvisi, että juhille lähtisi äitini, isäni, pikkuveljeni Frans, enoni Erkko, mummoni ja vaarini.

Sakkola-juhlien lisäksi kävisimme katsomassa taloa, missä isomummoni ja vaarini ovat asuneet. Talo on vielä pystyssä. Lisäksi kävisimme katsomassa taistelupaikkoja, missä vaarini isä ja isäni setä, Eino Jansson, ovat taistelleet.

Lähdimme torstaina aamuna aikaisin linja-autolla kohti Sakkolaa. Erkko-enoni joutui perumaan matkan työkiireiden vuoksi. Vaikka matka oli pitkä, se oli ihan kivaa. Tautot piristivät matkaa. Pikkuveljeni ja minä istuimme koko matkan mummon ja vaarin vieressä.

Suomen tulli toimi nopeasti, mutta Venäjän tullissa kaikki oli vähän vanhempaa ja toiminta oli tosi hidasta.

Ensivaikutelmana Venäjästä oli se, että kun katsoi ylös puiden latvoihin tunne oli kuin Suomessa, mutta kun katsoi alas, näki vain roskia teiden varsilla. Viipuri oli kaunis kaupunki, siellä oli tosi hyvä tori. Talot olivat kauniita mutta kunnostuksen tarpeessa.

Perheemme majoitus oli hyvässä hirsimökissä Sakkolan Sudenhännässä aivan Suvannon rannalla.

Perjantaina vuokrasimme taksin, mukana olivat vaarin serkku, Leena Pilviniemi, Aaro Loponen ja meidän perhe. Ensin menimme Keljan Runteenmäelle, missä oli muistotilaisuus. Siellä vaarini lausui muistosanat ja äitini Niina, pikkuveljeni Frans ja minä laskettiin seppele sankarivainajien muistolle. Yksi sankarivainajista oli isovaarini.

Muistotilaisuuden jälkeen menimme katsomaan vaarini lapsuudenkotia Haparaisiin. Talo oli huonossa kunnossa, koska sitä ei oltu hoidettu. Isomummo oli yhdessä isovaarin kanssa istuttanut kuusi- ja vuosikymmeniä sitten. Aidasta oli jäljellä viisi korkeata, kome-

Patjan talo Haparaisissa 2007. Kuva: Kaarina Pilviniemi.

”Isomummo oli yhdessä isovaarin kanssa istuttanut kuusi- ja vuosikymmeniä sitten.”

ata kuusta. Loppupäivän kiertelimme ympäri Sakkolaa katsellen maisemia.

Lauantaina osallistuimme Sakkola-juhliin. Venäläisten esitys oli ihan hauska, valitettavasti vesisade keskeytti sen, mutta ei se haitannut mitään. Lauantai-iltana saunoimme. Suvannossa oli kiva uida, mutta pimeässä se oli pelottava.

Kotimatka oli samanlainen kuin tulo- matkakin.

Oli kiva käydä suvun kotiseudulla Haparaisissa ja kunniakäynnillä Keljassa.

Carl Keljan Runteenmäellä.

Lähtisin mielelläni uudestaan Sakkolaan samalla porukalla.

Carl Jansson
12 vuotta
Tampereen Pispala

Kirjoittaja on Lempi ja Eero Patjan pojantytären poika.

Vie minne mun kaihoni pohjaton?

Minua pyydettiin kirjoittamaan nuorison suhteesta karjalaisuuteensa. Koko karjalainen nuoriso tuskin valtuuttaa minua puhe- miehekseen, onhan minulla karjalaisuudesta vain oma yhden nuoren kokemukseni. Ja se on nimenomaan evakkokarjalaisuudesta. En kuulu mihinkään karjalaista kulttuuria ja kotiseutuhenkeä vaalivaan järjestöön, joten en voi puhua minkään sellaisen toimintaohjelmasta käsin. Toisaalta: näkökulmani on yksilöllisyydessään ja - voisi sanoa - irrallisuudessaan tyyppinen. Harvalle evakkokarjalaisen sukutaustan omaavalle nuorelle karjalaisuus merkitsee kuulumista elävään karjalaiseksi mieltämänsä yhteisöön.

Itse evakoille Karjala oli ja on menetetty kotiseutu. Sen kaukaisuus ja taivoittamattomuus oli omiaan vain kiihdyttämään sitä kohtaan tunnettua rakkautta ja kaihoa. Moni kääntyi uuden kotiseudun vieraudessa menneisyyteen, muistojen Karjalaan. Onni oli josain toisaalla. Elämässä ei ole vaikea omaksua sellaista päätelmää, että joku muu vie edellytykset onnelta: on se sitten lähimmäinen ihminen tai vihollinen valtio. Muistoissa Suvannon hiekat muuttuivat vuosi vuodelta hienommiksi ja kesät lämpimämmiksi.

Minun sukupolveni ongelma suhteessa karjalaisuuteen on siinä, että meille Karjala on muiden muistojen Karjala. En ole koskaan elänyt siellä. En ole koskaan lähtenyt sieltä. Minulla on toinen kotiseutu, johon olen kiintynyt. Toiset rantahiekat, erikieliset käet. Tosiasia, että olen puoliksi karjalainen ja puoliksi hämäläinen, pakottaa minut ottamaan huomioon, että ilman Karjalan menettämistä minua ei olisi olemassakaan. Toivon karjalaisuuden säilyvän tuleville polville, ja aion tuota säilymistä mahdollisuuksieni mukaan edesauttaa, mutta sen on oltava karjalaisuutta, joka juurtuu siihen maahan, joka on tässä ja nyt. Karjalaisuutta, joka ei ole muikalaisuutta, ei kaukokaipuuta, ei nostalgiaa, ei jatkuvaa jossain toisaalla olemista.

Tuomas Kallonen. Kuva: Lars Ahlbäck.

Minun muistojeni Karjala on Pirkanmaalla, Kangasalan Ilkonmäessä. Sotilasmestarivaarini rakensi mäen päälle rintamamiestalon vuonna 1956, veti Karjalan viirin salkoon ja omistautui tykkimiesten ja vihannesten kasvattamiselle. Edelliset kasvoivat viereisessä ilmatorjuntapatteristossa, jälkimmäiset suurta rakkautta osakseen saaneella pihakasvimaalla.

25 vuotta sitten vanhempani muuttivat minä kainalossa tuohon taloon, ja vaari rakensi itselleen ja mummulle pienemmän talon samaan pihapiiriin. Ora-pihlaja-aidan rajaama Karjalamme oli kaksikielinen: mummolassa puhuttiin Sakkolan murretta, kotonani tamperetta.

Viihdyin erinomaisesti mummolassa, jonne kävelin avoimista ovista aina kuin omaan kotiini - koputtamatta. Siellä Karjala oli todellisuutta. Jos joku määkäisi "mää", tuli vastaukseksi mielevämpi "mie". Saunapäivänä lauantaina naapu-

"Sen on oltava karjalaisuutta, joka juurtuu siihen maahan, joka on tässä ja nyt."

rustosta kantautuva kuiva vihtojen havina hukkui vaarin sitomien vastojen kosteaan lätsähtelyyn. Mummolassa kävi myös paljon vieraita: aina joku muori tai vaari istui milloin missäkin nurkassa iskemässä tarinaa. Keskenään he hellivät nuoruusmuistoja Karjalasta, mutta minulle mummo ja vaari eivät juuri menneisyyden aarreaittaa raottaneet.

Näkymä kotipelloilta Suvannolle roikkuu olohuoneen seinällä öljyvärimaalauksena. Sitä usein katselin ja ihmettelin. Taka-alalla kimmelteli Suvannon hopeavyö, keskellä kiemurteli peltopalstojen välissä polku, jonka varrella

Venäläinen tyttö esittelee karjalaista käsityötaitoa Kizhin perinнемuseossa. Kesätyöpäivän jälkeen häntä odottavat Petroskoin discot ja trendikahvilat. Kännykkä piippaa poikaystävän Sashan tekstiviestiä: Dorogaja, kogda ty vozvrazhazhja v sovremennyj mir? Kuva: T-P Lehtipuu.

seisoi suuri lehmus tummana kuin vuosisatansa. Parikymppisenä, isovanhempien jo siirryttyä taivaallisen Suvannon rannoille, katselin samaa maisemaa – nyt sen sisältä käsin. Kädessäni muovimukillinen kuohuviiniä seisoin hämilläni nokkospuskassa oletetun perustuskiiven päällä ja todistin elämäni ensimmäisten heimokaunan tunteiden nousemista: ”Ryssä perkele. Jos piti viedä, niin pitäisivät edes kunnossa. Pellot päätetään joutomaaksi, ja Suvannon kultahiekalle kylvetään Ladan renkaita ja vodkapullonsirpaleita.” Kultaisten muistojen Karjalasta oli jäljellä enää sortuneiden kolhoosien Kurjala.

Kaipaam mummoa ja vaaria. Heidän nuoruuttaan ja sen näyttämöä Kannasta en osaa kaivata. Minulle Karjala on aina ollut vain ja ainoastaan joukko ihmisiä, minun sukuni ja sen ystävät. Jos minä haluan vaalia karjalaisuuttani, se tarkoittaa, että haluan oppia tuntemaan ennen kaikkea omat vanhempani, seu-

raavaksi heidän taustansa, sitten isovanhempieni taustan. Juureni ulottuvat veressä kauas, sukupolvien ketjussa jo unohtuneisiin lenkkeihin asti. Osa minun ilostani on kipinää menneitten ilosta, ja osa taakoistani on kulkenut viestikapulana sukupolvelta toiselle. Sekä ilon vaalimiseen että taakkojen keventämiseen tarvitsen molempiin ymmärrystä siitä, mistä olen tullut. Ja ”mistä” ei tarkoita tässä niinkään paikkaa kuin juuri ihmisiä.

Mitä sitten on *minun* karjalaisuuteni? Murteessani siitä ei ole kaikuakaan, mutta mielenlaadussani varmasti paljonkin. Olen havahtunut huomaamaan, että viimeisten seitsemän vuoden ajan on henkistä kotia etsivä katseeni kohdistunut lähes yksinomaan itään päin. Ensin kulkeuduin rajakarjalaisten kirkkoon, siis ortodoksiseen. Sitten muutin Pohjois-Karjalaan opiskelemaan ortodoksista teologiaa, ja tuolla matkalla olen ollut jo viisi vuotta. Olen kiinnostunut rajan-

takaisesta Karjalasta ja matkailut Aunuksessa, Vienassa ja laajasti myös muualla Venäjällä. Vaikka olen varttunut Suomen sisämaassa, on identiteettini rajaseudun ihmisen identiteetti.

Jos mietin tälle syytä, muistuu etsimättä mieleeni, miten naapurimme, ”Raivolann ryssä” Tementiev, tepasteli monesti pihallemme, hoki vaarille huonolla suomellaan tuttua - todennäköisesti kaikille muille kuin hänelle itselleen täysin käsittämätöntä - kielikuvaansa: ”Mikkä maa, mikkä laiva!?” Orapihlaja-aidan rajaama Karjalamme piti sisällään merkittäviä asioita, mutta se oli avoin vielä merkittävämmille vierailijoille. Lapsuuteni koti oli rajaseutua, kulttuurien kohtaamispaikka, kaikenlaisen suvaitsevaisuuden ja erilaisuuden kunnioittamisen otollinen kasvualusta. Se on myös se Karjala, jonka haluan aikanaan välittää eteenpäin.

**Tuomas Ismon poika
Kaarlon pojanpoika Kallonen**

Matkatunnelmia Karjalasta kesältä 2007

Olin taas kannaksella. Tällä kertaa Kuparisten sukuseuran mukana. Ilmoittautuessani en tiennyt olevani millään lailla kuparinen, mutta eläkkeelle jäätyään serkkupoika alkoi tutkia äidin puoleista sukuani ja sieltähän löytyi Lampun, Paakkasen, Nykäsen ja Sipiläisen jälkeen Varpu Kuparinen (s.1792) jonka isä Aatami Antinpoika Kuparinen (s.1765) ja isoisa (äijä) Antti Yrjönpoika Kuparinen (1726-1788).

Kuparisen sukuseurassa vaikuttaa vahvasti kommodori Teuvo Kuparinen, jonka kanssa olen tehnyt aiemminkin erityyppisiä matkoja. Teuvon perhe ja minun sukuni ovat jossain vaiheessa ennen talvisotaa asuneet melko lähellä Sakkolan Petäjärvellä.

Nyt reittimme oli: ensimmäinen yö Viipurissa, sitten Antrean, Räisälän ja Sakkolan kautta Rautuun jossa yöpyminen. Seuraavana päivänä lauantaina olisi Sakkola-juhlat Kiviniemessä, jonne osa osallistuisi. Toinenkin yö asuttiin Raudussa ja sitten kierrellen kotiinpäin.

Matka oli mitä mainioin. Meitä oli neljä ei-sukuseuralaista (kolme sakkolasta ja yksi kaikesta kiinnostunut taidehistorioitsija). Ennestään tunsin matkalaisista kuusi ja lisäksi kasvatuttuja oli kaksi. Joukkoa oli mukana eri osista maata: ruotsinkieliseltä Pohjanmaalta, Satakunnasta, Haminan seudulta, kanta-Hämeestä, Ruotsista ja tietysti pääkaupunkiseudulta. Emme esitelleet mitenkään asuinpaikka ja ammattia mainiten, jotain ilmeni sitten matkan aikana.

Viipurista suuntasimme kohti Tali-Ihantalaa ja muistomerkkiä. Monet olivat näköjään käyneet myös. Pari vuotta sitten tuntui, että kaikki oli luonnontilassa ja siksi sodan hurjuuden muistomerkki vaikuttava mutta nyt tuntui kuin olisi tallattu ja kulutettu kaikkea. Oli kuin paikka muuttanut joukossa, jossa kuulemma joskus taistelti. Säälä.

Sitten suunta kohti Antreaa. Oli minulle ennen käymätön paikka. Kuu-kaupin silta, kirkonmäki. Uusia tunnelmia. Kirkonmäelle tuli toinenkin bussi, jossa sotahistorioitsija Sampo Ahto oli mukana. Tuntui mukavalta että hän muisti tapaamisemme yli kymmenen vuoden takaa Kiviniemessä.

Teuvo Kuparisen luotsaamassa matkassa oli myös tämän jutun kirjoittaja Anni Purontaa (oik.).

”Matkailu kannakselle muuttaa todella muotoaan. Sukupolvet, joilla on konkreettien tunneside, väistyvät lähivuosina. Valtaavatko paikat sukuseuralaiset tai vastaavat.”

Sitten oli vuorossa Räisälä ja kirkonmäki. Sekin oli minulle uusi paikka. Harmaakivikirkko oli suhteellisen hyvässä kunnossa. Koivuja kasvoi tosin joistain kohtaa kivien välistä mutta käytetään jonkinlaisena teatterina tai muuna esiintymistilana. Mäkikin oli hoidettu. Mukavaa ettei kaikkea ole tuhouttu.

Sakkolan maisemat ennallaan ja majoitus Raudussa oli positiivien yllätys. Olin ottanut varmuuden vuoksi mukaan oman tyydynpäällisen, vessapaperia, shampoot, saippuat jne. Mitään ei tarvittu. Pyyhkeet vaihdettiin päivittäin. Ne olivat myös riittävän suuria pyöreämmällekkin henkilölle, eivätkä takavuosien postimerkin kokoisia.

Seuraavana päivänä kävimme Laato-

kan rannalla. Osa kävi uimassa. Harmitti että uimapuku oli jäänyt hotelliin. Ranta oli pitkään matalaa ja olisi voinut edes kastautua kerran Laatokassa. Samaan aikaan olivat kirkonmenot Sakkolan entisen kirkon paikalla. Joku olisi halunnut sinne, mutta koska oli sukuseuran eikä sakkolalaisten matka kuljimme muualla. Kiviniemen varsinaiseen Sakkola-juhlaan osallistuimme melkein 100-prosenttisesti. Sitten hotelliin takasin illalliselle ja nukkumaan.

Aamulla oli ensimmäinen takaisku. Vettä ei tullut. Ilmeisesti kaikki halusivat suihkuun, vessaan samaan aikaan. No, mainion aamiaisen jälkeen vettä taas tuli ja joukkomme oli tikkana lähdössä matkaan. Odottelimme jonkin aikaa koska toisella bussilla oli ongelmia. Kaiketi selvisivät ja lähdimme matkaan. Strategia oli selvä: kierretään kannasta ja Viipuria ja koetetaan mennä rajalle mahdollisimman hiljaisella hetkellä.

Kävimme esimerkiksi ristikivellä joka on Pähkinäsaaren rauhan rajakivi vuodelta 1323. Terijoella pysähdyttiin kahville. Oli rakennettu uutta ja siistiä. Viipurin pellavakauppaan eivät kaikki halunneet, mutta jotkut tekivät sieltä todella löytöjä. Viipurin pyöreän tornin ravintolassa kaiketi kaikki kävivät keittoa syömässä.

Matka oli mitä mukavin ja tuntui taas kuin olisin ollut reilun viikon pois työpaikalta vaikka käytin vain to-pe päivät. Mustemman tai harmaan sävyn matkailuuni tekivät myöhemmin selvinneet surulliset tapaukset. Jo Kiviniemessä kuulin, että muuan henkilö jonka sisaren ja veljen tunnen hyvin, oli saanut sydänoireita Sakkolassa. Lääkärit olisivat halunneet passittaa - niin venäläinen kuin oma-lääkäriinsä Suomessa - sairaalaan. Halusi itse jäädä ja hoiti kaikki paperit kuntoon. Otti siis itse riskin. Kaikki meni melko hyvin.

Kiviniemessä en ollut uskoa silmiäni. Onko tuolla Veikko? Olin kuullut sisareltani että mestarimaratoonari Veikko Karvonen oli sairastellut pitkään. Oli soitellut sisarelleni ja kysellyt onko hän lähdössä taas Sakkolaan. Sisareni odottaa leikkausta joten ei voinut ajatella osallistumista. Juttelin Veikon kanssa ja hän oli vain huolestunut sisareni terveydestä. Poika ja minä kuitenkin taluttivat ennen niin kepeäjalkaista huippu-urheilijaa. Kertoivat että oli ollut nelisen viikkoa sairaalassa. Seuraavalla viikolla oli HS:ssa Veikon muistokirjoitus. Kuume oli noussut paluumatkalla ja oli kyyditetty suoraa sairaalaan. Parin päivän kuluttua sydän sammui.

Parin viikon kuluttua näin HS:ssä kuulilmoituksen. Rouva, joka oli Kiviniemessä tavatessamme ilmoittanut itsensä, miehensä, miehensä veljen lesken ja tämän uuden kumppanin syyskuun retkellemme oli kuollut. Myöhemmin ilmeni että oli mennyt paluumatkalla Venäjän puolella tajuttomaksi ja ollut viikon verran Töölön sairaalassa tajuttomana ennen exitusta.

Tapasin surullisen lesken Sakkolaseuran retkellä jonne olivat siis jo kannaksella ilmoittautuneet. Traagista.

Matkailu kannakselle muuttaa todella muotoaan. Sukupolvet, joilla on konkreettien tunneside, väistyvät lähivuosina. Valtaavtko paikat sukuseuralaiset tai vastaavat. Mitä annettavaa kannaksella on heille? Onko jo joka suhteessa menetettyä maata.

Aion kyllä itse vielä suunnistaa ainakin jossain joukossa sinne. Geeniperimä kaiketi jyllää. Yksi haaveeni on Laatokka-Äänisen risteilykin.

Anni Purontaa

Aikapyörä Karjalaan etsii tarinoita kotiseutumatkailta

Nyt kaikenikäiset kotiseutumatkoja muistelemaan, keruu on menossa 15.6.-31.12.2007. Matkoja Karjalaan on tehty runsaasti 1990-luvun alusta lähtien. Monille Karjalan käynnistä on tullut suorastaan jokavuotinen rituaali, aikamatka. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkisto ja Karjalan Liitto järjestävät Karjalan kotiseutumatkoista keruun, joka käynnistyi 15. kesäkuuta ja päättyy vuoden lopussa.

Minkälaisia Karjalan matkat ovat nyt? Olemme kiinnostuneita monenlaisista matkakokemuksista. Tarkoituksena on saada arkistoon ainutlaatuinen aineisto kotiseutumatkailusta eri aikoina, eri-ikäisten omin sanoin kertomana. Toivomme vastauksia kaikilta matkaajilta: karjalaisilta ja ei-karjalaisilta, nuorilta ja vanhoilta.

Mikä sai sinut matkalle mukaan? Mikä sinua yhä vetää Karjalaan? Mikä matkailussa on muuttunut vuosien mittaan? Mitä ajattelet Karjalan kylistä, nykysukkaista ja nykyelämästä? Miten matkustat: yksin, joukossa, omalla autolla, bussilla? Minkälaisia tunteita matkat sinussa herättävät? Mitä matkamuistoja olet Karjalasta tuonut, ja mitä olet niille tehnyt? Kuljetko aina samoja reittejä vai etsitkö uusia käyntikohteita? Missä pitäjässä/pitäjissä olet käynyt? Mikä merkitys Karjalan-matkoilla on itsellesi, perheellesi, suvullesi?

Katso tarkemmat keruuhjeet: Aikapyörällä Karjalaan -kotiseutumatkakeruu osoitteesta www.karjalanliitto.fi.

Lisätietoja antavat:

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Kansanrunousarkisto
PL 259, 00171 Helsinki tai s-postilla keruu@finlit.fi
Liisa Lehto, puh. 0201 131 242, liisa.lehto@finlit.fi
Senni Timonen, puh. 0201 131 234, senni.timonen@finlit.fi
Mervi Piipponen, Karjalan Liitto,
puh. 09-728 81 714, mervi.piipponen@karjalanliitto.fi

Karjalaiset kesäjuhlat 2008 Tampereella

Moro, tuutha siekii... kutsuvat tamperelaiset Karjalaisten kesäjuhlien järjestäjät. Vuotuinen suuri kesätapahtuma vietetään Tampereella 13.-15.6.2008.

Päätapahtumien paikat ovat Ratinan stadion ja MetroAutoAreena. Karjalaisten juhlien kunniakaksi Museokeskus Vapriikkiin pystytetään sotakorvausnäyttely, ja sotakorvaukset ovat myös juhlaseminaarin aiheena.

Perinteisesti ohjelmaan kuuluu lisäksi kyykkää, kuorokavalkadi, piirakkakilpailu, kylä- ja sukuseurojen kokouksia, konsertteja, hartauksia ja juhlatanssit. Sunnuntaihin tietysti jumalanpalvelus, juhlakulkue ja pääjuhla.

Järjestelyvastuussa on Karjalaisseurojen Tampereen piiri puheenjohtajansa Tuomo Nenosen johdolla.

Kulttuurin kipinöitä

On vaikea kuvitella mielessään millaista on ollut 1900-luvun alun kulttuurielämä Suvannon ympäristössä, entisessä Sakkolassa, Vuokselassa ja Metsäpirtissä. Selvää on, että opettajat ja papit ovat olleet tärkeitä vaikuttajia. He ovat johtaneet toimintaa niin nuoriso- kuin urheiluseuroissa ja innostaneet ihmisiä hyvien harrastusten pariin.

Näissä kolmessa pitäjässä harjoitet-

tiin pääasiassa kalastusta ja maatalouselinkeinoja. Teollisuutta oli vain nimeksi. Suurtilallisiakin oli melko vähän. Suurelta osin eläminen oli niukkaa. 1930-luvulla oltiin vasta toipumassa eteläisen rajan sulkeutumisesta aiheutuneesta ahdingosta.

Tässä jutussa esitettävät arvelut kulttuurin harrastamisen tilasta perustuvat puhtaasti olettamuksiin eivätkä mihinkään tutkimuksiin. Olisi hyvin kiinnostavaa saada asiantuntevampaa tietoa tältä elämän alueelta.

Kirjallisuuden voisi jakaa esimerkiksi kolmeen jaksoon: ennen sotaa, sotaan liittyvä kirjallisuus sekä evakoitumisen seurauksena muistelut entisestä elämästä, naapureista ja kotiseudusta.

Jos mie runolle käisin

Koko maan mittasuhteessa tunnetuin osuus alueen kulttuurista on varmasti kansan suussa elänyt vanhin sanataide. Suurin osa siitä ei ole edes itse kirjoitettua. Se on muiden taltioimaa, edellisiltä sukupolvilta periytynyttä, myös itse luotua runoa. Vaskelan kylän runoperintöä tutkittaessa on löytynyt 62 laulajaa, joiden säkeitä on tallennettu. Myös runojen esittämisessä käytettyjä sävelkuluja on tallennettu. Larin Paraske on noussut merkittävimmäksi taitajaksi.

Parasken äiti oli silloisesta Sakkolan Vaskelasta, sukunimeltään Komonen. Paraske syntyi Inkerissä, mutta avioiduttuaan 20-vuotiaana hän elin aikuiselämänsä Sakkolan Metsäpirtin Vaske-

Lapsuuden koti

Kirjoittanut Impi Miettinen o.s. Kemiläinen

Oli sauna, paikka jossa ensi kerran näin päivän valoineen, sen vierellä kaivo ja vintti sankoineen.

Syltä kahdeksantoista syvyys kaivon sen, sai huoletta sinne upottaa kurri hinkin, voin pyttyineen.

Ei pilaantunut ne siellä kesähelteen aikana.

Oli mukava nostaa ne aina tarvittaessa.

Mut' kujamaa, sen katon alle mahtui tavaraa.

Sai sijansa siel' läävä, talli sekä possula,

heinäsuoja, halkopinot ja vielä pikkula.

Myös ajopelit, atrat, astuvat ne paikkansa sai siellä ja myös seinällä kirveet ja sahat.

Ei unohtaa sovi aittavanhusta,

siin' oli huoneita kaksi.

Toisessa lihatiinu ja puolukkapyyty,

ol' jyväsälvot jauhoille

ja myöskin pytyt muille tarpeille.

Toinen aitta oli vaatehuone

ja siellä myöskin nukuttiin kesäisin.

Toiselle seinän puolelle oli asennettu puiset orret,

jotka kantoivat vaatevaraston.

Matot, täkit, kaattuut myös alusvaatteet valkeat.

Ne lakanan virkaa toimittivat pitäen ryhtinsä,

ei pistelleet sen läpi oljet potuskan.

Mä muistan vanhan kotipaikan siellä Karjalassa.

Sen harmaat hirsiseinät ja öljylampun roikkumassa.

Ol' tupa yhteinen ja siinä uuni, hella ja uunin päällys,

jos ol' lämmin istuskella.

Impi Miettinen.

Maria Kemiläinen.

Ol' kammareita kaksi ja vielä toinen puoli,
Jok' ol' tuvast erotettu, siellä sänky, pöytä ja tuoli.
Siin' täti sekä mummo asuskeli.
Täti kamarissaan öisin nukuskeli.
Ol' setäkin, hän kammarissa toisessa asui,
meni illat mukavasti tupakoidessa.
Ja päivisin hän syötti porsaitansa,
hellien heikompia, nukuttaen vuoteessansa.
Ei tuhrineet ne sedän vuodetta,
kas sikahan on siisti tavoiltansa.
Ja kaiken keskellä asui äiti, isä lapsinensa.
Meit' kolme oli, armas sisko sekä veli.
Ei ollut rikkautta, mut' armastaikaa oli,
metsästä marjat, ja veden kalat.
He niistä leivän lisää lapsillensa haki.

Impi Miettisen 19.8.1922 - 26.10.2006 muistolle

Serkkusi Marjatta

lassa, kylässä, jossa ortodoksinen uskonto salli runon. Toki luterilaisetkin runoja lauloivat, mutta tallenteiden vähäinen määrä viittaa siihen, ettei se ollut yhtä yleistä.

Vuotta 1939 edeltävä kirjallinen kertymä Metsäpirtistä on niukka. Varsinaisia kirjailijoita ei juuri ollut. Jotkut kirjoittivat juttuja lehtiin, joukossa oli pakinanomaisia riimittelyjäkin. Mutta kirjoittaminen tapahtui nimimerkin turvin. Todelliset kirjoittajat lienevät etupäässä arvailuja.

Talvisota ja Taipaleen taistelut ovat legenda, josta on kirjoitettu paljon. Tunnetuin teos lienee Yrjö Jylhän Kiirastulli. Vanhimpia lienee Kalle Väänänen kuvaus lähellä etulinjoja seikkaelleen korsukolporttöörin omista kokemuksista. Eräässä luvussa hän kertoo lotista rintamalla. Tunnistettavasti sieltä nousee esiin Helena Eeva, nuori mutta räväkkä tyttö, joka ei tuntunut pelkäävän mitään. Mutta sydämen tuntonsa Helena tilitti myöhemmin useissa runoissa niin sodan alun kotiin kaipuun kuvauksina. Myöhemmin hän tekstitti suuren määrän iskelmiä, kaikki vaatimattomasti salanimillä.

Muistelot ovat tervehdyttäviä

Evakkotaipaleen ja kodin menetyksen raskaita tunteita on vuosikymmenien ajan puettu sanoiksi. Nämä tarinat ovat tunteiden purkamista, yksityisiä sydänverellä luotuja tilityksiä. Kaunokirjallisuuden kriteereitä ne harvoin täyttävät, mutta itse koettuina niillä on kiistaton dokumentti arvo viestinä yhä uusille polville tuon ajan karuista elämäntaloista.

Nämä omakohtaiset kuvaukset ovat merkinneet kirjoittajilleen itsensä terapioimista, samalla myöskin tietä selvitykseen. Sanoiksi purettu tunteiden sykkyrät avautuvat ja antavat voimaa jaksaa eteenpäin.

Musiikki omasta takaa

Jos Helena Eeva on Metsäpirtin runotyttö, niin Raita Karpo, äitinsä puolelta Koselan Tuokkoja, on ainakin puoleksi pitäjän satakieli. Toki laulajia on ollut muitakin kuten Aino Inkinen. Kun hän sisrensä kanssa kajautti laulun Saaroisten Kivikkoharjulta, niin väittävät, että kyllä se kirkolle asti kuului. Matkaa

Sen verran musikaalisia
oltiin Metsäpirtin kylissä,
että oma soittaja
löytyi iltamiin ja
nurkkatansseihin.

sinne on seitsemisen kilometriä. Ainoa taiteilijan tie, miehen toivomuksesta, päättyi ensikonserttiin ja kartanonrouvaksi Pieksämäelle.

Sen verran musikaalisia oltiin Metsäpirtin kylissä, että oma soittaja löytyi iltamiin ja nurkkatansseihin. Oli osaa haitaristeja, viulun soittajia ja Tuokon Eeron kertoman mukaan, myös mandoliini oli yleinen soitin.

Nykyisistä eturivin esiintyjistä ainakin Tommi Läntisellä on metsäpirttiläisiä juuria.

Kirjoitetut muistetut

Merkittävimmät kaunokirjalliset teokset, jotka liittyvät Metsäpirttiin ja sen ihmisiin, ovat Sylvi Kekkosen Kotikävöillä ja Lankkuaidan suojassa. Sanotaan myös, että hänen kirjoittamansa Amalia on kuvaus pirttiläisistä ihmisistä. Sylvin isä Kauno Edvard Uino toimi vuosina 1904 - 1910 Metsäpirtissä kirkkoherana.

Pitäjän kylien historiassa on useita kiinnostavia vaiheita. Lahjoitusmaa-aikana kasakat surmasivat Antti Revon. Ihmisiä loikkasi rajan yli, kun se sulkeutui. Useat esipolvet ovat eläneet raskaan, koetteluksia täynnä olleen elämän. Sodan seurauksena lapset ja nuoret joutuivat liian varhain kantamaan aikuisille kuuluvaa vastuuta. Näistä, itse koetuista sekä muistitietoina siirtyneistä tarinoista, on myös kirjoitettu useita teoksia.

Varmasti useat pöytälaatikot pursuavat edelleenkin itselle, ehkä myös lähisuvulle, kirjoitettuja elämäntarinoita. Olisi hyvä, että niistä mahdollisimman monet useat saataisiin kaikkien luettavaksi. Mistä johtuneekaan, mutta kirjoittajia pirttiläisjuuristen joukossa on hämmästyttävän paljon vaikka ei tietävästi ainakaan toistaiseksi menestyskir-

jailijoiksi asti.

Rauha Koskinen palkittiin karjalaisen naisen elämäkerrastaan, yhtenä kolmesta parhaasta. Hänen poikansa Mauno Vaski työsti tiuhaan tahtiin neljä kirjaa, jotka käsittelevät Vaski sukua ja Vaskeilan kylää. On tehty kirja Lapanaisen ja Neusaaren kylästä sekä Hiltusen ja Eevan suvusta. Useita muitakin kylä- ja sukukirjoja on tulossa.

Taidetta, taidetta

Miten vain asiaa ajattelee, niin 1930-luvulla Metsäpirtistä oli pitkä ja kallis matka oppikouluun ja muuhunkin opinahjoihin. Vaati poikkeuksellista persoonallisuutta ja tarmokkuutta lähteä kouluttautumaan. Mutta samanlainen tilannehan oli muuallakin maassa. Kun 1930-luvulla ylioppilastutkinnon suoritti vain 1 prosentti ikäluokasta, niin 1950-luvun lopulla luku oli noussut jo 10 prosenttiin.

Mutta itseoppinutkin saattoi nousta kansainväliseksi kuuluisuudeksi. Valokuvauksen ensimmäisiä, tunnustusta saaneita nimiä on Filemon Kuoppa. Hänet nimettiin Firentzen maailmannäyttelyssä valokuvauksen maailmanmestariksi. Hänen ansiostaan Metsäpirtistä on säilynyt myös tasokkaita maisemakuvia.

Iltamaperinne eli Metsäpirtissä vahvana. Niihin valmistauduttiin hyvin. Oli pitkiä näytelmiä, joista jopa kirjoitettiin arvostelu Käkisalmen Sanomiin. Lausuttiin, laulettiin ja pidettiin juhlapuheita. Esiintyjistä ei ilmeisestikään ollut pulaa. Mutta tiedossa ei ole kuin yksi kansalliseksi tähdeksi nousut pirttiläisjuurinen näyttelijä, Eeva Litmanen, Larin Parasken jälkeläinen suoraa alenevassa polvessa.

Evakkotie avasi uusia mahdollisuuksia myös pirttiläisten lapsille. Jo asuinpaikkaa valittaessa jotkut tutkivat kaukonäköisesti on lähistöllä lapsille kouluja. Kuitenkin hajottautuminen Pohjanmaalle, Savoan ja Varsinais-Suomeen vieraannutti naapurit toisistaan.

Varmasti menestyneitä taiteilijoita ja taitajia on elämän eri aloilla runsaastikin, mutta ei sana enää kulje.

Ilmi Pesonen

Raimo ja Viljo, kuvataiteen harrastajat

Metsäpirtin pitäjäjuhlissa 1.7.2007 oli esillä muun muassa kahden harrastajataiteilijan töitä. Viljo Hämäläinen on syntynyt Metsäpirtin Saaroisten Kustaaalassa, puolen kivenheiton päässä Laotokasta, savusaunassa, mistä hän sanoo olevansa erittäin ylpeä. Raimo Paukku on kirjattu syntyneeksi Mikkelin maa-laiskunnassa, mutta molemmat vanhemmat ovat kotoisin Metsäpirtin Joentaan kylästä.

Kaksi taideharrastajaa istuu pyöreän pöydän äärellä. Ympärillä on runsaasti Viljon vuosikymmenien varrella kerjynytä tuotantoa. Heitä yhdistävät lähes 30 vuotta jatkuneet tapaamiset Turun Sunnuntaimaalareissa.

Raimo Paukku on ollut alusta asti mukana. Entinen työkaveri näki lehdesä kutsun perustavaan kokoukseen. Yhdessä sinne mentiin ja mukana on pysytty. Ensi vuonna tulee 30 vuotta täyteen. Kohta perään sinne löysi tiensä tuttavun yllytyksestä myös Viljo Hämäläinen. Tuttava suositteli ryhmää tyyliin: tuu sinne niin opit oikean tekniikan. ”No enhän minä vielä ole oikeaa tekniikkaa oppinut, eikä sellaista välttämättä olekaan”, Viljo tuumii.

Ryhmässä vallitseva kannustava ilmapiiri innostaa harrastamaan. Vuosien varrella vetäjiksi on saatu useita arvostettuja ammattilaisia kuten esimerkiksi Hilkka Könönen. Alkuun ryhmä oli hyvin miesvoittoinen, nyt enemmistönä ovat naiset.

Lapsuudesta alkaen

Kummankin kohdalla veri on vetänyt jo kouluvuosina kuvan tekemiseen. Raimo piirteli paljon mieluummin kuin esimerkiksi ratkoi laskutehtäviä. Viljo ei eräänä keväänä saanut koulusta yhtään piirustustunnilla tekemäänsä työtä kotiin. Opettaja kaappasi ne koulun koelmiin mallitoiksi. Eräs tuttava sattui kerran samaisen koulun ullakolta löytämään niputtain oppilaiden piirustuksia. Häntä miellyttivät erityisesti silloin hänelle vielä tuntemattoman Viljo Hämäläisen työt. Teki mieli ottaa mukaan, mutta omatunto ei sallinut. Vahinko,

Harrastajataiteilijat Raimo Paukku (vas.) ja Viljo Hämäläinen.

koska vielä samana kesänä koulu paloi ja Viljon työt sen mukana.

Vuosien karttuessa miesten elämä kulki erilaisia teitä. Raimo lähti kotoaan 17-vuotiaana ”ommiin evväisiin”. Hän vietti muutaman vuoden merillä, päätti sitten jäädä maihin. Laitilasta löytyi mieluisa tyttö vaimoksi. Mies vakiintui päivätyöhön telakalle.

Viljo päätyi Rauman seminaariin. Siellä oli muitakin samanhenkisiä opiskelijoita. Kohta kolme miestä taiteili yhdessä sydämensä halusta ja palosta. Villen kohdalla paloa on riittänyt läpi elämän ja mieli pulppuaa jatkuvasti uusia ideoita. Työ teknisten töiden opettajana antoi mahdollisuuden muutenkin luovien ideoiden toteuttamiseen.

Opiskeluajan grafiikan jälkeen Viljo harrasti muutamia vuosia valokuvaamista. Teki mieli kuvata omia lapsia, kun nämä olivat pieniä, koska itsestä ei lapsuuden kuvia juurikaan ole säilynyt. Kun kesäkoti löytyi Sauvosta 1970-luvulla, niin paikalliset kartanomiljööt vetivät vesivärien pariin. Sivujuonteina valmistuu milloin puuvene, milloin installaatioita tai pienoisveistoksia materiaalina puu, itse tehty paperi tai mikä vaan.

Raimo etsii aiheet ympäristöstään. Paperi ja kynä reppuun, pyöränselkään

ja menoksi. Kun näkyy mieluisa aihe, pyörä pysähtyy ja sitten alkaa piirtäminen. Työtuvalla aiheesta kehkeytyy useimmiten öljyväriteos. Hän aloitti akvarelleista, mutta piirtämisen ohella öljyväri on kiinnostanut häntä eniten. Joskus hänestä kyllä tuntuu, että värit kuivuvat aivan liian hitaasti.

Tänä syksynä Raimo on tosissaan ryhtynyt opettelemaan uutta tekniikkaa, pienoispatsaiden muovaamista paperisavesta. Materiaali viehättää ominaisuuksiensa vuokisi. Työskentelyä voi jatkaa niin kauan kuin tahtoo välillä taukojakin pitäen. Valmiin teoksen voi polttaa tai käsitellä lakalla.

Teoksia katsottavaksi

Viljon töitä oli esillä jo valokuvausvaiheen aikana, jolloin hän osallistui myös kilpailuihin. Niinpä kynnys esitellä uusia töitä julkisesti ei ollut korkea. Useana kesänä Sauvossa on ollut esillä hänen akvarellejaan ja myös muuta tuotantoa. Hyvin muistuu vieläkin mieleen ensimmäisestä näyttelystä ollut iso lehdistö Salon Seudun Sanomissa. Raimo on esitellyt töitään alusta asti Sunnuntaimaalareiden yhteisnäyttelyissä.

Kumpikin on myynyt jonkin verran teoksiaan. Viime aikoina Viljo ei ole enää

suostunut kauppoihin. Hänellä on neljä lasta ja näillä 11 lastenlasta ja seuraavaakin polvea jo kaksi vauvaa. Hän omistaisi niin mielellään jonkin vaikka miten pienen muiston omista isovanhemmistaan. Niinpä hän haluaa jättää omalle jälkipolvelleen ”jotakin vaarilta”. Toisaalta omat työt ovat kuin lapsia, ei niitä raaski maailmalle laittaa, vaikka kysyntääkin on, hän tuumaa.

Myös Raimo on myynyt jonkin verran töitään. Vuosia sitten hän vietti kuu-kauden Puolassa ja niitä töitä hän myi useampia. Mutta tilattuja töitä hän ei tee mielellään. Silloin tuntuu kuin kaikki luovuus katoaisi, kun pitää toisen toiveita toteuttaa.

Karjalaisuus veressä

”Miul on iha semmone tunne, ett hitolaine, oonha miekii sielt evakkoo lähtent. Vaik en ole siel syntynt, nii äiti puhu”, Raimo kertoo. Viime keväänä hän osallistui talkoomatkaan. Vanhaa hautausmaata raivattiin ja päästiin katsomaan myös vanhempien kotimaisemat. Sieltä kellarin seinästä Raimo otti mukaan ison kiven murikan. Sen hän on suunnitellut liittävänsä osaksi tekeillä olevaa veistosta.

Raimo on säilyttänyt kadehdittavan hyvin vanhemmiltaan oppimansa pirttiläisen puhutavan. Hän myöntää, ettei karjalaisuus ole aina ollut eduksi. Koulussa opettaja oli jyrkkä karjalaisille. Kun Raimon laskuvihkoon tuli reikä paljosta pyyhkimisestä, niin eikös opettaja levitellyt vihkoa koko luokalle. Ei Raimo sitä unohda. Viljolla on samansuuntaisia kokemuksia. Hänen lempiaineitaan oli historia, mutta vaikka miten hyvin osasi, niin vähän huonomman numeron sai kuin uudet naapurit.

Viljolle karjalaisuuden perusta on lapsuusmaisema Metsäpirtin Saaroisissa, missä Laatokka oli sen oleellinen osa. Myös sotien välin hän vietti Karjalassa, sisaren perheen ja äidin kanssa Viipurin lähellä Kämärällä. Menetetty kotiseutu on Viljon kotona ollut aina esillä. Kun puhuttiin: ”meil koton olles tehti näin”, niin se tarkoitti, että tehtiin eri tavalla kuin Savossa tai muualla.

Lapsuus on ihan kouriin tuntuvasti läsnä Viljon töissä. Vanhan tuvan paikalta, missä oli pieni kumpu ”kiukuvan” kohdalla. Siitä irtosi mukaan mustunut

Raimo Paukun teoksia esillä 1.7.2007 Karjalatalolla.

Kokonaiseksi kootuissa tiilissä on vahvaa symboliikkaa - vaikka karjalaisuudesta, Viljo toteaa.

”kirpitsa”, josta tuli osa teosta nimeltään ”Sukupolvien leivät”. Toisen teoksen nimi on ”Yksi näistä on Saaroisista”. Siinä on pystyssä rykelmä erikokoisia pajupillejä. Tekijä itsekin ei enää tunnista, mikä niistä on se saaroislainen.

Raimon Metsäpirtti on vasta ajatuksissa. Talkoomatkalla hän keräsi mieleensä tunnelmia ja kuvia, jotka ajastaan kypsyvät maalattaviksi. Niitä on tulossa paljon, Raimo toteaa.

Karjalatalo on miesten mielestä sinäänsä erinomainen paikka näyttelyiden pitämiseen. Ei ylimmässä kerroksessa

olleessa tilassakaan mitään vikaa ole. Valaistus on hyvä ja tilaa olisi riittänyt useammallekin. Mutta se sijainti. Kyllä miesten mielestä talossa pitäisi olla kunnollinen näyttelytila, jonka yleisökin helposti löytäisi.

Kummankin mielestä kokemus oli sinäänsä mukava. He uskovat, että pirttiläisiä taiteen harrastajia on runsaasti. Niinpä saattaisi olla varteen otettava ajatus järjestää vastaavanlaisia tilaisuuksia muillekin esitellä töitään kotiseudun juurisille.

Ilmi Pesonen

Itsenäisyyspäivän mietteissä

Itsenäinen Suomi viettää 90-vuotisjuhlaan 6.12.2007. Saanen muistella muutamaa itsenäisyyspäivää sekä niiden viettoon liittyviä tapahtumia ja sattumuksia varhaisimmilta vuosiltani.

Omat muistoni itsenäisyyspäivästä alkavat jo tuolta 75 vuoden takaa 1930-luvun paikkeilla. Kotikylässäni Sakkolan Lapinlahdessa Suvannon varrella ei itsenäisyyspäivä ollut tuolloin mikään vapaapäivä, vaan töitä tehtiin kuten muulloinkin.

Illalla kello 18 alkoi sitten päivän kohokohta, kylän seurantalolla järjestetty jokavuotinen itsenäisyysjuhla. Järjestäjänä oli kylän suojeluskunnan osasto yhdessä nuorisoseuran kanssa, ja mukana olivat niin lotat kuin martatkin. Ohjelma ei kovin paljon poikennut näistä meidän nykypäivien ohjelmista, oli tervehdys- ja juhlapuheet, runonlausuntaa ja kuorolaulua – mutta sitten vielä oli se varsinkin meidän nuoremman väen mielestä tärkein, lähes tunnin mittainen seuranäytelmä. Aina siinä paha sai palkkansa ja totuus ja oikeus voittivat, mikä tietysti oli meille kaikille mieleen.

Ohjelma ei ainakaan kotikylässäni ollut koskaan mitään yltiöisänmaallista voughkaamista, vaan maltillista ja olemassa olevissa realiteeteissa pysyvää. Yleisömenestys oli aina hyvä, sillä kylän noin 400 asukkaasta lähes puolet oli aina innolla mukana. Meille rajan läheisyydessä asuville, olihan kotipaikkani vain vajaat 20 kilometriä silloiselle rajalle, itsenäisyys ja sen merkitys, sekä pelko sen menettämisestä oli varmasti konkreettisempaa ja suorastaan jokapäiväiseen elämään vaikuttavampaa kuin sisä-Suomessa oleville. Ainakin omaa, muuten mielestäni varsin onnellista nuoruuttani varjosti itäisen naapurin puolelta kuuluva jokakesäinen tykistön ampumaleirien jyly, joka antoi aavistaa, että sieltä ehkä ollaan joskus väkivalloin tulossa.

Marraskuun lopulla 1939 sieltä sitten tultiin, ja me siviiliväestö jouduimme siirtymään Länsi-Suomeen. Tämän vuoden itsenäisyyspäivä onkin jäänyt erikoisena mieleen siksi, että saavuimme juuri silloin evakkona Kylmäkoskelle. Kun junamme reitti oli Haapamäki-Tampere kautta, niin silloin aamuyöstä olin ensi kertaa myös Juupajoen maaperällä, tosin teräskiskojen ja vaununpyörien eris-

tämänä, enkä tietysti osannut aavistaa, että tämä olisi tuleva kotiseutuni. Kun sitten 1941 tiedon saatuaamme me Juupajoelle sijoitettavat tulimme ensi kertaa tutustumaan paikkakuntaan. Vastanotto ja kohtelu on aina ollut hyvää eikä mitään heimorasimaa ole kohdallani koskaan ollut.

Sotilasvalan vannominen itsenäisyyspäivänä 1942 on jättänyt tämän päivän erityisesti mieleen siksi, että tiedettiin valan velvoitteiden piankin olevan kohdallamme käytännön todellisuutta. Tämän valan velvoitteita noudatti sitten kesäkuussa 1944 Tampereen poika nimeltään Pentti Lahtinen, jonka ansiosta olen edelleen olemassa enkä kentälle jäänyt sankarivainaja.

Muistiin on jäänyt myös itsenäisyyspäivä vuonna 1944. Sota Neuvostoliiton kanssa oli ohi, mutta jatkui Lapissa. Valvontakomissio oli maassa ja käytti määräysvaltaansa, sekä uhkasi omilla joukoillaan, elleivät sotatoimet Lapissa tehostu. Nämä joukot eivät tänne tultuaan olisi ehkä helpolla poistuneet. Itsenäisyytemme oli silloin heikoilla.

Paikallisia itsenäisyyspäivän juhlia tuskin monella paikkakunnalla vietettiin, ei ainakaan siellä, missä silloin asuin. Ei ollut myöskään vastaanottoa presidentin linnassa. Valtakunnallinen itsenäisyysjuhla kuitenkin pidettiin Helsingin Messuhallissa, jossa juhlapuheen piti silloinen pääministeri Paasikivi. Tilaisuus radioitiin ja satuin juuri paikalle, jossa oli radio, ja sieltä kuulin hänen jyrisevällä rintaäänellään julistavan: ”Me olemme nyt kansakuntana laaksossa, joka on syvä kuin rotko eikä tästä ole muuta tietä kuin ylöspäin”. Jatkossa hän luetteli teesejään, joilla ylöspäin päästään.

Siitä rotkosta noustiin, osin hänen esittämillään opeilla, osin kansamme oman käytöksen avulla. Itsenäisyytemme säilyi läpi noottikriisin ja kylmän sodan vaiheiden, ja on nyt sellainen kuin se Euroopan Unioniin liittyneellä valtiolla voi olla. Noiden vaikeiden aikojen tapaisia uhkia meillä ei nyt ole näköpiirissämme. Tunnustus tästä niille, jotka johtopaikoilla ollen ovat meidät kansakuntana tähän tilanteeseen saattaneet.

En oikein ymmärrä joidenkin nykyisten valtio-oppineiden aktiivista halua

arkistoja tutkimalla tuomiota noiden vaikeiden aikojen johtajien tekoja ja tekemättä jättämisistä. Arkistojen tiedot eivät ehkä ole samoja kuin suullisesti silloin aikoinaan vahvemman oikeudella annetut vaatimukset ja uhkaukset. Jälkiviisaus on aina helppoa, ja mitenkäs se Konsta Pyllkkänen Veikko Huovisen kynällä ilmaistuna sanoikaan: ”Tuo jälkiviisaus se on se imelin viisauden laji”.

Kuitenkin, kaikesta huolimatta, meillä on nyt hyvä ja turvallinen maa asua ja elää. Paras maa meille suomalaisille.

Olavi Loponen
Sotainvalidi, Juupajoki

Talvisodan syttymisen muistopäivä Jämsässä

Joko perinteeksi muodostunutta talvisodan syttymisen muistotilaisuutta vietetään tänä vuonna Jämsässä perjantaina 30.11.2007. Kaikki karjalaisyhteisöt toivotetaan monilukuisesti tervetulleeksi osallistumaan sekä päivätalaisuuteen että kynttiläkirkkoon, jossa on myös toivottavaa sytyttää kynttilä Karjalaan jääneiden kotiseutujen muistolle.

Muistopäivän päivätalaisuus alkaa klo 14 Jämsän seurakunta-keskuksessa. Sitä seuraa klo 16.30 alkava kynttiläkirkko Jämsän kirkossa. Päiväohjelmassa mm. Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Satu Hallenbergin tervehdys. Juhlapuheen pitää TT Hannu Kilpeläinen. Kynttiläkirkossa saarnaa rovasti Jouko Vaherniemi. Jumalanpalveluksen jälkeen kynttiläkulkue muistomerkeille.

Tilaisuuden järjestävät Karjalaisseurojen Keski-Suomen Piiri ry sekä Karjalan Liitto.

Lisätietoja Seija Jatkonen
puh.040 516 1941 ja
Karjalan Liitosta, p. (09) 7288 170
www.karjalanliitto.fi

Veikko Vennamolle muistomerkki kansalaiskeräyksen avulla

Yli 400 000 siirtokarjalaisen asuttamiseen keskeisesti vaikuttaneen maatalousministeriön asutusasiain ylijohtaja Veikko Vennamon työ ei ole unohtunut karjalaisten mielistä. Sodan jälkeen säädettiin Suomeen maanhankintalaki (1945). Sodassa tuhoutuneiden tilojen jälleenrakentamiseksi ja siirtokarjalaisen asuttamiseksi tarvittiin erityistöimenpiteitä. Vennamon asema oli keskeinen maailmanlaajuisestikin hämmästyttävän ripeästi ja tasapuolisesti toteutuksessa sodanjälkeisessä asutustoimessa.

Veikko Vennamon muistomerkkihankkeen toteuttajaksi on perustettu 29.6.2007 toimikunta, jonka puheenjohtaja on Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen ja varapuheenjohtaja Karjalan Liiton liittovaltuuston puheenjohtaja Matti Puhakka. Veikko Vennamon työtä siirtokarjalaisten hyväksi kunnioittavan muistomerkkityön suojeleijaksi on lupautunut pääministeri Matti Vanhanen.

Toimikuntaan on Karjalan Liiton, Lapinlahden kunnan ja Suomen asutusmuseon sekä Vennamon suvun edustajien lisäksi jo lupautunut Suomen Perussuomalaiset r.p.:n ja Suomen ortodoksisen kirkon edustus.

Työ käynnistyy kuluvan vuoden aikana hankkeen toteutuksen ja talouden kysymysten ratkaisemisella. Veikko Vennamon työ sodanjälkeisen asutustoimen pääorganisoijana on erityisen kunnioituksen ansaitseva, mutta hänen laajasti tunnetun persoonansa ja kansanläheisyytensä vuoksi muistomerkkihankkeessa turvataan kaikille halukkaille mahdollisuus tulla mukaan kunnioittamaan Veikko Vennamon työtä myös ns. kansalaiskeräyksen kautta.

Keräys jatkuu 10.9.2009 saakka (OKH530A, ESLH-2007-06740/Tu-52). Keräykseen voi osallistua maksamalla haluamansa summan tilille OP 578954-225368, Karjalan Liitto/V. Vennamon muistomerkki. Lisäksi merkitään viitenumero 24866.

SOTIEMME VUOKSELA

-matrikkeli

Julkistamistilaisuus la 24.11.2007 klo 12

Kerhoravintola Seiska, Selkäsuonkatu 2, Hämeenlinna

Ennakkotilaajat – tilaamasi tuotteet noudettavissa
Matrikkeliä myydään paikan päällä 35 euron hintaan/kpl
Muitakin Vuoksela-tuotteita myynnissä.

Seuraavan viikon tapahtumat

- voi noutaa ennakkoon tilaamat kirjat tai
ostaa muita Vuoksela-tuotteita

Helsinki:

Keskiviikko 28.11.2007 klo 18
Karjalatalon Galleria-sali 3. krs. Käpylänkuja 1 Helsinki
Pidetään hauskaa pikkujoulutunnelmissa.
Jouluinen kevyt iltapala tarjolla.
Ryhmien osalta toivotaan ennakoilmoittautumista/
taistovirkki@gmail.com tai p. 0400 - 576722

Tampere:

Torstai 29.11.2007 klo 18-19
Tampereen Uintikeskus, Joukahaisenkatu 7
Kerhohuone 52, opaste ulko-ovessa/kysy neuvonnasta

Tammela:

Perjantai 30.11.2007 klo 18
Ebba ja Juhani Penttilän luona, Leppämäentie 5 Tammela

Tammelan tapahtuman jälkeen ennakkoon tilatut
noutamattomat matrikkelit postitetaan tilaajille.
Postituskulut laskutetaan.

Tuotteet:

vuoksela-seura.fi /julkaisut

Tilaukset:

vuoksela-seura.fi /linkit tai
Laila Saario
p. 040 – 5860691 tai
03 - 5343240 tai
taistosaario@netti.fi

**Joulu lähestyy –
hanki kotiseutujulkaisu pukin konttiin!**

VUOKSELA-SEURA ry

Hallitus

Neljännän polven karjalaispoika

Helsingissä syntyi 25.6.2007 reipas poika Robert Leo Mikael Koskinen, joka on jo neljännän polven karjalainen. Hänen äitinsä äidin isä oli Arvo Käppi, joka oli Sakkolan Röykkylän kylän poikia. Hän ei kuitenkaan ehtinyt nähdä lapsenlapsen lastaan. Robertin isän äiti Sinikka Koskinen on myös Karjalan tyttöjä. Hänen äitinsä Fedosja Kauppinen (o.s. Murto) oli kotoisin Hyrsylän mutkasta.

Tämä sekä isän että äidin puolelta karjalaisiin sukujuuriin syntynyt pikkumies kastettiin Temppeleaukion kirkossa Helsingissä 1.9. Poika sai kansainvälisen nimen, sillä hän viettää vanhempiensa, Martina ja Jussi Koskisen, kansa suurimman osan vuodesta lähellä Toulousen kaupunkia Ranskassa.

Robert, jonka lempinimi on luonnollisesti Roope, ehtii kyllä käymään välillä myös Suomessa tapaamassa sukulaisiaan. Roopella on elossa myös isomummu, Annikki Käppi, joka asustaa virkeänä edesmenneen miehensä Arvon kanssa rakentamassaan kotitalossa Saarijärvellä.

Roope on hyvin kehittynyt ja jo selvästi vilkas poika, jolle lentomatkustaminen ei tuota ongelmia. Hän on ehtinyt lentämään jo kahteen kertaan Suomen ja Ranskan väliä, vaikka ikää on vasta kolme kuukautta.

Onnellinen mummeli

Airi Jokela, o.s. Käppi

Sakkola-Museon museovastaava Antti Hynnä ja kihlattunsa Anneli Mäkelä viettivät Lempäälässä yhteisiä ”satavuotisjuhlia” 27.10.2007 – eli kumpikin on varttunut viisikymmppiseksi, vain neljän päivän ikäerolla.

Antti Hynnä on sekä isänsä Taunon että edesmenneen äitinsä Eilan, o.s. Kurikka, puolelta sakkolalainen. Anneli Mäkelä on myös karjalaisjuurinen, hän on kotoisin Ilomantsista.

Antti Hynnä on tehnyt juurilleen Sakkolaan kymmenkunta kotiseutumatkaa, ja sanoo Karjala-kiinnostuksensa vuosien myötä vain kasvaneen. Viitisen vuotta hän on ollut Sakkola-Museon toiminnasta vastaavana. Hänen toimestaan on museon arkiston kuvat ja ääninauhakokoelmat saatu digitoitua.

Karjalan lisäksi Antin harrastuksiin kuuluu Lions Club- ja muu järjestötoiminta, lukeminen ja musiikin kuuntelu. Tekniikan tohtoriksi koulutautunut Antti Hynnä on työssä laboratorioinsinöörinä Tampereen teknillisen yliopiston Materiaaliopin laitoksella.

Myös Sakkola-Säätiön edustajat olivat onnittelemassa syntymäpäiväsankareita. -MRT

Huumoria mahtui iloisiin syntymäpäiväjuhliin. Tässä sankaripari nestemäisen aineen makutestissä.

Julkaisemme jokaisessa Suvannon Seudussa tietoja perhetapahtumista. Lähetä tiedot ja valokuva toimitukseen. Kysythän asianosaisilta luvan tietojen julkaisemiseen.

Lempi Koiranen, syntynyt 24.11.1917 Sakkolan Kiviniemessä. Lempi täyttää 90 vuotta Halikossa. Sukulaiset onnittelevat syntymäpäivän johdosta!

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

Senja Huuhka täytti 70 vuotta 17.6. Kankaanpäässä. Hän on syntynyt Hiitolassa. Syntymäpäiväkuvassa sisaruk-

set vasemmalta Keijo Ylikoski, Sulo Ylikoski, Senja Huuhka ja Kalervo Huuhka.

Sisarusten äiti Jenny Ylikoski, ent. Huuhka, o.s. Hartin, on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa, iso-isämme on Konstantin Hartin Sakkolasta.

Sisarusten terveiset kuuluvat: ”Olemme ylpeitä karjalaisista lähtökohdistamme”.

KUOLLEITA

Toini Kallonen, o.s. Rouhiainen, syntyi 13.10.1925 Käkisalmissa. Syntymäpaikastaan huolimatta hän oli aito sakkolalainen, lapsuutensa ja varhaisnuoruutensa Toini vietti Sakkolan Karholan kylässä. Siellä kotitahuvilla hän kävi vieläkin kesäisin niin pitkään kuin voimat sallivat.

Elämäntyönsä hän teki Punkalaitumella maalaistalon emäntänä raivaten ja rakentaen sinne kodin Eeron kanssa aivan korpeen, metsän keskelle. Arkisen aherruksen lisäksi Toini osallistui moniin järjestöihin aktiivisena ja sopuisana jäsenenä.

Raskaan sairauden murtamana Toini nukkui pois 4.9.2007 Huittisten terveyskeskuksessa. Siunauksen toimitti pastori Veli-Matti Karo Punkalaitumen kirkossa. Lämminhenkinen muistotilaisuus oli seurakuntakodissa lähimpien omaisten ja ystävien kesken.

Toini, olit minulle enemmän kuin Eeroen Toini. Jaoimme elämämme ilot ja surut yli kuuden vuosikymmenen ajan. Kiitos että olit olemassa.

Toinia lämmöllä muistaan

Martta Pajari

Vaari ja tyttärenpojat

Vaarimme Eino Ahlberg, syntynyt Sakkolan Hovinkylässä 12.6.1921 Verner ja Aleksandra Ahlbergin vanhimpana lapsena. Kuvassa veljekset, Einon tyttärenpojat Jussi ja Jaakko vaarinsa Eino Ahlbergin kanssa. Jussi täytti kesäkuussa 30 vuotta ja työskentelee Tampereella tietotekniikan insinöörinä. Jaakko Hintikka valmistui filosofian maisteriksi syksyllä 2006. Jaakko harrastaa laskuvarjohyppyä ja sai hyppyilupakirjan alkukesästä. Jaakko jatkaa opintojaan Jyväskylän Yliopistossa kauppatieteitä opiskellen.

KUOLLEITA

Väinö Kurikan muistolle

Väinö Kalervo Kurikka syntyi 7.10.1931 Sakkolassa, Karjalan kannaksella. Erikoista Väinössä oli se, että kun hän oppi puhumaan, hän oppi samalla myös laulamaan. Laulutaito oli annettu hänelle syntymälahjana. Tällä lahjallaan hän tuli ilahduttamaan monia ihmisiä.

Koulunkäynti Väinöllä oli vaiherikas. Hän joutui vaihtamaan koulua monta kertaa. Hän aloitti Sakkolassa, kirkonkylän kansakoulussa, sen jälkeen koulunkäynti jatkui Savossa, Tervon pitäjässä. Sitten taas Sakkolassa, sitten Rautalammin pitäjässä ja lopulta Varpaisjär-

vellä.

Kun Väinö varttui miehuusikänsä, hän kävi maamieskoulun Muuruvedellä.

Hänen ammatikseen tuli maanviljelijä. Lisäksi Väinö toimi vuosia teuraskarjan ostomiehenä. Miehuusikänsä kuului myös perheen perustaminen Liisan kanssa. Ilokseen he saivat kaksi rakasta lasta, Mirjan ja Markun. Sittenkin myös lastenlapset olivat ukille rakkaita.

Kun vuonna 1986 Väinö luovutti tilan hoitamisen pojalleen, hän ei jäänyt kuitenkaan toimeettomaksi. Hän auttoi tarvittaessa poikaansa. Lisäksi päivät täyttyivät erilaisista luottamustehtävistä ja harrastuksista.

Laulu oli Väinölle elämän suola. Pait si että hän lauloi kuoroissa, hän ilahdutti yksinlaulullaan naapureita, sukulaisia ja ystäviä. Hänen lauluunsa saatiin kuulla niin häissä kuin hautajaisissakin.

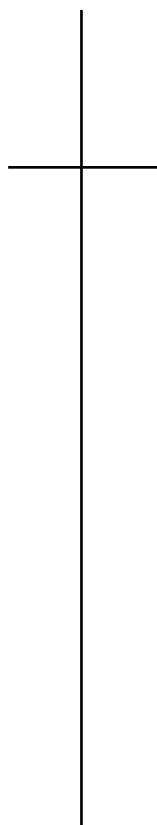
Myös erilaiset seurakunnan ja kunnan luottamustehtävät olivat Väinön sydäntä lähellä. Hänen harrastuksiinsa kuului myös Lions Clubin toiminta. Väinö oli Varpaisjärven Lions Clubin perustajajäsen.

Väinö asui lapsuusvuotensa Karjalassa ja elämänsä viimeiset vuodet Varpaisjärvellä. Kun häneltä aikanaan kysyttiin, onko hän sitten karjalainen vai varpaisjärveläinen, hänellä oli vastaus valmiina: molempia. Vaikka Väinö olikin varpaisjärveläistynyt, hänellä oli silti vahvat juuret lapsuusajan maisemaan. Hän kävi ensimmäisen kerran katsomassa synnyinseutujaan Tapio-ystävänsä kanssa silloin, kun se oli vielä kiellettyä. Kun vuonna 1991 sitten sinne sai vapaasti mennä, hän kävi seuramatkojen mukana ja viimeisinä kertoina Tapio-ystävän sekä kummipoikansa Juhan kanssa omalla autolla.

Väinö Kurikan maallinen vaellus päättyi 13.9.2007 Varpaisjärvellä. Mutta vaikka Väinö on nyt poistunut keskuudestamme, meillä on olemassa kuitenkin jälleennäkemisen toivo. Elämä ei pääty tähän, vaan saamme jatkaa sitä Kristuksen sovitustyön tähden Isän luona tai vaassa.

Väinön sisaren Kerttu Virolaisen muistelmista kirjoittanut Kertun tyttärenpoika

Jarkko Haapanen

Rakas äitimme ja mummomme

Senja Maria

SUOMALAINEN

o.s. Makkara

s. 11.03.1922 Sakkola

k. 22.08.2007 Punkalaidun

*Jäi ahkera työsi muistoksi meille,
hyvän sydämes ohjeet elämän teille.
Sä aina muistit ja huolta kannoit,
et paljon pyytänyt, vaan kaikkiesi annoit.*

Kiitollisuudella muistaen ja kaivaten

Tuomo ja Eira

Emmi ja Ilirjan

Timo

Erkki ja Ira

Tapani ja Irma

Sanna ja Harri

Kirsi

Salme ja Seppo

Anna-Liisa

Eveliina

sukulaiset ja ystävät

Rakkaamme siunattiin 15.9.2007 Punkalaitumen kirkossa. Siunauksen toimitti Klaus Malmivaara sukulaisten ja runsaan ystäväjoukon läsnä ollessa. Lämmin kiitos osanotosta.

KUOLLEITA

Paavo Paukku 1923 - 2007

Isäni Paavo Paukku nukkui rauhalli-

sesti ikiuneen 21.9.2007. Hän syntyi Sakkolan Keljassa Juho ja Maria Paukun kuudentena lapsena 29.3.1923. Lapsuutensa hän sai viettää Suvannon rantamilla, leikkien, kalastellen, uiden ja soudellen. Jo nuorena hän osallistui kaikkiin maatalon töihin, kun isä ja Akseli veli harjoittivat porsaskauppaa.

Talvisodan sytyttyä Paavo siirtyi 16-vuotiaana nuorukaisena muun perheen mukana evakkoon Leppävirralle, minne hänen Martta sisarensa oli kesällä avioitunut. Savolaispoikien mukana hän osallistui kutsuntoihin loppuvuodesta 1941 ja siirtyi lyhyen koulutusjakson jälkeen rintamapalvelukseen Äänislinnaan ja Syvärille.

Keväällä -44 hän sai malariakuumeen ja joutui sen vuoksi sairastelemaan pitkään. Elokuussa hän lähti vapaaehtoisesti takaisin rintamalle, vaikka kuntoutumisloomaakin olisi ollut mahdollista saada.

- En minä voinut jäädä vähäistä kuu-

metta potemaan, hän on itse joskus ker-tonut, vaan lähdin rintamalle, kun pojat olivat siellä ryssän kanssa vaikeuksis-sa.

Parin viikon rintamalla olon jälkeen Paavo haavoittui eikä sen jälkeen enää palannut rintamatehtäviin.

Rauhan palattua alkoi uuden kodin rakentaminen ja peltojen raivaus. Isä Juhon ja Akseli veljen kanssa Paavo jat-koi porsaskauppaa vielä sotien jälkeen-kin. Avioituttuaan hän osti oman maa-tilan ja ryhtyi maanviljelijäksi. Vähitel-len perheen kasvetta hän laajensi ti-luksiaan hankkimalla lisää peltoja ja metsiä. Elämäntyönsä Paavo teki maan-viljelijän ammatissa, jota hän aina ko-vasti arvosti.

Viimeiset 30 vuotta hän eleli leskimie-henä Loimaalla. Sairauksia ja vaivoja oli paljonkin elämän viimeisinä vuosina, mutta uskon, että hän sai kaikesta huo-limatta elää hyvän ja rikkaan elämän.

Hannu J. Paukku

KUOLLEITA

Kirsti-siskon muistolle

Kirsti Maria Rantanen os. Karonen synt. 3.2.1943 Sakkolan Sipilänmäellä on nukkunut pois sisarusparvesta ensimmäisenä 6.9.2007 Tampereella vaikean sairauden murtamana.

Kirstin sukujuuret olivat Sakkolan Si-pilänmäellä jossa hänen vanhempansa Liisa os. Laamanen ja Martti Karonen olivat syntyneet.

Kirsti oli ainoa meistä 9 lapsesta joka sai syntyä Sakkolassa. Syntymäpaik-kansa hän näki evakkoon lähdön jäl-keen ensimmäisen kerran isämme opas-tuksella kesällä 1990 jolloin teimme Ka-rosen perheen kotiseuturetken.

Kirsti oli monipuolinen ihminen ja vie-raanvaraisuus oli hänelle ominaista. Hänelle rakkaita harrastuksia olivat kä-sityöt joita oli paljon hänen kauniissa kodissaan jonka he puolisonsa Veikon kanssa ovat rakentaneet ja tietysti kau-nis pihapiiri kukkineen.

Viimeisenä vuotenaan vaikeasta sai-raudesta huolimatta hän toteutti suu-ren unelmansa matkustaa hyvän ystä-vänsä luokse Australiaan. Hyvin onnis-tuneen matkan hän teki yhdessä tyttä-rensä Minnan kanssa. Toisen tyttären Annen lapset olivat Kirstille hyvin lä-heiset ja elämän voimavara.

*Kulje mummi kerallamme,
voimanlähteenä lähellä.
Elä muistoissa mukanamme,
sävelinä sielussamme,
elämämme enkelinä,
taivaan portinkin takana.
Merve, Sibel ja Burak*

Kirsti siunattiin Messukylän kirkos-sa 22.9.2007 ja haudattiin Messukylän hautausmaalle omaisten ja ystävien saattelemana. Muistotilaisuus vietettiin Kirstin kotona.

Lämmöllä muistaen

Maire Kanervisto

Lämmin kiitos kaikille, jotka ottivat osaa suureen suruumme.

Terveisin

Veikko, Anne ja Minna

**Seuraava Suvannon Seutu ilmestyy
jouluksi, aineistot 7.12. mennessä!**

**Riiskan kyläkirjaan kootaan materiaalia,
ota yhteyttä:**

Maire Saarinen e. Lamppu, puh. 044 5586 937
Irma Havumäki e. Karppanen, puh. 040 5646 275
Teuvo Kuparinen, puh. 0400 612 347

Röykkylän väki kirjan tekoon

Toivomme tämän lehden tavoittavan kaikki Röykkylän kylän elossa olevat asukkaat. Mikäli jollakulla on vanhoja muistoja tai valokuvia pyydämme lähettämään kertyneen aineiston allekirjoittaneille. Aineiston mukana tulisi olla lähettäjän yhteystiedot lisätietojen keräämistä varten. Valokuvissa tulee olla tieto, ketä kuva esittää ja kenelle kuva palautetaan.

Lisätietoja:

Pentti Karppanen

Naarajoentie 2
35300 Orivesi
Puh. 0400 636775
pentti.karppanen@suomi24.fi

Pekka Karppanen

Palojoentie 365
31900 Punkalaidun
Puh. 050 5589884
pekka.karppanen
@punkalaidun.fi

Heikki Karjalainen

hk@iki.fi
puh. 040 5780 825

**HAITERMAA,
LUPRA ja
PANNUSAARI**
kyläkirjan aineistoa
kootaan
parhailaan!

Lisätietoja antavat
yhteyshenkilöt:
Eino Naskali
Ollilantie 2, 37500 Lempäälä
puh. 03-3750 574

Anneli Kuisma
Kuismantie 4, 37550 Lempäälä
puh. 03-3748 410

**Tilaa oma
pitäjälehtesi!**
puh. 040 730 2622

Kahdeksan numeroa
vuodessa karjalaista
asiaa, historiaa,
muistoja ja
nykypäivää.

Kutsumme Sakkolan Kirkonkylän koulupiiriläisiä

**käsittäen Kirkonkylän, Karholan,
Luprikkalan ja Sipilänmäen**

kirjantekotalkoisiin, kirjoittamaan ja keräämään
kertomuksia, kuvauksia, valokuvia yms. kyläkirjaa varten. Lisätietoja:

Antti Hynnä, Ollilantie 11, 37500 Lempäälä
040 8490048, antti.hynna@tut.fi

Maire Kanervisto, Ruskontie 11 as 2, 33710 Tampere
0500 579341, leevi.kanervisto@kotiposti.net

Antti Koironen, Sammalpolku 9, 37550 Lempäälä
040 5514137, antti.koironen@uta.fi

Matti Naskali, Rautaranta 8, 28400 Ulvila
0500 721902, matti.naskali@mknpalv.inet.fi

**Sakkola-Säätiön
60-vuotishistoriikki**
Lähes 100 sivua,
värikuvin,
10 euroa kpl.
Tilaa omasi!
p. 040 730 2622

VILAKKALAN , PETÄJÄRVEN ja LAPINLAHDEN KYLÄKIRJAT

Hinnat 30 euroa kpl + postituskulut.

Tilaa heti omasi, tilauksia vastaanottavat:
Marjo Ristilä-Toikka p. 040 730 2622,
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Aila Alanen p. 375 2852 tai 040 - 707 6164
aila.alanen@lempaala.fi

Muista myös muut
Sakkola-Säätiön
tuotteet: vaakuna,
kirjallisuus, tekstiilit

50 VUOTTA

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti vuodesta 1957, 8 kertaa vuodessa.

Julkaisija: Sakkola-Säätiö **Kirjapaino:** Koski-Print, Valkeakoski

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37500 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448 iltaisin
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen, Helsinki
puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Vuoksenan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
p. 03 - 363 1750, 0400-576722
taisto.virkki@luukku.com

Putkiliike

P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

Tuleeko

Suvannon Seutu

-lehtesi

oikealla osoitteella?

Ilmoita osoitteenmuutos

p. 040 730 2622

Tilauskuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun! Vuosikerta 20 euroa.

Nimi:

Osoite:

Lahjatilauksen saaja:

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä.

Tai tilaa sähköpostitse: marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03-3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Leena Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A 142,
p. 09-710 846, 040-514 1682
leena.rantakari@elisanet.fi

HOVINKYLÄSEURA

Mirja Antila, puheenjohtaja
Kitarakuja 1, 01390 Vantaa
mirja.antila@kolumbus.fi
p. 050 599 6936

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Kimmo Laulajainen, varapj
Kaarikuja 1 A 3, 00940 Helsinki
p. 09-304 854, 040534 5062

Pirkko Hyytiä, sihteeri
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 050544 2854
pirkko.hyytia@metsapirtti.net

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 06-4771300, 050599 7720
Mauno Hämäläinen
Vaasantie 270, 61600 Jalasjärvi
p. 06-456 0482, 040527 4960

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

TURKU

Aila Martelius-Mäkelä, puh. joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@luukku.com
Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

METSÄPIRTTI- JÄRJESTÖT TMK

Ossi Tuokko, puheenjohtaja,
Alaverstaanraitti 6 F 106,
33100 Tampere p. 0407542738

KIRVESMÄKI KERHO RY

Aulis Ukkonen
Tunnelitie 6A 17
02700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24, 33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 0400-576722

Laila Saario, sihteeri
Rauduskoivunkuja 6, 36600 Pälkäne
taistosaario@netti.fi
p. 03- 534 3240, 040-586 0691

Sukututkimusasiat
Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)
Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152

**SUVANNON
SEUTU
50 VUOTTA**

TILAA SINÄKIN OMASI!